“ปัญญาชน คนไม่เมา”

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

“ปัญญาชน คนไม่เมา”:
การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

เรียบเรียงโดย

ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัศวินี ตันกุริมาน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สนับสนุนโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คำนำ

พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาโดยเฉพาะพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราว (binge drinking behavior) ของนักศึกษาก่อให้เกิดเป็นผลกระทบต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผลกระทบต่อการศึกษา ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับในประเทศไทย จำนวนนักดื่มและพฤติกรรมการดื่มของประชาชนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป พบว่าวัยรุ่นไทยอายุระหว่าง 15-24 ปีมีจำนวนผู้ดื่มสุราเป็นอันดับสองรองจากวัยทำงานอายุระหว่าง 25-59 ปี พบจำนวนนักดื่มวัยรุ่นในกลุ่มอายุนี้ร้อยละ 15.43 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.75 นอกจากนั้นในกลุ่มนักดื่มอายุ 15-24 ปี พบว่านักดื่มวัยรุ่นไทยอายุระหว่าง 20-24 ปีมีจำนวนเป็นสองเท่าของนักดื่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557)

จากสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ และหากได้ข้อมูลทั้งหมดในระดับประเทศ ร่วมกับการจัดทำแนวทาง หรือโปรแกรมการป้องกันการดื่มหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่าย หรือจัดให้มีสุราในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ในการกำหนดแนวทาง และกิจกรรมในการป้องกันโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือ แนวปฏิบัติ หรือ ระบบการทำงานเดิมที่พบว่ามีผลลัพธ์ไม่ดีพอ หรือเพื่อพัฒนาให้เกิดผลลัพธ์ใหม่ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน ในขั้นตอนของการวิจัยจะประกอบไปด้วย ขั้นวิเคราะห์สถานการณ์ ขั้นปฏิบัติการณ์และสะท้อนการปฏิบัติ และขั้นประเมินผล ทั้งนี้ในการดำเนินการทุกขั้นตอนจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติของบริบทนั้นๆ (Kemmis & Mctaggart, 2000) ทำให้ได้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในระดับภาค และระดับประเทศ และสามารถนำนวัตกรรมต่อยอดในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยระดับเดียวกันต่อไป

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่คัดเลือกให้เป็นพื้นที่ในการศึกษา 2 พื้นที่ และการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบดังกล่าว เพื่อให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และเข้าใจการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยและการนำไปประยุกต์ใช้

หวังว่าผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ และหวังว่าข้อมูลเหล่านี้สามารถส่งผลขับเคลื่อนในเชิงนโยบายระดับมหาวิทยาลัย และระดับประเทศ ในการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยในวงกว้าง

ด้วยความปรารถนาดี

ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	4
กิตติกรรมประกาศ	5-6
บทสรุปผู้บริหาร	7-11
บทนำ	11-14
ส่วนที่ 1 การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย	14-35
1.1 สถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย	
1.2 การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย	
ส่วนที่ 2 แนวคิดและการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย	35-43
2.1 การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	
2.2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ	
ส่วนที่ 3 รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามรูปแบบ	43-106
3.1 CMU Model: รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของมหาวิทยาลัยในกำกับ	
3.2 CRRU Model: รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	
บทสรุป	107
ภาคผนวก	113
ประวัติผู้เขียน	138

กิตติกรรมประกาศ

โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม) โดยคณะวิจัยได้ดำเนินการแล้วเสร็จด้วยความกรุณาจากผู้สนับสนุนและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ขอขอบคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ให้การสนับสนุน

ขอขอบคุณศาสตราจารย์แพทย์หญิงสาวิตรี อัษณางค์กรชัย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ในการสนับสนุนทุนในการวิจัย และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อทีมวิจัยตลอดโครงการ

ขอขอบคุณคณะทำงานจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการปัญหาจากการดื่มสุรา มาให้ข้อคิดเห็นและร่วมประชุมวิพากษ์ และผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาประสิทธิผลทุกท่าน

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ให้โอกาสในพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยและนักศึกษาปริญญาโท สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิตที่มาร่วมเป็นผู้ช่วยวิจัยทำให้งานลุล่วงอย่างเสร็จสมบูรณ์

หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ

บทสรุปผู้บริหาร

พฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนัก (binge drinking behavior) ของนักศึกษาก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพ ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น สำหรับในประเทศไทยพบว่ามีการศึกษาและพบปัญหาดังกล่าวเช่นกันในบางมหาวิทยาลัยแต่ยังขาดแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักและปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุราดังกล่าว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย นับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ จึงสมควรร่วมกันการจัดทำแนวทาง หรือโปรแกรมการป้องกันการดื่มหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่าย หรือจัดให้มีสุราในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ในการกำหนดแนวทาง และกิจกรรมในการป้องกันโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research) ในโครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย **วัตถุประสงค์เฉพาะ** 1) เพื่อศึกษาความต้องการ (Need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยกำหนดพื้นที่ให้เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในกำกับ 1 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 มหาวิทยาลัย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ (Need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในกำกับ 1 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาความต้องการ (Need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ

(critical component) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยและการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สรุปตามพื้นที่ในการพัฒนาดังนี้

1. รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยในกำกับมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบได้แก่
   1.1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรม : Plogging CMU วิ่งไปเก็บ(ขยะ) ไป ร่วมกับ งานกีฬา กองพัฒนานักศึกษาเป็นกิจกรรมสำหรับนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชิงรางวัล Sport Device ต่างๆ เช่น นาฬิกา Smart Band, หูฟังสำหรับวิ่งออกกำลังกาย ฯลฯ
   1.2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วยกิจกรรมสร้างสื่อรณรงค์ที่เข้าใจง่าย ในรูปแบบของ การ์ตูน แอนนิเมชั่น หรืออินโฟรกราฟฟิค และสร้างสปอตโฆษณาผ่าน Brand Ambassador ดาวเดือนของมหาวิทยาลัย
   1.3 การป้องปรามการดื่มแอลกอฮอร์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำกับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษาฯ เน้นข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ.2553และประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องมาตราการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยฯ
2. รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบได้แก่
   2.1 การให้ความรู้เรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ โดยการอบรมให้ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งออนไลน์ และออฟไลน์เกี่ยวกับผลกระทบ (ผลเสีย/โทษ) ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประโยชน์/ข้อดีของการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะการปฏิเสธ และ กลยุทธ์การรู้เท่าทันโฆษณาชวนเชื่อเรื่องการดื่ม
   2.2 การส่งเสริมทัศนคติในทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการจัดค่ายเพื่อปรับทัศนคติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การศึกษาดูงานผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยน (เสวนา) เกี่ยวกับประสบการณ์ตรงกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มอย่างน้อย การสนับสนุนการใช้บริการการให้การปรึกษาเรื่องการลดการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ และส่งเสริมการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เป็นประจำ

2.3 สร้างเพื่อนที่ไม่ดื่ม (ตัวแบบ) โดยจัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมส่งเสริมชื่นชมให้กำลังใจนักศึกษาที่เลิกดื่ม จัดกิจกรรมส่งเสริมชื่นชมเพื่อนที่ไม่ดื่มแล้วประสบความสำเร็จด้านต่างๆ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จัดประกวดเรื่องเล่าจากประสบการณ์การเลิกดื่ม (สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจในการเลิกดื่ม) ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมสำหรับกลุ่มนักศึกษาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้บริการปรึกษาทั้งแบบตัวต่อตัว และทางโทรศัพท์ และจัดให้มีบริการปรึกษาทั้งแบบตัวต่อตัว และทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่อง

2.4 ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมหลังสอบ หรือ การแข่งกีฬาข้ามคืน เพิ่มจำนวนกิจกรรมในช่วงเทศกาล เช่น การประกวดต่างๆ การละเล่นต่างๆ จัดลานกิจกรรมสำหรับนักศึกษาให้แสดงความสามารถสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (วันพุธ) ส่งเสริมให้มีการแสดงของสมาชิกชมรมต่างๆ และคณะต่างๆ (ทุกวันพุธ) และกิจกรรมเสวนาธรรม สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม ทำนุบำรุงศาสนาสถาน

2.5 ประชาสัมพันธ์นโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการประกาศเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติการดื่มและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถาบันการศึกษา และบทลงโทษ (ข้อบังคับ บทลงโทษ) มีการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง และ การเฝ้าระวังจากอาจารย์ บุคลากร และผู้รับผิดชอบ (สารวัตรนักศึกษา)

2.6 ประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เช่น หอพัก ร้านค้าผู้ประกอบการ โดยสร้างข้อตกลงร่วมกัน (MOU) บังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ประสานงานกับตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอความร่วมมือกับร้านค้าผู้ประกอบการ

3. ความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นพบว่ารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการและครอบคลุมการป้องกันทุกระดับตามรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคมที่เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ และสามารถช่วยสร้างความตระหนักในกลุ่มนักศึกษาให้ลด ละ เลิกการดื่มสุราได้อย่างต่อเนื่อง

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา พบว่าได้แก่
    4.1 ความเข้มแข็งขององค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษาที่ช่วยกันขับเคลื่อนให้มีการลดละเลิก อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง
    4.2 ผู้บริหารและฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างใกล้ชิด
    4.3 การสอดแทรกและบูรณาการในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับน้อง งานกีฬาระหว่างคณะ
    4.4 การรณรงค์ของชมรมต่างๆ (เช่น การติดป้ายห้ามดื่ม การประชาสัมพันธ์ผลเสียต่างๆ ของการดื่มให้นักศึกษาผ่านสื่อต่างๆ)
    4.5 การบังคับการใช้กฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มสุราของมหาวิทยาลัย
    4.6 การสร้างสื่อวีดีโอ และ ภาพนิ่งเกี่ยวกับผลเสียต่อสุขภาพกาย ใจ และปัญหาทางสังคม
    4.7 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง
5. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา พบว่าเกิดจาก
    5.1 การขาดความตระหนักของนักศึกษาในเรื่องพิษภัยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
    5.2 การเพิกเฉยไม่ใส่ใจในระดับบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ
    5.3 งบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในกิจกรรมไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าทำให้บางกิจกรรมขาดสภาพคล่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้พัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความเป็นไปได้ในการสร้างกระแสความตระหนักให้นักศึกษาสามารถ ลด ละ เลิกการดื่มสุราได้ ดังนั้นควรมีการเสนอในระดับนโยบายในแต่ละพื้นที่ให้มีการดำเนินการตามกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการศึกษาประสิทธิผล ผลลัพธ์ทางกระบวนการ ผลลัพธ์ทางคลินิก ต้นทุน ต้นทุนประสิทธิผลใน 1 ปีการศึกษา
2. การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้มีการพัฒนาขึ้นตามบริบทของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันในบางประเด็น อย่างไรก็ตามองค์ประกอบหลักและกิจกรรมที่ได้จากการเสนอแนะของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอาจนำมาปรับใช้เป็นรูปแบบแบบต้นแบบในการขับเคลื่อนการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย

3. รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยสามารถเป็นประโยชน์ในการบูรณาการในงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นทางเลือกในการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีให้สามารถลดได้เลือกการดื่มลงได้อีกด้วย
4. องค์กรเครือข่ายที่ทำงานด้านการป้องกันปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยสามารถนำรูปแบบที่พัฒนานี้ไปบูรณาการกับงานของเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยปลอดเหล้าเพื่อป้องกันปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยและปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการป้องกันปัญหาการดื่มสุราในกลุ่มนี้

บทนำ

โครงการปัญญาชน คนไม่เมา (University Students Don' Drink Project) เป็นแผนงานวิจัยในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย พัฒนาโดย หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ ตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน โดยระยะที่ 1 (หรรษา เศรษฐบุปผา เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล และ อัศวินี ตันกุริมาน, 2557) เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแผนการดูแลผู้มีปัญหาจากสุราในระบบสุขภาพ (ผรส.) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (mixed method) ร่วมกับการวิเคราะห์หาแบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal Model) ใช้กรอบแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ทั้งนี้รูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยในทุกระดับ และจากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมพบว่าปัจจัยใน 5 ระดับได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่ม ความสามารถในการปฏิเสธการดื่ม ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยระดับบุคคล) อิทธิพลของเพื่อน (ปัจจัยระหว่างบุคคล) กฎระเบียบเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถาบันการศึกษาหรือองค์กร (ปัจจัยระดับสถาบันหรือองค์กร) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปัจจัยระดับชุมชน) และ นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปัจจัย

ระดับนโยบายสาธารณะ) และระยะที่ 2 คือการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ทั้งนี้พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษา (Binge drinking behavior) มีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาจำนวน 17,593 คนจาก 140 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ร้อยละ 44 ของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามกลับมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว และพบว่าร้อยละ 19 ของนักศึกษากลุ่มนี้มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวอยู่บ่อยครั้ง และจากรายงานการเจ็บป่วยและการตายรายสัปดาห์ (Morbidity and Mortality Weekly Report: MMWR) ของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอายุระหว่าง 18-24 ปีที่บริโภคสุรามีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวอยู่ร้อยละ 28.2 (Centers for Disease Control and Prevention, 2012) ซึ่งพฤติกรรมนี้ก่อให้เกิดเป็นผลกระทบต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผลกระทบต่อการศึกษา ผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย (Brady, 2011; National Youth Agency, 2012)

ความหมายของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้ 1) เป็นพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) (National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, 2004) หรือ 2) เป็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในการนั่งดื่มหนึ่งครั้ง อย่างน้อย 1 ครั้งในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา (Wechsler & Nelson, 2001; Weitzman & Nelson, 2004) หรือ 3) เป็นพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 5 แก้วมาตรฐานใน 1 โอกาส อย่างน้อย 1 ครั้งในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (Substance Abuse and Mental Health Services Administration, 2004) หรือ 4) เป็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 8 แก้วในเพศชาย หรือ 6 แก้วในเพศหญิง อย่างน้อย 1 วันในสัปดาห์ที่ผ่านมา (Engineer, Phillips, Thompson, & Nicholls, 2003).

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวที่ใช้ในเอกสารนี้ หมายถึง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, 2004; Substance Abuse and Mental Health Services Administration, 2004)

ความหมายของหนึ่งแก้วมาตรฐาน (a standard drink)

ความหมายของ “หนึ่งดื่ม หรือ หนึ่งแก้วมาตรฐาน” ของแต่ละประเทศมีการให้ความหมายที่แตกต่างกัน (Hartney, 2010) ขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องดื่มและความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ของแต่ละประเทศ

รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วไว้ที่ 14 กรัม (International Drinking Guidelines, 2010) แต่สำหรับค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่าง ๆ กำหนดไว้ที่ 9.3 ถึง 13.2 กรัม ซึ่งจะเท่ากับปริมาณของเบียร์ 12 ออนซ์ ไวน์ 5 ออนซ์ และ สุรา 1.5 ออนซ์ (The council of Southeast Pennsylvania, 2012; Hartney, 2010)

รัฐบาลประเทศอังกฤษได้กำหนดกำหนดค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วไว้ที่ 8 กรัม (International Drinking Guidelines, 2010) แต่สำหรับค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่าง ๆ กำหนดไว้ที่ 8 ถึง 10 กรัม (Hartney, 2010).

รัฐบาลประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ได้กำหนดกำหนดค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วไว้ที่ 10 กรัม ประมาณ 12.5 มิลลิลิตรต่อ แอลกอฮอล์ 1 แก้ว (International Drinking Guidelines, 2010) แต่สำหรับค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่างๆ กำหนด ไว้ที่ 6 ถึง 11 กรัม (Department of Education and Early Childhood Development, n. d.; Hartney, 2010).

สำหรับประเทศไทย หนึ่งดื่มหรือหนึ่งแก้วมาตรฐาน หมายถึง แอลกอฮอล์หนึ่งแก้วมีค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์อยู่ 10 กรัม (ประมาณ 12.5 มิลลิลิตร) อย่างไรก็ตามปริมาณของแอลกอฮอล์ขึ้นอยู่กับประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท เช่น เบียร์ ไวน์ หรือ สุรา) (Dejdham, 2011)

หนึ่งดื่ม หรือ หนึ่งแก้วมาตรฐาน

(แผนภาพที่ 1.: หนึ่งแก้วมาตรฐาน ; Educ’alcohol, 2015)

การคำนวณจำนวนแก้วมาตรฐานสามารถคำนวณได้จากสูตรตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

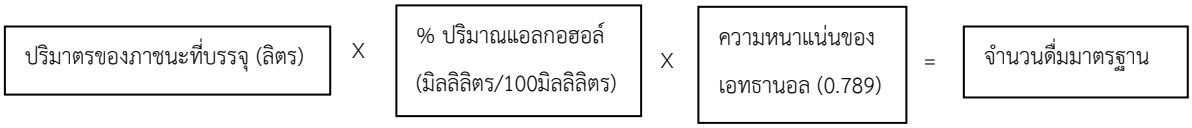

(แผนภาพที่ 2: สูตรการคำนวณจำนวนแก้วมาตรฐาน: Australian Government, 2012; Health Promotion Agency. n. d.)

1 แก้วมาตรฐานนี้มีค่ามาตรฐานของแอลกอฮอล์เท่ากับ 10 กรัม และคำนวณจำนวนแก้วมาตรฐานโดยใช้สูตรตามแผนภาพที่ 2

ส่วนที่ 1
การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1.1 สถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย

จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาจากรายงานการเจ็บป่วยและการตายรายสัปดาห์ (Morbidity and Mortality Weekly Report :MMWR) ของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอายุระหว่าง 18-24 ปีที่บริโภคสุรามีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักอยู่ร้อยละ 28.2 (Centers for Disease Control and Prevention, 2012) ซึ่งพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักนี้พบในกลุ่มนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง (Hallett, Howat, Maycock, McManus, Kypri& Dhaliwal, 2012; Nofziger&Rickles, 2010)

สำหรับในประเทศไทย มีเพียงรายงานความชุกของจำนวนนักดื่มและพฤติกรรมการดื่มของประชาชนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งพบว่าวัยรุ่นไทยอายุระหว่าง 15-24 ปีมีจำนวนผู้ดื่มสุราเป็นอันดับสองรองจากวัยทำงานอายุระหว่าง 25-59 ปี โดยในพ.ศ. 2551 พบจำนวนนักดื่มวัยรุ่นในกลุ่มอายุนี้ร้อยละ 15.43 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.75 ในปี 2554นอกจากนั้นในกลุ่มนักดื่มอายุ 15-24 ปีนี้พบว่านักดื่มวัยรุ่นไทยอายุระหว่าง 20-24 ปีมีจำนวนเป็นสองเท่าของนักดื่มวัยรุ่นที่มีอายุ 15-19 ปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554) แต่

อย่างไรก็ตามข้อมูลเหล่านี้ไม่สามารถระบุจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีการดื่มสุราและไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนในการอธิบายพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาไทยได้

นอกจากนี้การศึกษาส่วนใหญ่ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาไทยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาเฉพาะบางพื้นที่ของประเทศ เช่น การศึกษาของสมพล วันต๊ะเมล์ (2553) รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา 6 มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร หรือการศึกษาของ สุมาลี วังธนากร, อุษณีย์ เพชรรัชตะชาติ และปิยะนุช จิตตนูนท์ (2550) ที่รายงานพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา 2 มหาวิทยาลัยในภาคใต้ของไทย หรือการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์และคณะ, 2553) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (อ้อยทิพย์ ถานันตะ และอุบล พงษ์วัฒนเสรี, 2550) หรือการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ลิขิต วงศ์อำนาจ, 2554) และนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโยโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่เชียงราย (ธนีนุช เร็วการ, กนกอร รักเผื่อน และ แสงเดือน กุนา, 2551) การศึกษาเหล่านี้เป็นการศึกษาเฉพาะในบางมหาวิทยาลัยซึ่งไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนในการอธิบายความชุกและพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาไทยในภาพรวมของประเทศหรือเป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาคของประเทศได้ ถึงแม้ว่าผลการศึกษาในต่างประเทศจะระบุถึงผลกระทบที่มีต่อสุขภาพ การศึกษาสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษาไว้หลายการศึกษา ไม่ว่าเป็นการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายหรือการต่อสู้กับบุคคลอื่น การเสียชีวิต การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัย การถูกข่มขืน การทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น การก่ออาชญากรรม ผลการเรียนตกต่ำ หรือการถูกให้ออกจากการเรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังคงมีให้เห็นในปัจจุบันและเป็นปัญหาที่ยังต้องการการแก้ไขจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

การศึกษาสถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยนั้น หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ (2557 และ 2560) ได้มีการศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 จากมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 7 มหาวิทยาลัยนำร่อง ในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 จำนวน 2,260 คนที่มีพฤติกรรมการดื่มและ ดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราว จาก 25 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยตอบแบบสอบถามผ่านทางเครือข่ายอินเตอร์เน็ต และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จำนวน 100 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติบรรยาย การทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้ Path Analysis และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ Content Analysis ข้อเท็จจริงที่พบจากการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันสรุปได้ดังนี้

1. ความชุกของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีพฤติกรรมดื่มสุราอย่างหนัก พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีพฤติกรรมดื่มหนักคิดเป็นร้อยละ 67.34 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีพฤติกรรมดื่มทั้งหมด

2. ข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอายุเฉลี่ยที่ 21 ปี พบ เพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.10) ส่วนใหญ่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 29.10) เกรดสะสมเฉลี่ยอยู่ที่ 2.85 นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.10) ไม่เป็นสมาชิกชมรมใดในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 72.70) รายรับต่อเดือน 5,000-10,000 บาท (ร้อยละ 43.50) อาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัยซึ่งไม่มีความเข้มงวดเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 54.80) และอาศัยอยู่คนเดียว (ร้อยละ 34.50) สำหรับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มพบว่ามีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/สถานบันเทิงอยู่ไกลมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร (ร้อยละ 71.80) และอยู่ไกลจากที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างเกิน 500 เมตร (ร้อยละ 68.80)

3. ประวัติการดื่มสุรา พบว่าส่วนใหญ่ดื่มสุราก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 54.70

4. ลักษณะพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยพบว่าร้อยละ 63.70 มีพฤติกรรมการดื่มหนัก โดยเพศชายมีพฤติกรรมดื่มหนักมากกว่าเพศหญิงและกลุ่มไม่ระบุเพศ (ร้อยละ 54.20) โดย ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมากที่สุด ได้แก่ เบียร์ และสุรา (ร้อยละ 76.30 และ 66.70) เหตุผลที่ดื่มมากที่สุด คือเพื่อความสนุกสนาน/ปาร์ตี้ และเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (ร้อยละ 66.20 และ 56.40) สถานที่ในการดื่มสุรามากที่สุด ได้แก่ ผับ/บาร์/คาราโอเกะ และหอพัก/บ้านเพื่อน (ร้อยละ 61.50, และ 52.60) และส่วนใหญ่ดื่มร่วมกับเพื่อน (ร้อยละ 94.60)

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่า

5.1 ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ความคาดหวังต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากอยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มในปริมาณมากและกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มในปริมาณมากและกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ โดยมีคะแนน 34.90 จากคะแนนเต็ม 43 คะแนน มีระดับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มสุราในปริมาณมาก 9.60 คะแนนจากคะแนนเต็ม

14 คะแนน ระดับความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัยหรือองค์กร 7.53 คะแนน จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน และระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย 17.77 คะแนนจากคะแนนเต็ม 21 คะแนน

5.4 ความสามารถในปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักส่วนใหญ่มีความสามารถในปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากอยู่ในระดับปานกลาง

5.5 อิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากพบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง

5.6 อิทธิพลของกฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก พบว่าอิทธิพลของกฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

5.7 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก พบว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

5.8 อิทธิพลของการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อการดื่มในปริมาณมาก พบว่าการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่อิทธิพลของการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ส่งเสริมการดื่มอยู่ในระดับต่ำ

6. ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยจากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด พบว่า ผลกระทบทางด้านร่างกายเคยเกิดเป็นลมหมดสติแบบเฉียบพลัน ร้อยละ 26.77 และมีความต้องการดื่มมากกว่าเดิม เพื่อให้เกิดผลเหมือนเดิม ร้อยละ 34.30 ผลกระทบด้านจิตใจ พบว่า รู้สึกว่าจิตใจเกิดการติด ร้อยละ 32.67 และพยายามลดหรือเลิกการดื่ม ร้อยละ 50.24 ผลกระทบด้านการเรียน พบว่า ขาดเรียน ร้อยละ 37.42 และไปเรียนด้วยอาการมึนเมาสุรา ร้อยละ 40.91 ผลกระทบด้านครอบครัวและสังคม พบว่า ญาติพี่น้องหนีหน้า ร้อยละ 24.37 และเสียโอกาสในงานอื่น ร้อยละ 39.05

7. รูปแบบจำลองเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย พบว่าปัจจัยเหตุโดยตรงของพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนัก การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ในความเชื่อและพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (อิทธิพลของเพื่อน) และ

ทัศนคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว และปัจจัยเหตุโดยอ้อมของพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของกลุ่มตัวอย่างมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ความคาดหวังที่ดีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการมีทัศนคติที่ดีต่อการดื่ม และการขาดความสามารถในการปฏิเสธการดื่มของนักศึกษา

ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (The impacts of binge drinking behaviors on university students)

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวทำให้เกิดผลเสียทั้งในระยะสั้นและระยะยาวแก่นักศึกษา จากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในหลายประเทศ พบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวประสบปัญหาทั้งในระดับบุคคล ระหว่างบุคคล และสังคม

2.1 ปัญหาระดับบุคคล: จากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีประสบกับปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวทั้งปัญหาสุขภาพกาย สุขภาพจิตและ การเรียน (Brady, 2011; Hingson, Zha, & Weitzman, 2009)

2.1.1 ปัญหาสุขภาพกาย (physical problems) จากการศึกษาผลกระทบทางด้านร่างกายที่เกิดจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษาบางรายเคยได้รับบาดเจ็บ บางรายเสียชีวิต บางรายเจ็บป่วย และบางรายมีปัญหาเกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์

2.1.1.1 การบาดเจ็บทางกาย (physical injury) หมายถึง การบาดเจ็บทางร่างกายที่เกิดจากการตั้งใจให้เกิดจากพฤติกรรมรุนแรงและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ เช่น การทะเลาะวิวาท ชกต่อย อุบัติเหตุรถชน รถคว่ำ เป็นต้น จากการศึกษาของโบโนโมและคณะ พบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 70) มีผู้ที่เคยได้รับอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บจากความรุนแรงอยู่ร้อยละ 17 (Bonomo, Coffey, Wolfe, Lynskey, Bowes, and Patton, 2001) นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีอายุระหว่าง 18 – 24 ปี จำนวนมากกว่า 500,000 รายที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวเคยได้รับบาดเจ็บทั้งจากการทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และอุบัติเหตุ (Araujo & Wong, 2005 cited in Schaus et al, 2009; Hingson et al, 2005 cited in Schaus, Sole, Mccoy, Mullett, &O'Brain, 2009; Hingson, Zha, &Weitaman, 2009; Hope, 2008)

2.1.1.2 การเสียชีวิตจากการดื่ม (Death under the influence of alcohol drinking) การได้รับบาดเจ็บจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวสามารถนำนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี ไปสู่การเสียชีวิตได้ (Hingson, Zha, & Weitzman, 2009) จากการศึกษาสาเหตุการเสียชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกามีอายุต่ำกว่า 21 ปี พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยประมาณ 5,000 รายที่ได้รับบาดเจ็บภายหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว และในจำนวนนี้ประมาณ 1,900 รายเสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถชน และ ประมาณ 1,600 ราย ถูกฆาตกรรม (U.S. Department of Health and Human Services, 2007)

2.1.1.3 การเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย (physical illness) ความรุนแรงของผลกระทบทางด้านร่างกายที่นักศึกษามหาวิทยาลัยได้รับขึ้นอยู่กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักศึกษาดื่มเข้าไป การเจ็บป่วยที่มักพบได้แก่ เมาค้าง คลื่นไส้อาเจียน ปวดมึนศีรษะ เดินเซ การตอบสนองและการประสานงานของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายลดลง การควบคุมกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวได้ไม่ดี ความสนใจ (สมาธิ) ลดลง อารมณ์ตึงเครียด สับสน เห็นภาพซ้อน การสูญเสียความจำภายหลังการดื่ม และการขาดสติสัมปชัญญะ (Department of Education and Early Childhood Development, n. d.)

2.1.1.4 ปัญหาทางเพศสัมพันธ์ (Sexual problems) นักศึกษามหาวิทยาลัยบางรายที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวเคยมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกัน หรือมีกิจกรรมทางเพศแบบที่ไม่ตั้งใจซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ การติดเชื้อที่ผ่านทางเพศสัมพันธ์ และการถูกข่มขืน (Brady, 2011; Hingson, Zha, &Weitaman, 2009; National Youth Agency, 2012; U.S. Department of Health and Human Services, 2007) จากการสำรวจพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 400,000 รายพบว่า นักศึกษา มากกว่า 70,000 รายที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิดทางเพศ หรือถูกข่มขืน (U.S. Department of Health and Human Services, 2007) และบางรายเคยมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ตั้งใจและไม่ได้ป้องกันซึ่งเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV หรือโรคทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ (Brady, 2011; National Youth Agency, 2012).

2.1.2 ปัญหาด้านสุขภาพจิต (psychological health problems) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยร้อยละ 1.2 – 1.5 เคยพยายามฆ่าตัวตายเนื่องจากการดื่ม จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดื่ม ภาวะซึมเศร้า และการฆ่าตัวตายพบว่าพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวมีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายของผู้ดื่ม (Institute of Alcohol Studies, 2007) นอกจากนั้นการดื่มมากกว่า 30 แก้วมาตรฐานต่อวันสามารถทำให้เกิดโรคจิต ประสาทหลอนและหลงผิดได้ (Effects of alcohol, 2012)

2.1.3 ปัญหาด้านการเรียน (Academic problems) การศึกษาหลายการศึกษาพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวส่งผลต่อการทำหน้าที่ของสมองเช่น ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการรู้คิด บกพร่องในการตัดสินใจและการวางแผน ไม่สามารถคิดอะไรที่มีความซับซ้อนได้ พร่องความสามารถในการควบคุมความหุนหันพลันแล่น มีการรับรู้ที่เปลี่ยนแปลง ขาดแรงจูงใจ หลงลืม สูญเสียความจำ สูญเสียความสามารถในการเรียนรู้ในระยะยาว (Better Health Channel, 2012; Brown & Rhead, 2012; Bupa Australia, 2012; Institute of Alcohol Studies, 2007; National Youth Agency, 2012) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลทำให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนลดลง ไม่เข้าชั้นเรียน ผลการเรียนลดลง มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน และนำไปสู่การถูกให้ออกจากการเรียน (The American Academy of Child and Adolescent Psychiatry [AACAP], 2012)นักศึกษามหาวิทยาลัยประมาณร้อยละ 25 มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางการเรียนจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การพลาดการสอบ การสอบไม่ผ่าน ผลการเรียนแย่ลง เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่ความล้มเหลวในการเรียน (Grunbaum et al., 2004)

2.2 ปัญหาระหว่างบุคคล (Interpersonal problems) ปัญหาระหว่างบุคคลที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่พบได้บ่อยคือ ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยเฉพาะกับเพื่อนและบุคคลในครอบครัว ปัญหานี้มักเกิดจากการที่นักศึกษาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวแล้วขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองทำให้เกิดการโต้เถียง การทะเลาะวิวาท หรือการทำร้ายบุคคลอื่น จากการศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา สมาชิกครอบครัวและกลุ่มเพื่อน พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อนและครอบครัว (Araujo & Wong, 2005 cited in Schaus et al, 2009; AACAP, 2012; Better Health Channel, 2012; Gmel&Rehm, 2003; Hope, 2008).

2.3 ปัญหาสังคม (Social problems) ปัญหาสังคมที่สำคัญที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือการได้รับผลกระทบจากกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยหรือกฎหมายภายหลังการดื่ม หรือการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น (Hingson et al., 2002; Schaus et al, 2009; AACAP, 2012; Wechsler et al., 2002) จากการสำรวจผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 110,000 ราย พบว่านักศึกษาเคยมีปัญหาด้านกฎหมายจากการเมาแล้วขับ ร้อยละ 5 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เคยถูกลงโทษจากกฎระเบียบมหาวิทยาลัยเนื่องด้วยการเมา (Wechsler et al., 2002) ปัญหาสังคมอีกหนึ่งปัญหาที่พบได้บ่อยคือ ปัญหาด้านการเงิน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษาและครอบครัวไม่เฉพาะสิ้นเปลืองเงินไปกับค่าเครื่องดื่ม ยังต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากขึ้นเมื่อเกิดปัญหาตามมาจากการดื่ม

เช่น การใช้เงินเพื่อเป็นค่ารักษาเมื่อบาดเจ็บ เกิดอุบัติเหตุ หรือการเสียชีวิต หรือเป็นค่าใช้จ่ายในทางกฎหมาย (Nation Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, n.d.).

สำหรับการศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาไทยนั้น แม้ว่าจะไม่มีรายงานผลกระทบจากการดื่มของกลุ่มนักศึกษาที่ดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวโดยตรง แต่มีบางการศึกษาที่รายงานผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาว่า ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย และการเรียนของนักศึกษา ไม่ต่างจากการศึกษาในต่างประเทศ จากผลการศึกษาของลิขิต วงค์อำนาจ (2554) พบว่า ร้อยละ 29.71 ของนักดื่มเคยได้รับความทุกข์ทรมานทางด้านร่างกายภายหลังการดื่ม ร้อยละ 5.42 เคยบาดเจ็บจากอุบัติเหตุที่สัมพันธ์กับการดื่ม และ ร้อยละ 6.67 มีปัญหาด้านการเรียน และจากการศึกษาผลกระทบจากการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ร้อยละ 19 ของนักดื่มเคยได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือจากการทะเลาะวิวาทภายหลังการดื่ม และร้อยละ 22.1 ประสบปัญหาด้านการเรียน วิชชุดา กิจธรธรรม (2555) กล่าวว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาไทยระดับปริญญาตรีก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ ปัญหาทางสุขภาพกายทั้งแบบฉุกเฉิน และแบบเรื้อรัง สมองถูกทำลายจนเป็นเหตุให้มีปัญหาทางด้านการเรียน การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ได้วางแผนไว้ และการเกิดปัญหาตามมาจากการเมาแล้วขับ หรือการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น

โดยสรุปแล้วพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศสามารถทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาการเรียนและปัญหาสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวผู้ดื่ม บุคคลอื่น และสังคมได้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (The influencing factors of binge drinking behaviors among university students) เพื่อนำไปสู่การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมีหลายปัจจัยซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ระดับตามแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model: SEM) ได้ดังนี้ ระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคล ระดับสถาบันหรือองค์กร ระดับชุมชนและระดับนโยบายสาธารณะ

1.ปัจจัยระดับบุคคล (Intrapersonal/individual factors)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวและปัจจัยภายในบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยในต่างประเทศพบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ

เพศ ศาสนาและระดับการศึกษา และปัจจัยทางจิตใจ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการดื่ม ความสามารถในการปฏิเสธการดื่ม ความรู้ที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษา

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (demographic factors)

1.1.1 เพศ: จากรายงานการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยผู้ชายมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยผู้หญิง (Bewick, Mulhern, Barkham, Trusler, Hill, & Stiles, 2008; Engs, Hanson, & Diebold, 1996; Johnston et al., 2006; Kim et al., 2009; The Century Council, n. d.) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายดื่มสุรามักมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวอยู่บ่อยครั้ง และเป็นการดื่มในแบบที่เป็นอันตรายมากกว่านักศึกษาหญิง (Bewick, Mulhern, Barkham, Trusler, Hill, & Stiles, 2008; Borsasi, Murphy, & Barnett, 2007; Hallett, Howat, Maycock, McManus, Kypri, & Dhaliwal, 2012; Kim et al., 2009; Kuo, Adlaf, Lee, Gliksman, Demers, & Wechsler, 2002; Naimi, Brewer, &Mokdad, 2003) อย่างไรก็ตามผลการศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศแถบยุโรปไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวระหว่างเพศชายและเพศหญิง (Kuo, Adlaf, Lee, Gliksman, Demers, & Wechsler, 2002; Wicki, Kuntsche, &Gmel, 2010)

1.1.2 อายุ: ผลการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา สหรัฐอาณาจักร และประเทศแถบยุโรป พบว่า วัยรุ่นอายุระหว่าง 18-24 ปี มีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวมากกว่าวัยอื่นๆ (Kuntshe, Rehm, &Gmel, 2004) ลีและคณะ (Lee et al, 2002) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา พบว่า นักศึกษาทั้งสองประเทศที่มีอายุระหว่าง 20-21 ปี มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี

1.1.3 ศาสนา: มีรายงานว่านักศึกษาที่มีความเคร่งครัดทางศาสนามีอัตราเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และใช้แอลกอฮอล์เป็นการแก้ปัญหาต่ำกว่านักศึกษาที่ไม่เคร่งครัดทางศาสนา (Lee, Gliksman, Demers, & Wechsler, 2002)

1.1.4 ระดับการศึกษา: จากผลการสำรวจพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยหลายการศึกษา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 2 และ 3 โดยพบว่าร้อยละ 52.4 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว (American Alcohol & Drug information Foundation,

2006) อย่างไรก็ตามยังมีบางรายงานพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวมากกว่ากว่าชั้นปีอื่นๆ (Bewick, Mulhern, Barkham, Trusler, Hill, & Stiles, 2008)

1.2 ปัจจัยด้านจิตใจ (psychological factors)

1.2.1 ทัศนคติที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว: ทัศนคติเกิดจากความเชื่อและค่านิยมของบุคคล เป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตและส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น (Rajoo, n. d.) ดังนั้นทัศนคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาเป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวโดยมีพื้นฐานจากความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษา ซึ่งอาจมีทั้งด้านบวกและด้านลบ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่า ทัศนคติมีผลทางบวกโดยตรงกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว (r = 0.46 and 0.66, 0.55, 0.58, 0.29, 0.58; Elliott & Ainsworth, 2012; Huchting; Van der Zwaluw, Kleinjan, Lemmers, Spijkerman, & Engels, 2013) ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกโดยตรงกับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความคาดหวังของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (r = 0.54, 0.43, 0.56, 0.50; Glassman, Braun, Dodd, Miller, & Miller, 2010; Norman, Armitage, & Quigley, 2007) และการโฆษณาที่เกี่ยวกับแอลกอฮอล์ (r = 0.21; Morgenstern, Isensee, Sargent, &Hancwinkel, 2011) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการปฏิเสธการดื่ม (r = -0.53; Collins & Carey, 2007)

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาที่มี่ทัศนคติในทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะนำไปสู่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์และคณะ, 2553; อ้อยทิพย์ ถานันตะ และอุบล พงษ์วัฒนเสรี,2550) และมีแนวโน้มที่จะดื่มบ่อย (สมพล วันต๊ะเมล์, 2552).

1.2.2 ความสามารถในการปฏิเสธการดื่ม: ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวเป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวในสถานการณ์ต่างๆที่นำไปสู่การดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราว (Black, Tran, Goldsmith, Thompson, Smith, &Welge, 2012; Walker, 2002)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยผ่านมา พบว่าความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวมีสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (r = -0.33, -0.24 , -0.39, -0.41, -0.47; Cho, 2006; Collins, & Carey, 2007; Engels, Wiers, Lemmers, &Overbeek, 2005; Oei, &Jardim, 2007; Walker, 2002) และยังพบว่าความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (β = -0.19, -0.59, -0.41; Cho, 2006; Gullo, Dawe, Kambouropoulos, Staiger, & Jackson, 2010; Walker, 2002) อย่างไรก็ตามบางการศึกษาพบว่าความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยได้ (Elliott & Ainsworth, 2012; Glassman, Braun, Dodd, Miller, &Miller, 2010; Johnston & White, 2003; Norman, Armitage, & Quigley, 2007; Todd &Mullan, 2011)

นอกจากนั้นยังพบว่าความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวมีความสัมพันธ์ทางลบโดยตรงกับความคาดหวังต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (r= -0.68, -0.78; Gullo, Dawe, Kambouropoulos, Staiger, & Jackson, 2010; Oei, &Morawska, 2005; Hasking&Oei, 2007) อย่างไรก็ตามไม่มีรายงานที่แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีผลต่อการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราว (Gullo, Dawe, Kambouropoulos, Staiger, & Jackson, 2010; Leigh, 1989; McNally, & Palfai, 2001)

การศึกษาของสมพล วันต๊ะเมล์ (2552) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่าความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาไทย (β = -.058) นักศึกษาที่มีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงการดื่มอยู่ในระดับสูง จะสามารถควบคุมพฤติกรรมการดื่มของตนเองได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปฏิเสธการดื่มในระดับต่ำ

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวและกฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาที่ขาดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะมีแนวโน้มในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว หรือประสบกับปัญหาที่สัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ (Wicki, Kuntsche, &Gmel, 2010) นักศึกษามหาวิทยาลัยที่ขาดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและกฎหมาย (ร้อยละ 42) และนักศึกษาที่ขาดการตระหนักถึงผลกระทบและกฎหมาย (ร้อยละ 12.5) มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว (Rhodes, Singleton, McMillan, & Perrino, 2005)

สำหรับในประเทศไทยแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่นักศึกษาทุกระดับแต่ยังไม่มีความชัดเจนว่าการที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยลดหรือป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้

2.ปัจจัยระหว่างบุคคล (Interpersonal factors)

ปัจจัยระหว่างบุคคลที่สำคัญและพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือ อิทธิพลของเพื่อน (Borsari& Carey, 2001; Perkins, 2002; Wood, Read, Palfai, & Stevenson, 2001) ซึ่งหมายถึง การรับรู้ในความเชื่อและพฤติกรรมการดื่มของเพื่อนว่ามีผลต่อพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษา

อิทธิพลของเพื่อนที่มีต่อพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยสามารถมีได้ทั้งทางบวกและทางลบและทั้งโดยตรงและโดยอ้อมขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับทัศนคติของเพื่อนเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Huchting, Lac, & LaBrie, 2008; Johnston & White, 2003; Norman, Armitage, Quigley, 2007)อิทธิพลของเพื่อนที่มีโดยตรงคือ การที่เพื่อนพาไปดื่ม การซื้อเครื่องดื่มให้ และการบังคับให้ดื่ม ส่วนอิทธิพลโดยอ้อมคือ การเป็นแบบอย่างสำหรับพฤติกรรมการดื่มให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัย (Borsari& Carey, 2001).

ยิ่งไปกว่านั้นเครือข่ายของเพื่อนหรือวัฒนธรรมในกลุ่มเพื่อนพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัย (r = 0.46; Johnston & White, 2003) ผลการศึกษาพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาที่อยู่เป็นกลุ่ม หรือในงานปาร์ตี้หรืองานเทศกาลต่างๆ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มที่คล้ายคลึงกับเพื่อนในกลุ่มของตนเอง (Wicki, Kuntsche, &Gmel, 2010) นักศึกษาที่ยอมรับว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวเป็นวัฒนธรรมการดื่มปกติของกลุ่มเพื่อนของตนเองจะมีแนวโน้มว่ามีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเช่นเดียวกับเพื่อน (Huchting, Lac, &LaBrie, 2008; Neighbors, Lee, Lewis, Fossos, & Larimer, 2007)

ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าอิทธิพลของเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย(r = 0.68 and 0.36, 0.36 and 0.42, 0.58, 0.17; Cho, 2006; Elliott & Ainsworth, 2012) และพบว่าเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (Kirmani & Suman, 2010) ดังนั้น นักศึกษาที่มีความเชื่อและเห็นด้วยกับพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของเพื่อนสนิทมีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเช่นเดียวกับเพื่อนของตนเอง ในขณะที่นักศึกษาที่มีเพื่อนที่ไม่ดื่มมีแนวโน้มจะดื่มในปริมาณไม่มาก (Cho, 2006)

การศึกษาพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาไทยพบว่า พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนเป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง (สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ,2553; วิชุดา กิจธรธรรม, 2555; ศิริพร พูนรักษา, 2554; ธนีนุช เร็วการ, กนกอร รักเผื่อน และ แสงเดือน กุนา,2551; ชฎิล สมรภูมิ, 2554; ลิขิต วงศ์อำนาจ,2554 ; พินทุอร วิรุฬห์ตั้งตระกูล, 2550) โดยนักศึกษาที่ต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อนจะมีพฤติกรรมการดื่มเช่นเดียวกับเพื่อน (ศิริพร พูนรักษา, 2554; ชฎิล สมรภูมิ, 2554) ผลการศึกษาของสมพล วันต๊ะเมล์ (2552) พบว่าเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดื่มของนักศึกษา (r = 0.34) และสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยได้ (β = 0.19) แต่กลับพบว่าอิทธิพลของเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติที่มีต่อการดื่มและความสามารถในการปฏิเสธการดื่มของนักศึกษา (r = - 0.26 และ - 0.10 ตามลำดับ)

3. **ปัจจัยระดับสถาบันหรือองค์กร (Institutional/Organizational factors)**

ปัจจัยในระดับสถาบันและองค์กร หมายถึงกฎระเบียบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มหาวิทยาลัยหรือองค์กรในมหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย กฎระเบียบเหล่านี้กำหนดขึ้นโดยมีพื้นฐานจากนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยหรือองค์กรที่อยู่ภายในมหาวิทยาลัยจะระบุให้เฉพาะเจาะจงและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง

สำหรับในประเทศไทยมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้มีการกำหนดกฎระเบียบเพื่อใช้ในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของตนเองโดยกำหนดให้สอดคล้องกับกฎหมายการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศ (พระราชบัญญัติการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2551)

กฎระเบียบเพื่อการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545; มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2554)

4. **ปัจจัยระดับชุมชน (Community factors)**

ปัจจัยระดับชุมชน หมายถึง ปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรในชุมชนและเครือข่ายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical environments) และการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol advertisements)

4.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและเอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเหล่านี้ประกอบด้วย

4.1.1 ที่ตั้งของสถานที่ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ที่ตั้งของผับ บาร์ คาราโอเกะ ร้านอาหารหรือร้านขายอาหาร ร้านค้าปลีกและส่ง ทั้งที่ได้รับอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และไม่ได้รับอนุญาตอย่างถูกกฎหมาย และตั้งอยู่โดยรอบมหาวิทยาลัยในรัศมี 2 กิโลเมตร (Weitzman, Nelson, & Wechsler, 2003) สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหล่านี้ พบว่าเป็นปัจจัยทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย จากการศึกษาพบว่า สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว การมีสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนมาก และอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยหรือใกล้ที่พักของนักศึกษาอาจส่งผลให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมีความต้องการในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น ความสะดวกและการหาเครื่องดื่มมาได้ง่ายมีผลทางบวกต่อการดื่มของนักศึกษาและการเพิ่มปริมาณการดื่มที่มากขึ้น (Weitzman, Folkman, Folkman, & Wechsler, 2003)

สำหรับในประเทศไทยไม่พบรายงานที่ชัดเจนว่าที่ตั้งของสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับปริมาณการดื่มของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อสัปดาห์ (ประไพรัตน์ คาวินวิทย์, 2554) แต่พบว่าร้านค้าที่ตั้งอยู่ใกล้มหาวิทยาลัยหรือที่พักนักศึกษาทำให้พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น (กนิษฐา ไทยกล้า, 2550; บัณฑิต ศรไพศาล จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ และกมลา วัฒนพร, 2552) จากการสำรวจเกี่ยวกับจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่รอบมหาวิทยาลัย 15 แห่งในกรุงเทพมหานครในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2540 – 2550) พบว่ามีจำนวน 1,712 แห่ง โดย 57 แห่งอยู่ภายในรัศมี 1 กิโลเมตร และ 5.6 แห่งภายในรัศมี 200 เมตรรอบมหาวิทยาลัย (รายงานจากศูนย์วิจัยสุรา, 2552) และพบว่าประมาณร้อยละ 90 ของร้านค้าตั้งอยู่ใกล้หอพักของมหาวิทยาลัย (ภายในรัศมี 100 เมตร) และร้อยละ 15 พบว่าที่ตั้งของร้านค้าอยู่ใกล้ที่พักของนักศึกษาที่อยู่ภายนอกมหาวิทยาลัยซึ่งมีความสะดวกที่จะไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (บัณฑิต ศรไพศาล จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ และกมลา วัฒนพร, 2552)

4.1.2 ที่พักอาศัยของนักศึกษามหาวิทยาลัย หมายถึง หอพัก บ้านเช่า ห้องชุด อพาร์ทเมนท์ ที่นักศึกษาพักอาศัยทั้งภายในและนอกเขตมหาวิทยาลัย จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยอยู่เพียงลำพังนอกมหาวิทยาลัย หรือพักอยู่กับเพื่อนร่วมห้องที่มีพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวมีความเสี่ยงการต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้มากกว่านักศึกษาที่พักอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือพักอยู่กับผู้ปกครอง หรือพักอยู่กับเพื่อนที่ไม่ดื่ม (Wicki, Kuntsche, & Gmel, 2010) เช่นเดียวกับนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักที่มีการควบคุมอย่างเข้มงวดเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือหอพักปลอดสารเสพติดนอกมหาวิทยาลัยมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้น้อยกว่านักศึกษาที่อยู่ในบ้านที่เช่าร่วมกันกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (College drinking Prevention Printout, n. d)

4.1.3 การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางสื่อสังคมต่าง ๆ เช่น นิตยสาร ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเตอร์เน็ต และป้ายประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ผลการศึกษาหลายการศึกษาพบว่า การนำเสนอเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางสื่อสังคมต่าง ๆ มีผลต่อการการดื่มและการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของวัยรุ่น รวมถึงนักศึกษามหาวิทยาลัย เซฟเฟอร์และเดฟ (Koordeman, Anschutz, & Engels, 2012; Smith &Foxcroft, 2009)

5. ปัจจัยระดับนโยบายสาธารณะ (Public Policy factors)

ปัจจัยที่อยู่ในระดับนี้คือ นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย และนโยบายที่รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือลดพฤติกรรมการดื่มแบบเสี่ยง อย่างไรก็ตามกฎหมายและนโยบายที่มีอยู่ในประเทศไทยถูกกำหนดสำหรับประชาชนทั่วไปโดยไม่เฉพาะเจาะจงที่กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้แก่กฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcoholic restriction laws) การจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอนุญาตให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำกัดการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การกำหนดเขตปลอดแอลกอฮอล์ คือปลอดทั้งการขายและการดื่ม กฎหมายการกำหนดอายุขั้นต่ำในการดื่ม (minimum-drinking-age law) กฎหมายการกำหนดราคาหรือภาษี (taxation or price laws) กฎหมายควบคุมการเมาแล้วขับ (drunk-driving laws)(พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2551)

1.2 การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษา (Binge drinking behavior) :การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยสามารถจำแนกออกเป็น 5 ระดับตามแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model: SEM) ได้ดังนี้

1. ระดับบุคคล (Intrapersonal/individual level) ได้แก่ ได้แก่การส่งเสริมทัศนคติที่มีต่อการดื่ม ความสามารถในการปฏิเสธการดื่ม ความรู้ที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษา โดยการแจ้งเตือนนักศึกษาผ่านทางระบบเครือข่ายอินเตอร์เนต ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศพบว่าการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศอเมริกาที่มหาวิทยาลัยเทนเนซซี ที่

เป็นการดำเนินการป้องกันในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ ใช้ดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายอินเตอร์เนต โดยจัดทำเป็นแอพพลิเคชั่นของการคัดกรองการใช้สุราโดยใช้แบบคัดกรองที่ได้มาตรฐาน และเสริมด้วยการบำบัดแบบสั้น (Brief Intervention) โดยมุ่งช่วยเหลือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีความเสี่ยงสูงที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราที่เป็นอันตราย และ/หรือมีการสร้างนิสัยนักดื่มในปีแรกของการศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยการวิจัยพบว่าได้มีนักศึกษาทั้งปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาการลงทะเบียนและใช้แอพพลิเคชั่นนี้ และพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มสุราในมหาวิทยาลัย อย่างหนักเป็นครั้งคราวลดลงถึง 27% และมีความถี่ของการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวลดลงถึง 44% และยังมีผลต่อการให้การละเมิดกฎหมายห้ามจำหน่ายสุราให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18-20 ปี ลดลงจาก 542 รายเหลือเพียง 158 รายในระยะเวลา 3 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักสามารถป้องกันปัญหาจากการใช้สุราได้อย่างครอบคลุม ต้นทุนต่ำ และใช้งบประมาณน้อยในการบำรุงรักษา (Wodarski, Macmaster, & Miller, 2012)

นอกจากนี้ Suffoletto, Merrill, Chung, , Kristan, Vanek, Clark, (2016) ได้ศึกษาวิจัยในนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 224 คนที่ละเมิดนโยบายการจัดการกับการดื่มสุราในมหาวิทยาลัย ใน 2 ภาคการศึกษา โดยเป็นนักศึกษาหญิงจำนวนโดยใช้โปรแกรมการส่งข้อความ (SMS) ในการกระตุ้นเตือนไปยังนักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โปรแกรมนี้เน้นการส่งข้อความในลักษณะของการตั้งคำถามในวันพฤหัสบดี และวันอาทิตย์ โดยการสนทนาผ่านข้อความโต้ตอบต่อเนื่องในวันที่กำหนดเป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยข้อความสนทนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับแผนการดื่มในช่วงสุดสัปดาห์ การกำหนดเป้าหมายการจำกัดการดื่ม ปริมาณการดื่มสุรา ผลการวิจัยพบว่ามีนักศึกษาที่มีการสนทนาโต้ตอบในทุกประเด็นจนครบตามโปรแกรมเพียง 19 % และพบว่าโปรแกรมช่วยลดการดื่มในช่วงสุดสัปดาห์ นักศึกษามีปริมาณการดื่มลดลงตามการกำหนดเป้าหมายการจำกัดการดื่ม และนักศึกษาชายที่มีการกำหนดเป้าหมายการจำกัดการดื่มสามารถลดการดื่มได้มากกว่านักศึกษาหญิง

2. ระหว่างบุคคล (Inter personal level)

การสร้างเครือข่ายของเพื่อนหรือวัฒนธรรมในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดผลทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาระดับสถาบันหรือองค์กร (Institutional/Organizational level) พบว่าการป้องกันในประเทศไทยเน้นการกำหนดกฎระเบียบเพื่อใช้ในการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของตนเองโดยกำหนดให้สอดคล้องกับกฎหมายการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศ (พระราชบัญญัติการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2551) กฎระเบียบเพื่อการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกันสรุปได้ดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545; มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2554)

นอกจากนี้กฎระเบียบของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้มีนโยบายในการป้องกันการดื่มสุราโดยกำหนดนโยบายให้ถือปฏิบัติโดยการห้ามให้มีการจำหน่าย การขาย การครอบครอง หรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยการห้ามให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชมรม สมาคม หอพัก หรือที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัยการห้ามนักศึกษาเมาจนรบกวนหรือก่อความรำคาญในที่สาธารณะ หรือก่ออันตรายแก่บุคคลอื่น และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย รวมถึงการทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยการห้ามนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับการดื่มไม่ว่าในสถานการณ์ใด ๆ และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะถูกระงับสิทธิ์เกี่ยวกับการขอรับทุนการศึกษา

หลายมหาวิทยาลัยประกาศกฎระเบียบเหล่านี้และบทลงโทษให้แก่นักศึกษาทราบ แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีนักศึกษาที่ทำผิดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยและถูกลงโทษจากการดื่มอยู่ทุกปี จากรายงานการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ร้อยละ 19.5 ของนักศึกษาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เคยถูกลงโทษเนื่องจากการดื่ม (สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์และคณะ, 2553) แต่ยังมีรายงานน้อยมากเกี่ยวกับผลของการใช้กฎระเบียบควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

3. ระดับชุมชน (Community level)

การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาจะเน้นการจัดการกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical environments) และการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcohol advertisements) ในประเทศไทยมีการคุมเข้มโดยพบว่านักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักที่มีการควบคุมอย่างเข้มงวดเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือหอพักปลอดสารเสพติดนอกมหาวิทยาลัยมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวได้น้อยกว่านักศึกษาที่อยู่ในบ้านที่เช่าร่วมกันกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (College drinking Prevention Printout, n. d) โดยผลการศึกษาในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยพบว่า นักศึกษาไทยที่อาศัยอยู่บ้านเช่าหรือหอพักนอกมหาวิทยาลัยที่ไม่มีการเข้มงวดเรื่องการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือพักอยู่กับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากกว่านักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัย (พงษ์ศักดิ์ อ้นม้อย, 2010; ประณต เค้าฉิม และดวงเดือน แซ่ตัง, 2555; ธนีนุช เร็วการ, กนกอร รักเผื่อน และ แสงเดือน กุนา, 2551; สมพล วันต๊ะเมล์, 2553)

นอกจากนี้มีการศึกษาเกี่ยวกับการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางสื่อสังคมต่าง ๆ เช่น นิตยสาร ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเตอร์เน็ต และป้ายประกาศหรือป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ผลการศึกษา

หลายการศึกษาพบว่า การนำเสนอเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางสื่อสังคมต่าง ๆ มีผลต่อการการดื่มและการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของวัยรุ่นรวมถึงนักศึกษามหาวิทยาลัย เซฟเฟอร์และเดฟ (Saffer& Dave, 2003) กล่าวว่า การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อความรู้ ทัศคติและความตั้งใจในการดื่มของวัยรุ่น และพบว่า การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของวัยรุ่น

เอนเจลและคณะ (Engels, Hermans, Van Baaren, Hollenstein, & Bot, 2009) ศึกษาอิทธิพลของการนำเสนอภาพโฆษณาที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางภาพยนตร์ และสื่อโทรทัศน์ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ดูภาพยนตร์ที่ปรากฏภาพการดื่มหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มสูงที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า การปรากฏภาพโฆษณาในภาพยนตร์และในโทรทัศน์ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 18 - 29 ปี ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ป้ายโฆษณา วิทยุ แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดีย และในหนังหรือภาพยนตร์ (Koordeman, Anschutz, & Engels, 2012; Smith &Foxcroft, 2009) นอกจากนี้ผลการศึกษาของคลู และคณะ (Kuo, Wechsler, Greenberg, & Lee, 2003) พบว่า โปรโมชั่นส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การเพิ่มปริมาณ การลดราคา หรือการมีคูปองส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย สอดคล้องดับการศึกษาของ วิทซ์แมนและคณะ (Weitzman, Nelson, & Wechsler, 2003) ที่พบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ราคาถูก หรือมีการลดราคาลงมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยจึงต้องป้องกันการดื่มหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาโดยการจัดการกับการนำเสนอภาพโฆษณาที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางภาพยนตร์ และควบคุมสื่อโทรทัศน์โปรโมชั่นส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การเพิ่มปริมาณ การลดราคา หรือการมีคูปองส่วนลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4. ปัจจัยระดับนโยบายสาธารณะ (Public Policy factors)

การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักในระดับนโยบายสาธารณะตามกฎหมายและนโยบายที่มีอยู่ในประเทศไทยถูกกำหนดสำหรับประชาชนทั่วไปได้แก่ กฎหมายควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยการกำหนดกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (alcoholic restriction laws) ประกอบด้วย การควบคุมเวลาจำหน่ายเครื่องดื่ม การควบคุมการโฆษณา และการควบคุมพื้นที่ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอนุญาตให้มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้เฉพาะช่วงเวลา 11.00 – 14.00 น. และเวลา 17.00 – 24.00 น. การจำกัดการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้ครอบคลุม 1) สถานที่สำหรับการโฆษณา โดยไม่อนุญาตให้มีป้าย

โฆษณาตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาทุกระดับชั้น การโฆษณาในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ให้เป็นไปตามระเบียบการควบคุมการโฆษณา 2) เวลาสำหรับการโฆษณา โดยไม่อนุญาตให้มีการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา 5.00 น. – 22.00 น. 3) เนื้อหาที่ใช้ในการโฆษณา กำหนดให้มีการควบคุมเนื้อหาที่มีลักษณะของการชักจูงหรือเชิญชวนให้ดื่มหรือมีไว้ในครอบครอง และต้องปรากฏข้อความเตือนให้เห็น

การกำหนดเขตปลอดแอลกอฮอล์ คือปลอดทั้งการขายและการดื่ม ประกอบด้วย 1) วัดหรือสถานที่สำหรับการปะกอบพิธีกรรมทางศาสนา ยกเว้นว่าเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม 2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวยังต้องบังคับให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎหมายการกำหนดอายุขั้นต่ำในการดื่ม (minimum-drinking-age law) หมายถึง การจำกัดอายุขั้นต่ำที่สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านค้าได้อย่างถูกกฎหมาย โดยกฎหมายกำหนดให้ร้านค้าสามารถจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป กฎหมายการกำหนดราคาหรือภาษี (taxation or price laws) รัฐบาลไทยกำหนดภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยอาศัยการคำนวณจากราคาสุดท้าย ค่านิยม และปริมาตร (Thaipublica, 2013) กฎหมายควบคุมการเมาแล้วขับ (drunk-driving laws) หมายถึงการกำหนดข้อห้ามการขับขี่เมื่อมีระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

การศึกษาของหรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ (2557 และ 2560) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแนวทาง หรือโปรแกรมการป้องกันการดื่มหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยความร่วมมือของคณะผู้บริหารและทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่าย หรือจัดให้มีสุราในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนัก ดังนี้

1. ระดับบุคคล/นักศึกษา ควรพัฒนาโปรแกรม หรือแนวทางการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย (โครงการปัญญาชน คนไม่เมา)โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว เพิ่มทักษะการปฏิเสธในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา การให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของการดื่มสุราอย่างหนักเพื่อปรับเปลี่ยน หรือลดความคาดหวังต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว การให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวและกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ทั้งในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว และระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย การเสริมสร้างความสามารถในปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว การให้ความรู้และสร้างทัศนคติให้รู้เท่าทันการกระตุ้นให้มีการดื่มอย่างหนักจากอิทธิพลของการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

2. ระดับองค์กรนักศึกษา ควรพัฒนาโปรแกรม หรือแนวทางการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย (โครงการปัญญาชน คนไม่เมา) โดยมุ่งเน้นการใช้อิทธิพลของเพื่อนต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว การกำหนดมาตรการในกลุ่มองค์กรนักศึกษา และ การรณรงค์เพื่อลดการกระตุ้นให้มีการดื่มอย่างหนักจากการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรในการจัดการกับการดื่มหนักของนักศึกษา ให้เป็นองค์กรต้นแบบ

3. ระดับมหาวิทยาลัย ควรพัฒนาโปรแกรม หรือแนวทางการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย (โครงการปัญญาชน คนไม่เมา) โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนส่งเสริมในระดับบุคคล และระดับองค์กรนักศึกษา และสร้างภาคีเครือข่ายในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัย (โครงการปัญญาชน คนไม่เมา) ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และระดับชาติ และจากการที่แบบจำลองเชิงสาเหตุในการศึกษาดังกล่าวพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมากที่สุด คือ ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนัก การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ในความเชื่อและพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (อิทธิพลของเพื่อน) และทัศนคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาโปรแกรมที่นำมาใช้จัดการกับความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอย่างหนัก การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ในความเชื่อและพฤติกรรมการดื่มของเพื่อน (อิทธิพลของเพื่อน) และทัศนคติที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว และถึงแม้ว่าผลการศึกษาจะพบว่า ความคาดหวังที่ดีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการมีทัศนคติที่ดีต่อการดื่ม และการขาดความสามารถในการปฏิเสธการดื่มของนักศึกษา มีผลโดยอ้อมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวผ่านทางทัศนคติ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยรวมถึงผู้รับผิดชอบในระดับประเทศควรมีการกำหนดนโยบายที่เข้มงวดและจัดการอย่างจริงจังในเรื่องนี้ ที่สำคัญที่สุดคือในการพัฒนาโปรแกรม หรือแนวทางการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (โครงการ ปัญญาชน คนไม่เมา) ควรเน้นการพัฒนาโปรแกรมโดยการมีส่วนร่วมของของคณะผู้บริหารและทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่าย หรือจัดให้มีสุราในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ในการกำหนดแนวทาง และกิจกรรมในการป้องกันและ ศึกษาประสิทธิผลของการป้องกันโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research) ซึ่งผลที่ได้จะสามารถนำเสนอในเชิงนโยบายของประเทศต่อไป

ส่วนที่ 2
แนวคิดและการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.1 การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยนี้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) และกรอบแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ของ เคมมิส และแมคเทกการ์ด (Kemmis & Mctaggart, 2000) โดยมีกระบวนการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1) การจัดตั้งคณะทำงานประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2) การประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานเพื่อระดมสมอง วางแผน ลงมือปฏิบัติ สังเกต สะท้อนคิดเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการ และองค์ประกอบสำคัญ
3) การประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย
4) การประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนและศึกษาความเป็นไปได้ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว ตามแผนภาพแสดงกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

แผนภาพแสดงกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

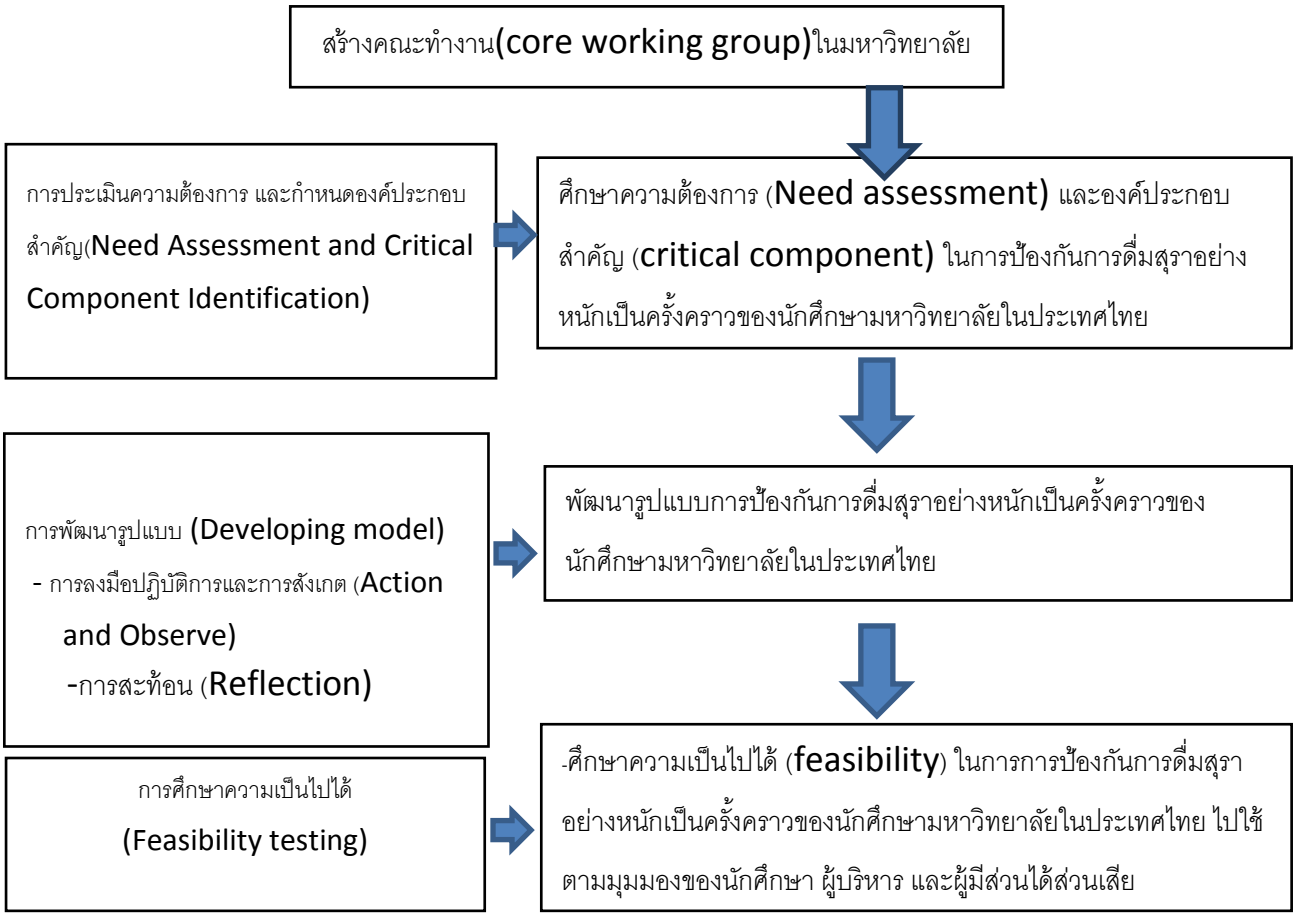

รูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006)

รูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยในทุกระดับ และจากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมพบว่าปัจจัยใน 5 ระดับได้แก่ ทัศนคติต่อการดื่ม ความสามารถในการปฏิเสธการ

ดื่ม ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยระดับบุคคล) อิทธิพลของเพื่อน (ปัจจัยระหว่างบุคคล) กฎระเบียบเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถาบันการศึกษาหรือองค์กร (ปัจจัยระดับสถาบันหรือองค์กร) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปัจจัยระดับชุมชน) และ นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปัจจัยระดับนโยบายสาธารณะ) การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการในทุกปัจจัยเพื่อสามารถป้องกันปัญหาได้อย่างครอบคลุม

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย หมายถึง การจัดทำแนวทางในการช่วยให้นักศึกษามหาวิทยาลัย ลด ละ เลิกการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) ตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และ ตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมและป้องกันใน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ

การศึกษาความเป็นไปได้ของการการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมาหมายถึง หมายถึง การประเมินความเป็นไปได้ที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชน คนไม่เมา ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ทางคลินิก หลังดำเนินการตามรูปแบบ 1 เดือน ได้แก่

1.1 พฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินโดยแบบประเมิน Timeline Follow back และการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ ตามแนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราวประเมินโดยแบบประเมินปัญหาจากการใช้สุรา (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ) (Drummond, 1990) แปลโดย หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ (2557) และการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ตามแนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. ความเป็นไปได้ทางกระบวนการจากการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชน คนไม่เมา ได้แก่

2.1 ความพึงพอใจ ประเมินโดยแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมใน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษา (นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของ มหาวิทยาลัยที่ศึกษาและนักศึกษาที่มีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย) กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้แก่ บุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษาและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย

2.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชน คนไม่เมา ประเมินโดยการสนทนากลุ่ม ตามแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ในคณะทำงาน(core working group)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยโดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต่อจำนวน 75-100 คน คัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติแบ่งออกเป็น

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน และพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (รวมกันทั้ง 3 กลุ่มได้ประมาณ 10-15 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (Inclusion criteria) ต้องสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

2) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการ (Need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ประมาณกลุ่มละ 10-15 คน รวม 30-45 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอิ่มตัวของข้อมูล) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

3) กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้ ดังนี้

- กลุ่มนักศึกษา จำนวน 5 คน ที่สมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย ประเมินข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มและปัญหาจากการดื่มสุรา
- กลุ่มคณะทำงาน จำนวน 10 คน ประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาความต้องการ (Need assessment) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้แก่

1.1) แนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ (Need assessment) และประเด็นปัญหา (Problem Identification) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยโดยพัฒนาแนวคำถามมาจากการทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการฯ)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่

2.1) แนวคำถามในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยปัญญาชน คนไม่เมา ระยะที่ 1 (การวิเคราะห์สถานการณ์) และตามกรอบแนวคิดกรอบแนวคิดรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน)

3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยไปใช้ ประกอบด้วย

<u>เครื่องมือเชิงปริมาณ</u> ได้แก่

(1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพัฒนาโดยผู้วิจัย (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน, กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการฯ, กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

(2) แบบประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยการติดตามเป็นช่วงเวลา (Time line follow back) (Sobell, 2001) แปลโดย หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ (2557) (สำหรับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

(3) แบบประเมินปัญหาจากการใช้สุราและสารเสพติด (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ) (Drummond, 1990) แปลโดย หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ (2557) (สำหรับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา พัฒนาโดยผู้วิจัย (สำหรับกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

<u>เครื่องมือเชิงคุณภาพ</u> พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยและผ่านการเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

(1) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว (สำหรับนักศึกษาในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

(2) แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราวตามแนวทางในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์ (สำหรับนักศึกษาในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

(3) แนวคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชน คนไม่เมา (สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน)

<u>ตารางแสดงเครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล</u> ที่ใช้ในการดำเนินการโครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

กลุ่ม 1 เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของคณะทำงาน

เครื่องมือ	นักศึกษา	ผู้บริหารมหาวิทยาลัย	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓	✓	✓
2) แนวคำถามในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ(critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์(strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย	✓	✓	✓
3) แนวคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา	✓	✓	✓

กลุ่ม 2 เครื่องมือในการศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

เครื่องมือ	นักศึกษา	ผู้บริหารมหาวิทยาลัย	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓	✓	✓
2) แนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ (need assessment) และประเด็นปัญหา (problem identification) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย	✓	✓	✓

กลุ่ม 3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประเมินความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

เครื่องมือ	นักศึกษา	ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย	ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย
1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา	✓	✓	✓
2) แบบประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยการติดตามเป็นช่วงเวลา (Time Line Follow Back)	✓		
3) แบบประเมินปัญหาจากการใช้สุราและสารเสพติด (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ)	✓		
4) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว	✓		
5) แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว	✓		
6) แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา	✓	✓	✓

2.2 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทกการ์ท (Kemmis& Mc. Taggart, 2000) เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูลในมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละมหาวิทยาลัยออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ระยะเตรียมการ

1.1 ภายหลังการได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยทำหนังสือไปยังอธิการบดีของมหาวิทยาลัยที่สมัครใจเพื่อขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่ และเข้าร่วมในโครงการวิจัย

1.2 วางแผนในการทบทวนเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยก่อนนำไปปฏิบัติ เป็นต้น

1.3 ติดต่อหาผู้ประสานงานกลาง และผู้ประสานงานในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ

2. ระยะดำเนินการ

2.1ทีมผู้วิจัยจัดตั้งคณะทำงาน(core working group) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของแต่ละมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติเพื่อการวางแผน (Plan) ร่วมกันโดยวางแผนดังนี้

2.1.1 การศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวจากการวิจัยระยะที่ 1 โดยไม่ทำการศึกษาซ้ำ

2.1.2 การหาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.1.3 การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยพัฒนาโดยคณะทำงานโดยใช้แนวคำถาม

2.1.4 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.2 การปฏิบัติการ (action) และการสะท้อน (reflection) ทีมผู้วิจัยร่วมกับคณะทำงานของแต่ละมหาวิทยาลัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ (Need assessment) และประเด็นปัญหา (Problem Identification) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.2.2 วิเคราะห์หาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นรูปแบบในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ฉบับร่าง) เพื่อขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

3. ระยะศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นโดยศึกษาในกลุ่มนักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ตามบอร์ดของมหาวิทยาลัย ใช้เครื่องมือในการประเมินความเป็นไปได้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา แบบประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยการติดตามเป็นช่วงเวลา (Time line follow back) แบบประเมินปัญหาจากการใช้สุราและสารเสพติด (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว และแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว และศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาอภิปรายร่วมกันระหว่างทีมผู้วิจัย และคณะทำงานและพัฒนาเป็นรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

4. ระยะสรุปผล สรุปรายงานการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และจัดประชุมวิพากษ์รายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ขยายผลในการศึกษาประสิทธิผลในโครงการปัญญาชนคนไม่เมา ระยะที่ 3 การศึกษาผลลัทธ์เชิงกระบวนการ ผลลัพธ์เชิงการป้องกัน ต้นทุนและต้นทุนประสิทธิผลในการดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยต่อไป

ส่วนที่ 3
รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามรูปแบบ

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในกำกับ 1 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 มหาวิทยาลัย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ (Need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยและประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.1 CMU Model

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในกำกับ 1 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการดำเนินการ

ตามกรอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis & Mc. Taggart, 2000) ในการรวบรวมข้อมูลในมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละมหาวิทยาลัยออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ระยะเตรียมการ

1.1 ภายหลังการได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยทำหนังสือไปยังอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่ และเข้าร่วมในโครงการวิจัย

1.2 วางแผนในการทบทวนเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยก่อนนำไปปฏิบัติ

1.3 ติดต่อหาผู้ประสานงานกลาง และผู้ประสานงานในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ โดยกำหนดแผนการดำเนินงาน ตามแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพ 3.1 แผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ

2. ระยะดำเนินการ

2.1 ทีมผู้วิจัยจัดตั้งคณะทำงาน (core working group) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ

คณะทำงานขับเคลื่อน CMU Model และศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ร่วมกัน โครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา": การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ในพื้นที่เชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อำนาจ อยู่สุข.	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและกิจการพิเศษ	**ที่ปรึกษาโครงการ**
นายปรีดา พุทธวงศ์	หัวหน้าวินัยกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**ประธานคณะทำงาน**
อาจารย์ ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา	อาจารย์ในสังกัดสำนักวิชาการพยาบาลศาสตร์	**คณะทำงาน**
ผศ.ดร.สงวนศักดิ์ ธนาพรพูนพงษ์	อาจารย์ภาควิชาพืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์ สาขาวิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์	**คณะทำงาน**
ผศ. ทรงพันธ์ ตันตระกูล	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา นักศึกษาเก่าสัมพันธ์ กายภาพและสิ่งแวดล้อม คณะมนุษยศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายสุเมธ สารศรี	เจ้าหน้าที่กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นางสาวกัลยา ตันนรา	เจ้าหน้าที่สำนักงานหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นายปรีชา ขยัน	พนักงานปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คณะอุตสาหกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นายกีรติ กรุงศรี	อดีตประธานสภานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นาย ธนาฤทธิ์ รูปใหญ่	ประธานสภานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นายวรากร อุดธรรมใจ	นายกสโมสรนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายกษิดิศ ธรรมเนียม	นายกสโมสรนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายมานพ พงศ์อายุกูล	นายกสโมสรนักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายปฐมพงศ์ วิมลภูษิต	นายกสโมสรนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายชยพล จวรรณตูม	นายกสโมสรนักศึกษาคณะเทคนิคการแพทย์	**คณะทำงาน**
นายวิรศักดิ์ พรมบุตร	นายกสโมสรนักศึกษาพยาบาลศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายมาวิน ศรีสวาท	นายกสโมสรนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมเกษตร	**คณะทำงาน**
นายทีปกร เลิศวิชัยกุล	นายกสโมสรนักศึกษาคณะสัตวแพทยศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายธนาธิป เทพสุวรรณ์	นายกสโมสรนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ	**คณะทำงาน**
นายพงษ์อาภา ตั้งศรานิเชฐ	นายกสโมสรนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายสรวิชญ์ บุญจันทร์คง	นายกสโมสรนักศึกษาคณะการสื่อสารมวลชน	**คณะทำงาน**
นายสุรศักดิ์ ศรีพัฒนกำจร	นายกสโมสรนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ฯ	**คณะทำงาน**
นายวัชรภัทร ธรรมจักร	นายกสโมสรนักศึกษาคณะนิติศาสตร์	**คณะทำงาน**
นายเกริก สุริยมณี	นายกสโมสรนักศึกษาวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	**คณะทำงาน**
นายกิตติทัต บรรจงปรุ	นายกสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**
นายภาณุพงศ์ ศรีเมือง	รองนายกสโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	**คณะทำงาน**

นายเทพฤทธิ์ อินขัติ	ผู้ช่วยนายกสโมสรนักศึกษาด้านโสตทัศนูปกรณ์	**คณะทำงาน**
นายเจษฎาพงษ์ ศิริวงค์	ผู้ช่วยนายกสโมสรนักศึกษาวิเทศสัมพันธ์และนักศึกษาสัมพันธ์	**คณะทำงาน**
นางสาวณัฐชา ชยางคานนท์	อนุกรรมการสโมสรนักศึกษา	**คณะทำงาน**
นายพงศภัค คมกฤส	อนุกรรมการสโมสรนักศึกษา	**คณะทำงาน**
นางสาวนภัสวรรณ สีคำดี	ผู้ประสานงานโครงการ	**คณะทำงานและเลขานุการ**

คณะผู้วิจัย	อาจารย์ ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา	อาจารย์ในสังกัดสำนักวิชาการพยาบาลศาสตร์	หัวหน้าโครงการ
	ผศ. ดร. เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล	อาจารย์ในสังกัดสำนักวิชาการพยาบาลศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย
	นายปรีดา พุทธวงศ์	หัวหน้าวินัยกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ผู้ร่วมวิจัย
	ผศ. ทรงพันธ์ ตันตระกูล	รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา นักศึกษาเก่าสัมพันธ์ กายภาพและสิ่งแวดล้อม คณะมนุษยศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย
	ผศ.ดร.สงวนศักดิ์ ธนาพรพูนพงษ์	อาจารย์ภาควิชาพืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์ สาขาวิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์	ผู้ร่วมวิจัย
	นางสาวจีรภา แก้วเขียว	นักศึกษาปริญญาโท	ผู้ช่วยนักวัย
	นางสาวปริยากร รักธัญญะการ	นักศึกษาปริญญาโท	ผู้ช่วยนักวิจัย
	นางสาวนภัสวรรณ สีคำดี	ผู้ประสานงานโครงการ	

คณะทำงาน(core working group) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของแต่ละมหาวิทยาลัยประกอบด้วยกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติเพื่อการวางแผน (Plan) ร่วมกันโดยวางแผนดังนี้

2.1.1 การศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมีการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวจากการวิจัยระยะที่ 1 โดยไม่ทำการศึกษาซ้ำ

2.1.2 การหาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.1.3 การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยพัฒนาโดยคณะทำงานโดยใช้แนวคำถาม

2.1.4 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตามแผนภาพ 3.2

แผนภาพ 3.2 แผนการดำเนินงานโดยคณะทำงานในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

2.2 การปฏิบัติการ (action) และการสะท้อน (reflection) ทีมผู้วิจัยร่วมกับคณะทำงานของแต่ละมหาวิทยาลัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ (Need assessment) และประเด็นปัญหา (Problem Identification) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

แผนภาพ 3.3 แผนการศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยในกำกับ

2.2.2 วิเคราะห์หาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นรูปแบบในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ฉบับร่าง) เพื่อขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4 มกราคม 2561
ดำเนินการศึกษาความต้องการและองค์ประกอบสำคัญ

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

19 กุมภาพันธ์ 2561 ประชุมคณะทำงาน

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

8 มีนาคม 2561 ประชุมคณะทำงาน

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย
โครงการปัญญาชน คนไม่เมา CMU Model

ฉบับวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมวิพากษ์ (CMU MODEL)

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาม โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”

วันที่ 26 ธันวาคม 2561 เวลา 13.00 – 15.00 น.

ณ ห้องประชุมยงยุทธ สัจจวาณิชย์ ชั้น 2 อาคารยุทธศาสตร์ สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. รองศาสตราจารย์นายแพทย์อำนาจ อยู่สุข	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. นายวิทยารุจน์ ยาอินตาธนัตถ์	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
3. นายศิรเศรษฐ เนตรงาม	ผู้จัดการและหัวหน้าแผนงาน ศูนย์ประสานงานภาคเหนือตอนบนเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ภาคเหนือตอนบน
4.อาจารย์ประหยัด เลี้ยงจรูญ	อาจารย์กิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

กำหนดการประชุมวิพากษ์

การขับเคลื่อน CMU MODEL รูปแบบการป้องกันการดื่มสุรา

ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตาม โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมยงยุทธ สัจจวาณิชย์ ชั้น ๒ อาคารยุทธศาสตร์ สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๓.๑๐ น.	ลงทะเบียน
เวลา ๑๓.๑๐ – ๑๓.๒๐ น.	กล่าวต้อนรับและเปิดการประชุม โดย อ.ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เวลา ๑๓.๒๐ – ๑๓.๓๐ น.	แนะนำผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงาน
เวลา ๑๓.๓๑ – ๑๔.๐๐ น.	นำเสนอการขับเคลื่อน Chiang Mai University Model (CMU model): Drinking Prevention model (รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตาม โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”)

โดย ตัวแทนคณะทำงานขับเคลื่อน CMU Model

เวลา ๑๔.๐๑ – ๑๔.๔๕ น. การวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เวลา ๑๔.๔๖ – ๑๕.๐๐ น. กล่าวขอบคุณและปิดการประชุม (ร่วมกันถ่ายภาพเป็นที่ระลึก)

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับก่อนการวิพากษ์ มีองค์ประกอบสำคัญ (critical component) 3 องค์ประกอบได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา
องค์ประกอบที่ 2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์
องค์ประกอบที่ 3 การป้องปรามการดื่มแอลกอฮอล์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำกับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โดยเนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 องค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ เพื่อขอรับการวิพากษ์

องค์ประกอบ	กิจกรรม	การดำเนินการ	หมายเหตุ (ผู้รับผิดชอบและระยะเวลา)
องค์ประกอบที่ 1 ส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา			
องค์ประกอบสำคัญ : ส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา	กิจกรรม : “ล่นต๋อนแลง”	1. เป็นกิจกรรมร่วมกับกิจกรรม Walk ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2. รูปแบบกิจกรรม เป็นการเก็บสะสมระยะการวิ่งให้ได้มากที่สุด สามารถวิ่งที่ไหนก็ได้ โดยการใช้แอพพลิเคชั่นในการคำนวนและสะสมระยะการวิ่ง - ครบ 100 กิโลเมตร จะได้รับเสื้อ - หากได้ระยะทางมากที่สุด จะได้รับนาฬิกาดิจิตัล	

		3. มีการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ Clip VDO Sport โฆษณา (อยู่ในระยะการจัดทำสื่อ)	
องค์ประกอบที่ 2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์			
องค์ประกอบสำคัญ : การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์	สร้างสื่อรณรงค์	1. สร้างสื่อรณรงค์ที่เข้าใจง่าย ในรูปแบบของ การ์ตูน แอนนิเมชั่น (รูปวาดการ์ตูนเป็นช็อต) หรืออินโฟรกราฟฟิค	- วิทยาลัยสื่อฯ ร่วมกับคณะสื่อสารมวลชน
	สร้างสปอตโฆษณาผ่าน Brand Ambassador	1. ดึงดาว-เดือนในแต่ละคณะมาเป็นต้นแบบ ในการทำสปอร์ตโฆษณาฯ 2. สร้างสปอตโฆษณา 4 ทีม ภายใต้หัวข้อเดียวกัน (การใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มสุรา) ตามกลุ่มคณะวิชาร่วมกันทำ ได้แก่ 1. วิทย์สุขภาพ (6 คณะ 12 คน) 2. วิทย์เทคโน (6 คณะ 12 คน) 3. และ 4. มนุษย์สังคม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม (9 คณะ 18 คน) 3. โปรโมทก่อนการประกวดดาวเดือน ผ่านการอัพผ่านโซเชียล สื่อออนไลน์ต่าง ๆ (ศูนย์กลางในการอัพโหลด ได้แก่ มช.ทูเดย์ และลูกช้างรักชีวิต (ชมรมของศิษย์เก่า)) และนับคะแนนจากยอดไลค์ มีการมอบประกาศนียบัตรหรือโล่เกียรติยศ 4. สร้าง Interview เพื่อการดึงดูดความสนใจก่อนจะปล่อยคลิปรณรงค์ เป็นการสัมภาษณ์แต่ละบุคคลในเวลาสั้นๆ (นายกสโมสรนักศึกษา) *** ดาว-เดือน (ต้นแบบ) ในช่วงของการโปรโมทสื่อ ผู้ที่เป็นต้นแบบควรจะต้องเลิกเหล้า ภายในตัวไปด้วย	- ส.มช.เป็นเจ้าภาพหลักในการประสานดาวเดือน (การจัดประกวดดาวเดือน) - คณะสื่อสารมวลชน การสร้างสื่อ VDO และการทำจัดรูปแบบการสร้างสื่อ - ดำเนินการระยะเวลาในช่วงเดือน กันยายน - ตุลาคม เพื่อเป็นการโปรโมทในช่วงพฤศจิกายน
องค์ประกอบที่ 3 การป้องปรามการดื่มแอลกอฮอล์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำกับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่			

องค์ประกอบสำคัญ : การป้องปรามการดื่มแอลกอฮอล์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำกับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ได้รวบรวมเอกสาร ได้แก่ - ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ.2553 - ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องมาตราการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยฯ - ประกาศเรื่องแนวปฏิบัติกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ (19/07/60)	เลขานุการได้จัดรวบรวมเอกสาร ได้แก่ - ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ.2553 - ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องมาตราการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยฯ - ประกาศเรื่องแนวปฏิบัติกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ (19/07/60) ไว้เป็นเอกสารแต่ละเล่ม ดังแนบ	

ตารางที่ 3.2 องค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ ปรับแก้หลังการวิพากษ์

องค์ประกอบ	กิจกรรม	การดำเนินการ	หมายเหตุ
องค์ประกอบสำคัญ : ส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา	กิจกรรม : Plogging CMU วิ่งไปเก็บ(ขยะ) ไป ร่วมกับงานกีฬา กองพัฒนานักศึกษา ฯ	1. เป็นกิจกรรมสำหรับนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชิงรางวัล Sport Device ต่างๆ เช่น นาฬิกา Smart Band, หูฟังสำหรับวิ่งออกกำลังกาย ฯลฯ 2. สมัครผ่านทางเว็บไซต์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องวิ่งเก็บระยะทางภายใน	https://www.facebook.com/Plogging-CMU-682800655387368/

		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผ่าน Application “Strava Training: Run & Ride” และต้องวิ่งให้ได้ระยะทางรวมอย่างน้อย 100 กิโลเมตรขึ้นไป พร้อมกับมีการโพสต์ภาพกิจกรรมการเก็บขยะและข้อมูลระยะทางการวิ่งรวมในแต่ละสัปดาห์ลงบน Facebook ของตนเอง	
องค์ประกอบสำคัญ : การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์	สร้างสื่อรณรงค์	1. สร้างสื่อรณรงค์ที่เข้าใจง่าย ในรูปแบบของ การ์ตูน แอนนิเมชั่น (รูปวาดการ์ตูนเป็นช็อต) หรืออินโฟกราฟฟิค	
	สร้างสปอตโฆษณาผ่าน Brand Ambassador	1. สร้างสปอตโฆษณาในธีม “ลูกช้าง ขึ้นดอย ไม่สูบ ไม่ดื่ม 2018” ความยาว 2.40 นาที นำเสนอโดยนักศึกษามหาวิทวาลัยเชียงใหม่ รวมถึงดาวเดือนแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยในปีที่ผ่านมา ร่วมเป็นพรีเซ็นเตอร์ในการร่วมรณรงค์ 2. สร้างสื่อภาพนิ่งด้วยคำพูดและป้ายประกาศ ในธีม “ลูกช้าง ขึ้นดอย ไม่สูบ ไม่ดื่ม 2018” เผยแพร่เพื่อเป็นการรณรงค์ก่อนประเพณีรับน้องขึ้นดอยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปีการศึกษา 2561	https://www.youtube.com/watch?v=wEiTSU_bWRg&t=2s
องค์ประกอบสำคัญ : การป้องปรามการดื่มแอลกอฮอล์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำหับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียง	ได้รวบรวมเอกสาร ได้แก่ - ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ.2553 - ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องมาตราการป้องกัน	เลขานุการได้จัดรวบรวมเอกสาร ได้แก่ - ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยวินัยการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา พ.ศ.2553 - ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องมาตราการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยฯ - ประกาศเรื่องแนวปฏิบัติกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ (19/07/60)	

ใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่	แก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ และบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยฯ - ประกาศเรื่องแนวปฏิบัติกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์		

โครงการปัญญาชนคนไม่เมา (หรรษา เศรษฐบุปผา และคณะ, 2557-ปัจจุบัน)

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง การขับเคลื่อน CMU Model การดำเนินการตาม โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”

องค์ประกอบสำคัญ : ส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษากิจกรรม : Plogging CMU วิ่งไปเก็บ(ขยะ) ไป ร่วมกับ งานกีฬา กองพัฒนานักศึกษา ฯ มอบเสื้อปัญญาชนคนไม่เมาร่วมเป็นรางวัล

https://youtu.be/wEiTSU_bWRg

#ploggingcmu
CMU SPORTS
ดาวน์โหลดและสมัครใช้งาน
แอพพลิเคชั่น STRAVA
เพื่อใช้บันทึกระยะทางการเดิน/วิ่ง
Android
Strava Training: Track Running, Cycling & Swimming
Editors' Choice
Strava Inc. Health & Fitness
331,001
Offers in-app purchases
This app is compatible with all of your devices.
Installed
IOS
Strava: Run, Ride or Swim
Track activity & map routes
Strava, Inc.
PLOGGING CMU
กิจกรรม "วิ่งไป เก็บ(ขยะ)ไป" (PLOGGING CMU)
สิงค์สมัคร ประเภทเดี่ยว
สิงค์สมัคร ประเภททีม

สภานักศึกษา
เพื่อนักศึกษา
มีปัญหาปรึกษาเรา
@SCCMU
สภานักศึกษา
เพื่อสิทธิ
และผลประโยชน์
ของนักศึกษา

องค์ประกอบสำคัญ : การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์

สร้างสื่อรณรงค์ที่เข้าใจง่าย ในรูปแบบของ การ์ตูน แอนนิเมชั่น (รูปวาดการ์ตูนเป็นช็อต) หรืออินโฟรกราฟฟิค สร้างสปอตโฆษณาในธีม “ลูกช้าง ขึ้นดอย ไม่สูบ ไม่ดื่ม 2018” ความยาว 2.40 นาที นำเสนอโดยนักศึกษามหาวิทวาลัยเชียงใหม่ รวมถึงดาวเดือนแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยในปีที่ผ่านมา ร่วมเป็นพรีเซ็นเตอร์ในการร่วมรณรงค์

hi-in.facebook.com

อีก 3 วัน รับน้องขึ้นดอย นัท เกษตร 60... - ช้างเผือกอยู่ในป่า-The ...

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

ลูกช้างขึ้นดอยไม่สูบไม่ดื่ม

3. ระยะศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นโดยศึกษาในกลุ่มนักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ตามบอร์ดของมหาวิทยาลัย ใช้เครื่องมือในการประเมินความเป็นไปได้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา แบบประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยการติดตามเป็นช่วงเวลา (Time line follow back) แบบประเมินปัญหาจากการใช้สุราและสารเสพติด (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว และแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว จำนวน 5 ราย ร่วมกันระหว่างทีมผู้วิจัย และคณะทำงานและพัฒนาเป็นรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

สรุปการศึกษาความเป็นไปได้: รายกรณี 5 กรณี

ระยะศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 5 ราย สรุปประเด็นดังนี้

1. ประวัติทั่วไป
2. ประวัติการดื่มสุราที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่ม (การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม) และ ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา
3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมตาม 3 องค์ประกอบคือการส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ การป้องปรามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ของมหาวิทยาลัย การประสานภาคีเครือข่ายในการจัดการกับพื้นที่เสี่ยงในการจำหน่ายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย
4. การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ครอบคลุมพฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง ชีวิตของตนเอง ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา
5. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

กรณีที่ 1

1.ประวัติทั่วไป

ผมอายุ 21 ปี กำลังศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 ศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกในชมรมหนึ่งในมหาวิทยาลัย รายได้ 10,000-15,000 บาทต่อเดือน ผมอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อนที่ดื่มสุราบ้างเป็นบางครั้ง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ไกลเกินรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

ผมดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 18 ปี ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ เหตุผลของการดื่มสุรา คือ กิจกรรมทางสังคม ตามคำชวนของเพื่อน สนุกสนาน/ปาร์ตี้ และลดความเครียด/วิตกกังวล หรือปัญหาด้านจิตใจ สถานที่ในการดื่มสุราคือ ผับ/บาร์/คาราโอเกะ ปกติผมดื่มสุราร่วมกับเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 10 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่ ดื่มในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 3 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของผมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน บางครั้งผมเมาสุราจนไม่สามารถเข้าเรียนได้ทั้งวัน เวลาในการเรียนลดลง บางครั้งการบริหารเวลาไม่ดี อ่านหนังสือเตรียมสอบไม่ทัน และตื่นสายจนเกือบเข้าสอบไม่ทัน นอกจากส่งผลต่อสัมพันธภาพ ขาดสติ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนขณะมีอาการเมาสุรา และทะเลาะกับแฟนเนื่องจากใช้เวลากับเพื่อนที่ดื่มสุราด้วยกันมากกว่าแฟนและเพื่อนคนอื่นๆ รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผมปวดศีรษะ เคยมีอาการเจ็บเหมือนมีเข็มมาแทงบริเวณปลายมือปลายเท้าหลังดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมเคยมีความรู้สึกเศร้ามากกว่าหนึ่งสัปดาห์ และเศร้าใจจนกระทั่งไม่อยากมีชีวิตอยู่

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมใดบ้าง

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

ผมเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง และใช้เหตุผลของการออกกำลังกายว่า ต้องการให้สุขภาพแข็งแรง หากดื่มสุราก็จะทำให้การออกกำลังกายที่ตั้งใจไว้ เกิดผลดีต่อสุขภาพน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของผมลดลงน้อยลง ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 10 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่ ดื่มในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 3 วันต่อเดือน

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของผมดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียน ผมมีเวลาในการอ่านหนังสือ เตรียมตัวสอบในการสอบปลายภาคที่ผ่านมา และเข้าสอบตรงเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ทำกิจกรรมต่างๆได้ตามที่วางแผนไว้ ส่งงานตามกำหนดเวลา

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้น ผมไม่มีปัญหาการทะเลาะกับเพื่อนและแฟน เมื่อผมดื่มสุราน้อยลง สุขภาพของผมดี ผมไม่มีปัญหาปวดศีรษะ เคยมีอาการเจ็บเหมือนมีเข็มมาแทงบริเวณปลายมือปลายเท้าหลังดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมมีความสุขมากขึ้น และมีเวลาว่างในอยู่กับคนที่ผมรัก มีความสงบในใจ

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

กรณีที่ 2

1.ประวัติทั่วไป

ผมอายุ 23 ปี กำลังศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 ศาสนาพุทธ รายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ผมอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อน ทั้งที่ไม่ดื่มสุรา ดื่มสุราหนัก และดื่มสุราบ้างเป็นบางครั้ง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ไกลเกินรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

ผมดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ เบียร์ เหตุผลของการดื่มสุรา คือ กิจกรรมทางสังคม ตามคำชวนของเพื่อน สนุกสนาน/ปาร์ตี้ และความพอใจ สถานที่ในการดื่มสุรา คือ หอพักของตนเอง หอพักของเพื่อน ผับ/บาร์/คาราโอเกะ โดยปกติผมดื่มสุราร่วมกับเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 7 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่ดื่มในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 2 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของผมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน บางครั้งผมเมาสุราจนไม่สามารถเข้าเรียนได้ทั้งวัน เข้าเรียนสาย และเวลาในการเรียนลดลง อ่านหนังสือเตรียมสอบไม่ทัน ทำรายงานส่งอาจารย์แบบเร่งด่วน ทำให้งานไม่มีคุณภาพ นอกจากส่งผลต่อสัมพันธภาพ ผมดื่มสุราจนขาดสติ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนขณะมีอาการเมาสุรา มีเพื่อนวิจารณ์เรื่องการดื่มสุราของผม ผลกระทบด้านการเงิน ผมใช้จ่ายไปกับการดื่มสุรา ส่วนใหญ่ร่วมกันจ่ายกับเพื่อน หากมีเพื่อนดื่มจะยิ่งดื่มได้มาก เนื่องจากมีคนร่วมกันจ่าย รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผมเคยมีอาการเจ็บป่วย ปวดศีรษะ ปวดท้องหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมเคยมีความรู้สึกเศร้ามากกว่าหนึ่งสัปดาห์ และเศร้าใจจนกระทั่งไม่อยากมีชีวิตอยู่

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมใดบ้าง

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

ผมเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง และใช้เหตุผลของการออกกำลังกายว่า ต้องการให้สุขภาพแข็งแรง หากดื่มสุราก็จะทำให้การออกกำลังกายที่ตั้งใจไว้ เกิดผลดีต่อสุขภาพน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของผมลดลงน้อยลง ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 7 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่ดื่มในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 2 วันต่อเดือน

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของผมดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียน ผมมีในการเรียนมากขึ้น เข้าเรียนตรงเวลา มีเวลาในการอ่านหนังสือ เตรียมตัวสอบในการสอบปลายภาคที่ผ่านมา และเข้าสอบตรงเวลา ทำงานส่งอาจารย์ทันเวลาและงานที่ส่งมีคุณภาพ

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้น ผมไม่มีปัญหาการทะเลาะกับเพื่อน ไม่มีปัญญาด้านการเงิน บริหารเงินได้ดีขึ้น เมื่อผมดื่มสุราน้อยลงสุขภาพของผมดี ผมไม่มีปัญหาอาการเจ็บป่วย ปวดศีรษะ ปวดท้องหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมมีความสุขมากขึ้น มีเวลาว่างในออกกำลังกาย และทำกิจกรรมที่ผมชอบ

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

กรณีที่ 3

1.ประวัติทั่วไป

ผมอายุ 21 ปี กำลังศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 ศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกในชมรมหนึ่งในมหาวิทยาลัย รายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน ผม

อาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อนที่ไม่ดื่มสุรา สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ภายในรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

ผมดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 19 ปีและไม่เคยดื่มสุราก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ สุรา เบียร์ สปาย เหตุผลของการดื่มสุรา คือ กิจกรรมทางสังคม ตามคำชวนของเพื่อน การยอมรับของกลุ่ม สนุกสนาน/ปาร์ตี้ และถูกบังคับจากรุ่นพี่ สถานที่ในการดื่มสุราคือ หอพักของเพื่อน ผับ/บาร์/คาราโอเกะ โดยปกติดื่มสุราร่วมกับเพื่อน แฟน/คนรัก และพี่ๆ ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 7 วันต่อเดือน ซึ่งส่วนใหญ่ ดื่มในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 1 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของผมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน เวลาในการเรียนลดลง อ่านหนังสือเตรียมสอบไม่ทัน ทำงานส่งแบบไม่มีคุณภาพ นอกจากส่งผลต่อสัมพันธภาพ สุราทำให้ผมขาดสติทะเลาะวิวาทกับเพื่อนขณะมีอาการเมาสุรา บางครั้งผมใช้เวลากับเพื่อนที่ดื่มสุรามากกว่าเพื่อนคนอื่นๆ ผลกระทบด้านการเงิน ผมใช้จ่ายไปกับการดื่มสุรา ซึ่งส่วนใหญ่ร่วมกันจ่ายกับเพื่อน หากมีเพื่อนดื่มจะยิ่งดื่มได้มาก บางครั้งจะใช้เหตุผลเรื่องเงินเป็นข้ออ้างในการปฏิเสธการดื่ม รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผมเคยมีอาการเจ็บป่วย และปวดท้องหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมพบว่าความสนุกในการทำสิ่งที่สนใจทำได้ยากขึ้น

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

ผมเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง และใช้เหตุผลของการออกกำลังกายว่า ต้องการให้สุขภาพแข็งแรง หากดื่มสุราก็จะทำให้การออกกำลังกายที่ตั้งใจไว้ เกิดผลดีต่อสุขภาพน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของผมลดลงน้อยลง ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 7 วันต่อเดือน ซึ่งส่วนใหญ่ ดื่มในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 1 วันต่อเดือน

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของผมดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียน ผมมีในการเรียนมากขึ้น มีเวลาในการอ่านหนังสือ เตรียมตัวสอบในการสอบปลายภาคที่ผ่านมา และเข้าสอบตรงเวลา ทำงานส่งอาจารย์ทันเวลาและงานที่ส่งมีคุณภาพ

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้น ผมไม่มีปัญหาการทะเลาะกับเพื่อน ไม่มีปัญญาด้านการเงินและสามารถปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนดื่ม ด้วยการให้เหตุผลว่า ต้องเตรียมตัวอ่านหนังสือและเก็บเงินไว้ใช้ในส่วนอื่น เมื่อผมดื่มสุราน้อยลงสุขภาพของผมดี ผมไม่มีปัญหาอาการเจ็บป่วย และปวดท้องหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญผมมีความสุขมากขึ้น มีเวลาว่างทำกิจกรรมที่ผมสนใจและสนุกกิจกรรมนั้น

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

กรณีที่ 4

1.ประวัติทั่วไป

ผมอายุ 21 ปี ศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 ศาสนาพุทธ เป็นสมาชิกในชมรมหนึ่งในมหาวิทยาลัย รายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน ผมอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อนที่ดื่มสุราบ้างเป็นบ้างครั้ง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ไกลเกินรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

ผมดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ สปาย และคอกเทล เหตุผลของการดื่มสุรา คือ กิจกรรมทางสังคม ตามคำชวนของเพื่อน การยอมรับของกลุ่มสนุกสนาน/ปาร์ตี้ ความพอใจ ถูกบังคับจากรุ่นพี่ ลดความเครียด/วิตกกังวลหรือปัญหาด้านจิตใจ และหาซื้อได้ง่าย สถานที่ในการดื่มสุราคือ หอพักของตนเอง หอพักของเพื่อน บ้านของตนเอง ผับ/บาร์/คาราโอเกะ และ

ร้านขายสุรา โดยปกติผมดื่มสุราร่วมกับเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 10 วันต่อเดือน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 8 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของผมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน ผมตื่นสายจนทำกิจกรรมอย่างอื่นไม่ได้ บางครั้งตื่นสายจนขาดเรียน เวลาในการเรียนลดลง อ่านหนังสือเตรียมสอบไม่ทัน ทำงานส่งแบบไม่มีคุณภาพ นอกจากส่งผลต่อสัมพันธภาพ ขาดสติ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนขณะมีอาการเมาสุรา เพื่อนวิจารณ์การดื่มสุราของผม ผลกระทบด้านการเงิน ใช้จ่ายไปกับการดื่มสุรา เสียเงินโดยใช่เหตุ เงินน้อยลง ค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลักพันบาทต่อเดือน รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ผมเคยมีอาการเจ็บป่วย มึนงงและปวดท้อง ถ่ายเหลวหลังการดื่ม และที่สำคัญผมเคยกระทำผิดกฎหมายขณะมึนเมา ได้แก่ เคยถูกตักเตือนเกี่ยวกับการดื่มสุรา ถูกเรียกจับเนื่องจากเมาแล้วขับ

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมใดบ้าง

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

ผมเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง และใช้เหตุผลของการออกกำลังกายว่า ต้องการให้สุขภาพแข็งแรง หากดื่มสุราก็จะทำให้การออกกำลังกายที่ตั้งใจไว้ เกิดผลดีต่อสุขภาพน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของผมลดลงน้อยลง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 10 วันต่อเดือน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 8 วันต่อเดือน

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของผมดีขึ้น ด้านการเรียน ผมมีในการเรียนมากขึ้น ขาดเรียนน้อยลง มีเวลาในการอ่านหนังสือการสอบปลายภาคที่ผ่านมา และเข้าสอบตรงเวลา

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้น ผมไม่มีปัญหาการทะเลาะกับเพื่อน เพื่อนวิจารณ์การดื่มสุราของผมน้อยลง ผมใช้จ่ายกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง สุขภาพของผมดีขึ้น ผมไม่มีปัญหามีอาการเจ็บป่วย มึนงงและปวดท้อง ถ่ายเหลวหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญผมไม่กระทำผิดกฎหมายขณะมึนเมา ได้แก่ เคยถูกตักเตือนเกี่ยวกับการดื่มสุรา ถูกเรียกจับเนื่องจากเมาแล้วขับ

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

กรณีที่ 5

1.ประวัติทั่วไป

ผมอายุ 20 ปี กำลังศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 2.01-2.50 ผมไม่นับถือศาสนาใดๆ เป็นสมาชิกในชมรมหนึ่งในมหาวิทยาลัย รายได้ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน อาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อนที่ดื่มสุราบ้างเป็นบางครั้ง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ไกลเกินรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

ผมดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ สปาย และคอกเทล เหตุผลของการดื่มสุรา คือ กิจกรรมทางสังคม ตามคำชวนของเพื่อน สนุกสนาน/ปาร์ตี้ และลดความเครียด/วิตกกังวลหรือปัญหาด้านจิตใจ สถานที่ในการดื่มสุราคือ ผับ/บาร์/คาราโอเกะ โดยปกติผมดื่มสุราร่วมกับเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 4 วันต่อเดือน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 0 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของผมส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน การตื่นนอนไม่เป็นเวลาส่งผลกระทบต่อแผนงานที่วางไว้ในแต่ละวัน เข้าเรียนไม่ตรงเวลาและขาดเรียน นอกจากส่งผลต่อสัมพันธภาพ ผมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในช่วงดื่มเพราะได้รู้จักคนเพิ่มขึ้น แต่หลังจากดื่มจนขาดสติทำให้ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ขณะมีอาการเมาสุรา และทะเลาะกับคนรัก เคยถูกตักเตือนเกี่ยวกับการดื่มสุรา ผลกระทบด้านการเงิน ผมใช้จ่ายไปกับการดื่มสุรา การเงินขัดข้อง บริหารเงินไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในแต่ละเดือน รวมถึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เคยมีอาการเจ็บป่วย และปวดท้องหลังการดื่มสุรา ไม่สนใจสุขภาพร่างกายของตนเอง ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ ผมรู้สึกเศร้าใจมากกว่าหนึ่งสัปดาห์ เลิกที่จะสนใจทำงานอดิเรกที่เคยชอบเพราะการดื่มสุรา พบว่าความสนุกในการทำสิ่งที่สนใจทำได้ยากขึ้น

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมใดบ้าง

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

ผมเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง และใช้เหตุผลของการออกกำลังกายว่า ต้องการให้สุขภาพแข็งแรง หากดื่มสุราก็จะทำให้การออกกำลังกายที่ตั้งใจไว้ เกิดผลดีต่อสุขภาพน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผมได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของผมลดลงน้อยลง ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ผมมีวันดื่มหนักจำนวน 4 วันต่อเดือน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม ผมมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลือวันละ 0 วันต่อเดือน

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของผมดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียน ผมจัดสรรเวลาในการเรียนได้ดีขึ้น เข้าเรียนตรงเวลาและไม่ขาดเรียน มีเวลาในการอ่านหนังสือ เตรียมตัวสอบในการสอบปลายภาคที่ผ่านมา และเข้าสอบตรงเวลา ทำงานส่งอาจารย์ทันเวลาและงานที่ส่งมีคุณภาพ

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้น ผมไม่มีปัญหาการทะเลาะกับเพื่อนและคนรัก ไม่มีปัญญาด้านการเงินและสามารถปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนดื่ม ด้วยการให้เหตุผลว่า ต้องเตรียมตัวอ่านหนังสือและเก็บเงินไว้ใช้ในส่วนอื่น ผมสามารถบริหารเงินได้เพียงพอต่อรายจ่ายในแต่ละเดือน เมื่อผมดื่มสุราน้อยลงสุขภาพของผมดี ผมไม่มีอาการเจ็บป่วย และปวดท้องหลังการดื่มสุรา ได้ออกกำลังกาย ที่สำคัญผมมีความสุขมากขึ้น มีเวลาว่างทำกิจกรรมที่ผมสนใจและสนุกกิจกรรมนั้น

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

กรณีที่ 5

1.ประวัติทั่วไป

หนูอายุ 23 ปี กำลังศึกษาที่คณะ..... มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-3.00 ศาสนาพุทธ รายได้ 10,000-15,000 บาทต่อเดือน หนูอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย และอยู่กับเพื่อนทั้งที่ไม่ดื่มสุรา ดื่มสุราหนัก และดื่มสุราบ้างเป็นบางครั้ง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการดื่มสุรา ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะรอบมหาวิทยาลัย ไกลเกินรัศมี 500 เมตร ที่ตั้งของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักเกินรัศมี 500 เมตร จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบ

มหาวิทยาลัยภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง จำนวนของร้านขายสุรา ผับ บาร์ คาราโอเกะที่อยู่รอบหอพักภายในรัศมี 500 เมตร น้อยกว่า 5 แห่ง

2. ประวัติการดื่มสุรา

พฤติกรรมการดื่ม: การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม

หนูดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ได้แก่ เบียร์ เหตุผลของการดื่มสุรา คือ สนุกสนาน/ปาร์ตี้ และความพอใจ สถานที่ในการดื่มสุราคือ ผับ/บาร์/คาราโอเกะ โดยปกติหนูดื่มสุราร่วมกับเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” หนูมีวันดื่มหนักจำนวน 5 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่ดื่มในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม หนูมีวันดื่มหนักลดน้อยลงเหลืออย่างมาก 2 วันต่อเดือน

ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา

การดื่มสุราของหนูส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะด้านการเรียน บางครั้งผมหนู เข้าเรียนสาย และเวลาในการเรียนลดลง อ่านหนังสือเตรียมสอบไม่ทัน หนูดื่มสุราจนขาดสติ ร้องไห้ โวยวาย มีอาการเมาสุรา มีเพื่อนวิจารณ์เรื่องการดื่มสุราของหนู หนูเคยมีอาการเจ็บป่วย ปวดศีรษะ ปวดท้องหลังการดื่มสุรา ที่สำคัญการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อจิตใจ หนูเคยมีความรู้สึกเศร้าใจจนกระทั่งไม่อยากมีชีวิตอยู่

3. การเข้ามาร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา” ร่วมกิจกรรมใดบ้าง

1 การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา

หนูลองเข้าร่วมกิจกรรมวิ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมในตอนเย็นทำให้ใช้เวลาว่างในส่วนนั้น เวลาในการออกไปดื่มสุราน้อยลง

2 การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจในสุขภาพและโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หนูได้เข้าร่วมกิจกรรมวันเฮลตี้เดย์ และรับข้อมูลการรณรงค์ ลูกช้างขึ้นดอย ไม่ดื่มไม่สูบ ผ่านเพจสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การลดการดื่มสุราของตนเอง

4.การเปลี่ยนแปลงของตนเองที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”

1. พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง

พฤติกรรมการดื่มสุราของหนูลดน้อยลงมาก

2. ชีวิตของตนเอง

ชีวิตประจำวันของดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการ เข้าเรียนตรงเวลา มีเวลาในการอ่าน และเข้าสอบตรงเวลา ทำงานส่งอาจารย์ทันเวลาและงานที่ส่งมีคุณภาพ

3. ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา

สัมพันธภาพกับคนรอบข้างดีขึ้นเยอะ การบริหารเงินได้ดีขึ้น ไม่มีปัญหาอาการเจ็บป่วย ปวดศีรษะ หนูมีความสุขมากขึ้น มีเวลาว่างในออกกำลังกาย และทำกิจกรรมที่ชอบ

5.ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CMU Model)

เป็นกิจกรรมที่ดี ที่ให้นักศึกษาและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนักศึกษาเอง ทำให้ทุกคนรู้สึกว่า เป็นเจ้าของกิจกรรมนี้ และเข้าถึงนักศึกษาได้ง่าย จากการดำเนินการของนักศึกษาเอง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาอภิปรายพบปัจจัยแห่งความสำเร็จดังนี้

1. ความเข้มแข็งขององค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษาช่วยกันขับเคลื่อนโยบาย ลดละเลิก แล้วให้ทำต่อเนื่อง และจริงจัง
2. ผู้บริหารและฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง
3. การสอดแทรกและบูรณาการในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับน้อง งานกีฬาระหว่างคณะ

2. การรณรงค์ของชมรมต่างๆ (เช่น การติดป้ายห้ามดื่ม การประชาสัมพันธ์ผลเสียต่างๆ ของการดื่มให้นักศึกษาผ่านสื่อต่างๆ)

3. การบังคับการใช้กฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มสุรา ของมหาวิทยาลัย
4. สื่อวีดีโอ และ ภาพนิ่งเกี่ยวกับผลเสียต่อสุขภาพกาย ใจ และปัญหาทางสังคม
5. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาอภิปรายพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. การเพิกเฉยไม่ใส่ใจในระดับบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ
2. การไม่เห็นความจำเป็น และการขาดความตระหนักของนักศึกษาในเรื่องพิษภัยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. งบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในกิจกรรมไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าทำให้บางกิจกรรมขาดสภาพคล่อง

4.

3.2 CRRU Model

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในพื้นที่ที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยการดำเนินการตามกรอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis& Mc. Taggart, 2000) ในการรวบรวมข้อมูลในมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการในแต่ละมหาวิทยาลัยออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ระยะเตรียมการ

1.1 ภายหลังการได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในคน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยทำหนังสือไปยังอธิการบดีของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อขออนุญาตทำการวิจัยในพื้นที่ และเข้าร่วมในโครงการวิจัย

1.2 วางแผนในการทบทวนเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบนิเวศน์วิทยาทางสังคม (Social Ecological Model) (Pender, Murdaugh, & Parsons, 2006) เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยก่อนนำไปปฏิบัติ

1.3 ติดต่อหาผู้ประสานงานกลาง และผู้ประสานงานในแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ โดยกำหนดแผนการดำเนินงาน ตามแผนภาพที่ 3.3

แผนภาพ 3.3 แผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศ: มหาวิทยาลัยในกำกับ

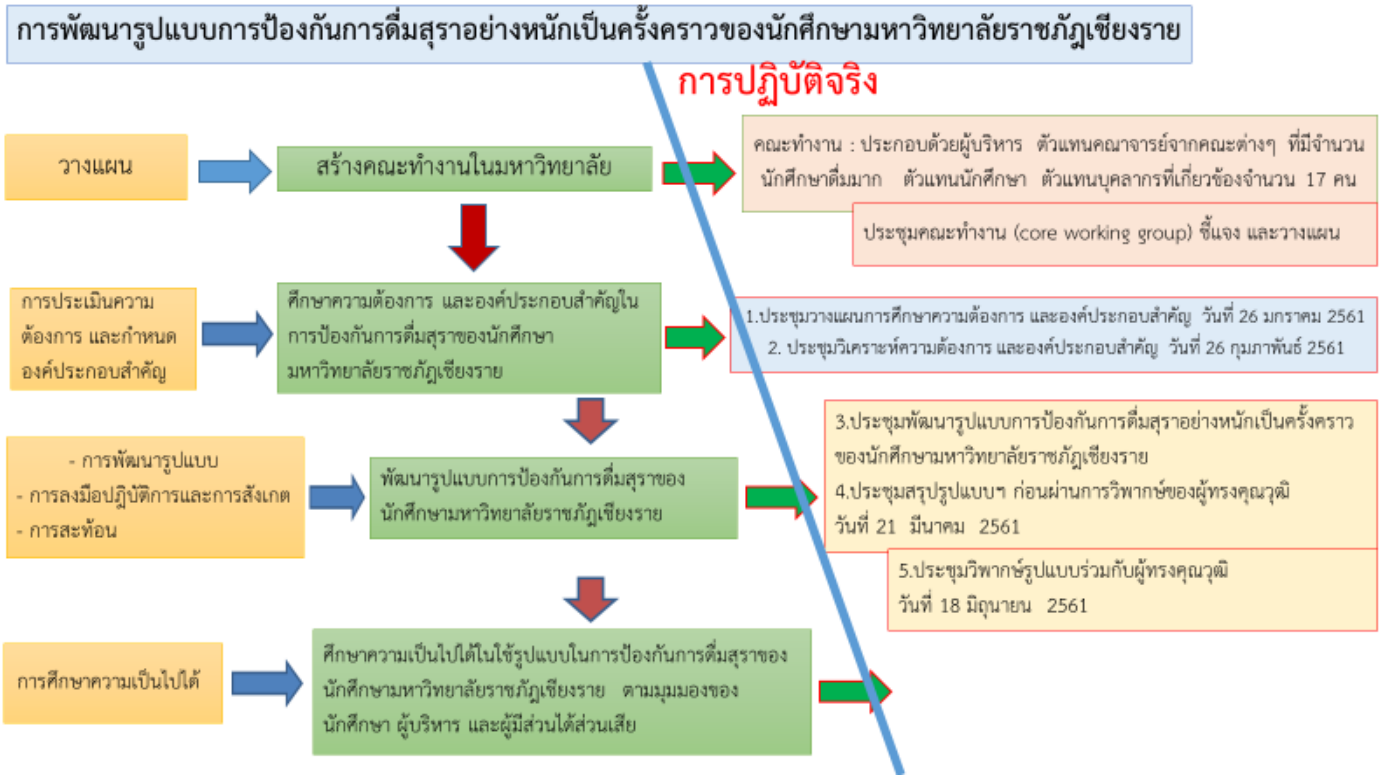

2. ระยะดำเนินการ

2.1 จัดตั้งคณะทำงาน(core working group) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยของแต่ละมหาวิทยาลัยประกอบด้วยกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ

คณะทำงานและผู้ทรงคุณวุฒิ
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการดื่ม
ในวัยรุ่น จังหวัดเชียงราย

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ที่ ๐๑๔ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา" : การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

.....

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา" : การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ระยะที่ ๒ : การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา" : การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ดังต่อไปนี้

๑. รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำรัส กลิ่นหนู)	ประธานกรรมการ
๒. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ์)	รองประธานกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์พัชรา ก้อยชูสกุล	กรรมการ
๔. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาคณะครุศาสตร์	กรรมการ
๕. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ	กรรมการ
๖. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาสำนักวิชาบริหารรัฐกิจ	กรรมการ
๗. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	กรรมการ
๘. ประธานสภานักศึกษา	กรรมการ
๙. นายกองค์การบริหารนักศึกษา	กรรมการ
๑๐. ประธานสโมสรนักศึกษาคณะครุศาสตร์	กรรมการ
๑๑. ประธานสโมสรนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ	กรรมการ
๑๒. ประธานสโมสรนักศึกษาสำนักวิชาบริหารรัฐกิจ	กรรมการ
๑๓. ประธานสโมสรนักศึกษาสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา	กรรมการและเลขานุการ
๑๕. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นายสามารถ กาวิละพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางจิรัชยา ศรีศักดยา	ผู้ช่วยเลขานุการ

<u>หน้าที่</u> ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยตามโครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา" โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

๒. ประสานความร่วมมือการดำเนินงานตามโครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา"

๓. ร่วมประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2.2 การปฏิบัติการ (action) และการสะท้อน (reflection) ทีมผู้วิจัยร่วมกับคณะทำงานของแต่ละมหาวิทยาลัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ทำการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ (Need assessment) และประเด็นปัญหา (Problem Identification) ในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2.2.2 วิเคราะห์หาองค์ประกอบสำคัญ (critical component) เนื้อหา (content) กลยุทธ์ (strategy) กิจกรรม (activity) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสะท้อนเป็นรูปแบบในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ฉบับร่าง) เพื่อขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สรุปผลจากการประชุม
การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบสำคัญ

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
องค์ประกอบส่วนบุคคล (Individual component)				
1. ให้ความรู้เรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ 1.1 ผลกระทบ (ผลเสีย/โทษ) ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1.2 ประโยชน์/ข้อดีของการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1.3 ทักษะการปฏิเสธ 1.4 กลยุทธ์การรู้เท่าทันโฆษณาขวนเชื่อเรื่องการดื่ม	**1. ผลของการดื่ม**เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ**ผลกระทบที่เกิดขึ้น** **1.1 ผลกระทบกับผู้ดื่ม** - ด้านร่างกาย (ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง ,ตับแข็ง,การถูกละเมิดทางเพศ ,อุบัติเหตุ ฯลฯ) ผลที่เกิดจากสารต่างๆ ที่มีในเครื่องดื่ม - ด้านเศรษฐกิจ (เสียค่าใช้จ่าย ฯลฯ) - ด้านสังคม (เสียบุคลิกภาพ,ผลเสียต่อการเรียน ฯลฯ) **1.2 ผลกระทบต่อผู้อื่น** (การทะเลาะ	1. การอบรมให้ความรู้ 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้. 3. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งออนไลน์ และออฟไลน์	1. จัดอบรมนักศึกษาเรื่องผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง) 2. อบรมให้ความรู้พร้อมฝึกทักษะการปฏิเสธการดื่มให้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 3. กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรู้ทันกลยุทธ์ที่สื่อโฆษณาใช้ โดยผ่านหน่วยงานของมหาวิทยาลัย (เช่น ศูนย์สุขภาพสัญจร)	1. ป้ายประชาสัมพันธ์ 2. สื่อมัลติมีเดีย (คลิปวิดีโอ ไม่เกิน 15 วินาที) 3. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ 4. สื่อทางเว็บไซต์มหาวิทยาลัย 5. SMS เกี่ยวกับความรู้

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
	วิวาท,การละเมิดทางเพศ,การขับรถโดยประมาทผลกระทบต่อผู้อื่นที่ใช้ถนน ฯลฯ) 2. ประโยชน์หรือข้อดีของการไม่ดื่ม 3. วิธีการและขั้นตอนการปฏิเสธ 4. กลยุทธ์การรู้เท่าทันโฆษณาขวนเชื่อเรื่องการดื่ม		อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 4. กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้แก่นักศึกษา โดยการสอดแทรกในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยขอความร่วมมือจากคณาจารย์จากคณะ/สำนักวิชา/วิทยาลัย 5. กิจกรรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ผลกระทบจากการดื่ม ข้อดีการไม่ดื่ม วิธีการปฏิเสธ 6. กิจกรรมประกวดสื่อให้ความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (จากนักศึกษาและบุคลากร)	

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
2. ส่งเสริมทัศนคติทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ดื่ม	1.การส่งเสริมทัศนคติในทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ส่งเสริมให้เห็นผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าข้อดี	1. จัดค่ายเพื่อปรับทัศนคติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 2. ศึกษาดูงานผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3. จัดเวทีแลกเปลี่ยน (เสวนา) เกี่ยวกับประสบการณ์ตรงกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดื่ม อย่างน้อย 4. สนับสนุนการใช้บริการการให้การปรึกษาเรื่องการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5. ส่งเสริมการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เป็นประจำ	1. ป้ายประชาสัมพันธ์ 2. สื่อมัลติมีเดีย 3. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ 4. สื่อทางเว็บไซต์มหาวิทยาลัย 5. Facebook ของมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
องค์ประกอบระหว่างบุคคล (Interpersonal component)				
3. สร้างเพื่อนที่ไม่ดื่ม (ตัวแบบ)	1. เพื่อนสนิทที่ไม่ดื่ม 2. เพื่อนที่ไม่ดื่มแล้วประสบความสำเร็จด้านต่างๆ เช่น การเรียน การได้รับรางวัล 3. เพื่อนที่ดื่มแล้วเลิกดื่มได้ 4. ผู้นำกลุ่มต่างๆ (กลุ่มสโมสรนักศึกษา) 5. เพื่อนที่เคยประสบอุบัติเหตุ หรือเคยมีประสบการณ์ในทางลบจากการดื่ม	1. การจัดให้มีการทำงาน (ทำกิจกรรม) ร่วมกัน 2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา 3. การจัดตั้งชมรมสำหรับกลุ่มนักศึกษาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4. การให้บริการให้การปรึกษาสำหรับกลุ่มนักดื่ม	1.จัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง 2.จัดกิจกรรมส่งเสริมชื่นชมให้กำลังใจนักศึกษาที่เลิกดื่ม 3.จัดกิจกรรมส่งเสริมชื่นชมเพื่อนที่ไม่ดื่มแล้วประสบความสำเร็จด้านต่างๆ 3.จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4. จัดประกวดเรื่องเล่าจากประสบการณ์การเลิกดื่ม (สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจในการเลิกดื่ม)	1. เอกสารประชาสัมพันธ์ 2. ประกาศนียบัตรกับตัวแบบ 3. วารสาร online รายวัน รายสัปดาห์เช่น ก้านบัว online (เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตของตัวแบบ) 4. website และ Facebook ของมหาวิทยาลัย 5. คู่มือแนะนำการลดและเลิกดื่มสุรา

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
			5. ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมสำหรับกลุ่มนักศึกษาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 6. ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้บริการปรึกษาทั้งแบบตัวต่อตัว และทางโทรศัพท์ 7. จัดให้มีบริการปรึกษาทั้งแบบตัวต่อตัว และทางโทรศัพท์อย่างต่อเนื่อง	
4.เสริมกิจกรรมทางสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์	1.กิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่ม เช่น กิจกรรมหลังสอบ (ฉลองสอบเสร็จ) กิจกรรมตามเทศกาลต่างๆ เช่น ลอยกระทง 2.กิจกรรมที่ช่วยลดการดื่ม เช่น การแข่งขันกีฬา กิจกรรมงดเหล้าทุก	1.ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยนานขึ้น 2.ส่งเสริมให้มีจำนวนกิจกรรมให้นักศึกษาทำช่วงเทศกาลเพิ่มมากขึ้น	1. จัดกิจกรรมหลังสอบ หรือ การแข่งกีฬาข้ามคืน 2. เพิ่มจำนวนกิจกรรมในช่วงเทศกาล เช่น การประกวดต่างๆ การละเล่นต่างๆ 3. จัดลานกิจกรรมสำหรับนักศึกษา	1. ป้ายประชาสัมพันธ์ 2. สื่อมัลติมีเดีย 3. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ 4. สื่อทางเว็บไซต์มหาวิทยาลัย 5. Facebook ของมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
	วันพระ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ	3.ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมทางสุขภาพอย่างต่อเนื่อง 4. ส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมรื่นเริงในทางสร้างสรรค์ในมหาวิทยาลัย 5.ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา	ให้แสดงความสามารถ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (วันพุธ) 4. ส่งเสริมให้มีการแสดงของสมาชิกชมรมต่างๆ และคณะต่างๆ (ทุกวันพุธ) 5. กิจกรรมเสวนาธรรม สวดมนต์ฟังเทศน์ ฟังธรรมทำนุบำรุงศาสนาสถาน	
องค์ประกอบส่วนองค์กร (Organizational component)				
5. กำหนดนโยบายข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์	1. ประกาศเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการดื่มและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถาบันการศึกษาและบทลงโทษ (ข้อบังคับบทลงโทษ)	1. การบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง 2. การเฝ้าระวังจากอาจารย์บุคลากร และผู้รับผิดชอบ (สารวัตรนักศึกษา)	1.ประชาสัมพันธ์กฎระเบียบข้อบังคับ 2.อาจารย์และบุคลากรตักเตือนและพิจารณาตามระเบียบ เมื่อพบเห็น 3. จัดระเบียบในการเฝ้าระวังและควบคุมพฤติกรรมการดื่มในมหาวิทยาลัย	1. ป้ายประชาสัมพันธ์เรื่องโทษการดื่ม 2. ป้ายแจ้งเกี่ยวกับโทษ (บอร์ดตามสถานที่ต่างๆในมหาวิทยาลัย) 3. Website มหาวิทยาลัย, Facebook banner popup

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
				เตือนเกี่ยวกับโทษการดื่ม
องค์ประกอบส่วนชุมชน (Community component)				
6.สร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการไม่ดื่มของหน่วยงานต่างๆ เช่น หอพัก ร้านค้า ผู้ประกอบการ	1. กฎระเบียบหอพักเกี่ยวกับข้อบังคับการดื่ม 2. บทลงโทษ 3. พรบ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1. สร้างข้อตกลงร่วมกัน (MOU) 2. บังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง 3. ประสานงานกับตำรวจและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. การขอความร่วมมือกับร้านค้าผู้ประกอบการ	1.จัดทำข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างมหาวิทยาลัยและหอพักเครือข่าย 2.ขอความร่วมมือให้หอพักทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบการดื่ม 3. ตรวจเยี่ยมนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง 4. สนับสนุนให้ประกวดหอพักปลอดสารเสพติด (จัดระดับหอพักเกรด A,B,C) 5. ทำหนังสือขอความร่วมมือผู้ประกอบการ	1. ข้อตกลง กฎระเบียบและพรบ.เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2. หนังสือขอความร่วมมือ 3. ประกาศนียบัตร 4. เกณฑ์ในการประเมินหอพัก 5. ป้ายรณรงค์

องค์ประกอบสำคัญ (critical component)	เนื้อหา (content)	กลยุทธ์ (strategy)	กิจกรรม (activity)	เอกสารที่เกี่ยวข้อง (documents)
			ร้านค้า ในการควบคุมการจำหน่าย และการดื่มสำหรับนักศึกษา 6. การรณรงค์ให้ผู้ประกอบการร้านค้า ในการควบคุมการจำหน่าย และการดื่มสำหรับนักศึกษา	

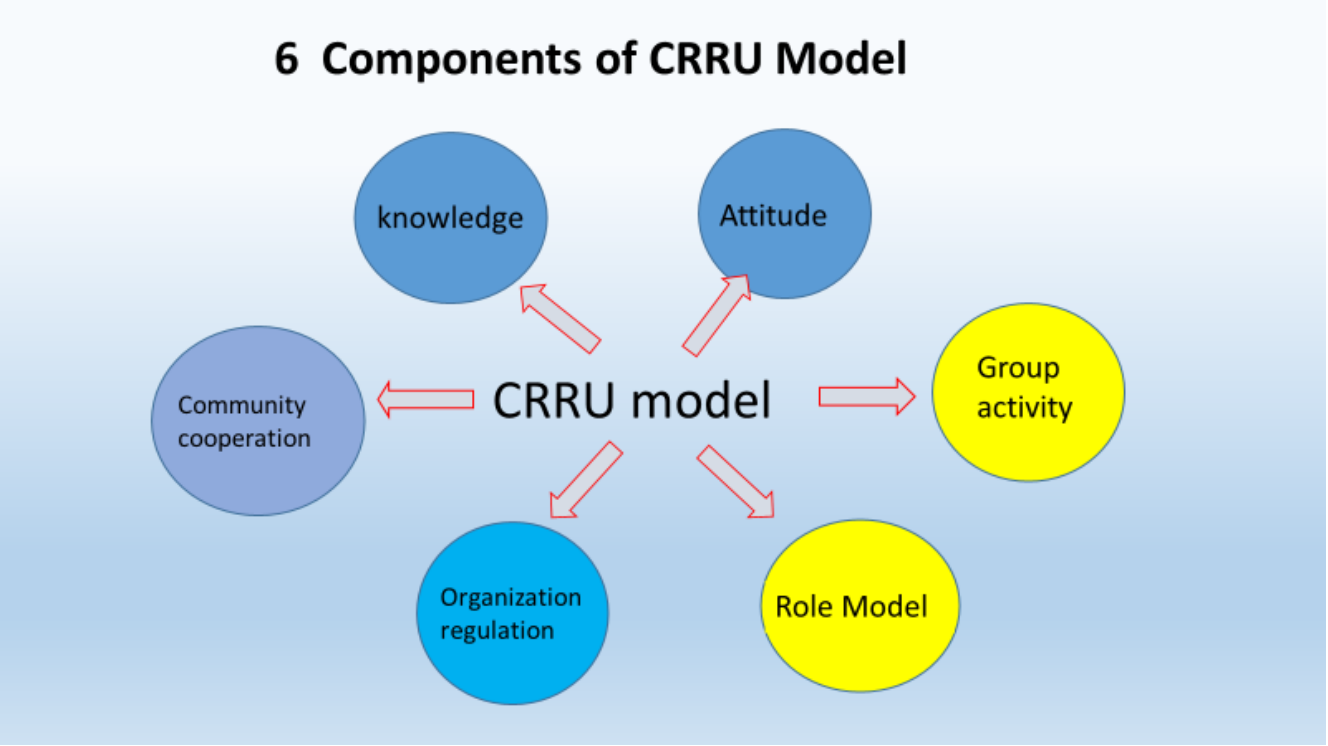
6 Components of CRRU Model
knowledge
Attitude
Community cooperation
CRRU model
Group activity
Organization regulation
Role Model

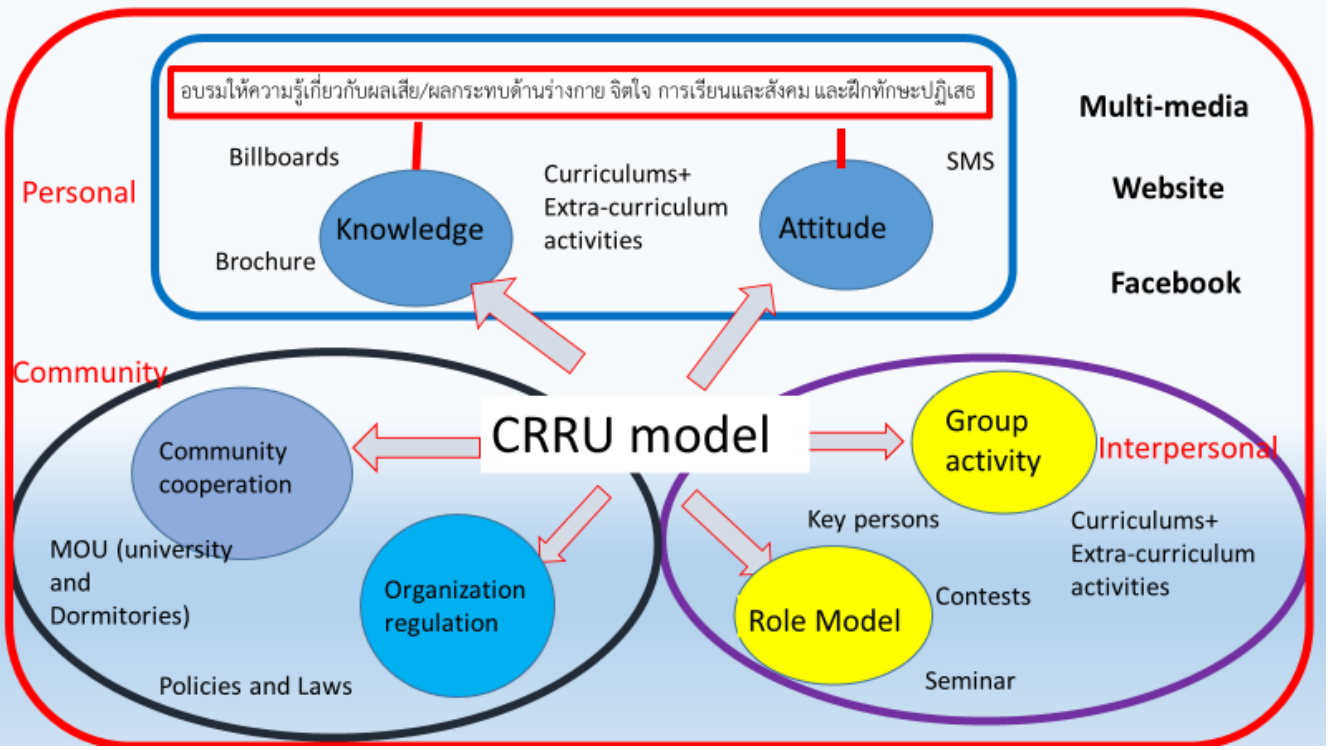
อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสีย/ผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนและสังคม และฝึกทักษะปฏิเสธ
Multi-media
Website
Facebook
Personal
Billboards
Brochure
Knowledge
Curriculums+ Extra-curriculum activities
Attitude
SMS
Community
Community cooperation
MOU (university and Dormitories)
Policies and Laws
CRRU model
Organization regulation
Group activity
Interpersonal
Key persons
Role Model
Contests
Seminar
Curriculums+ Extra-curriculum activities

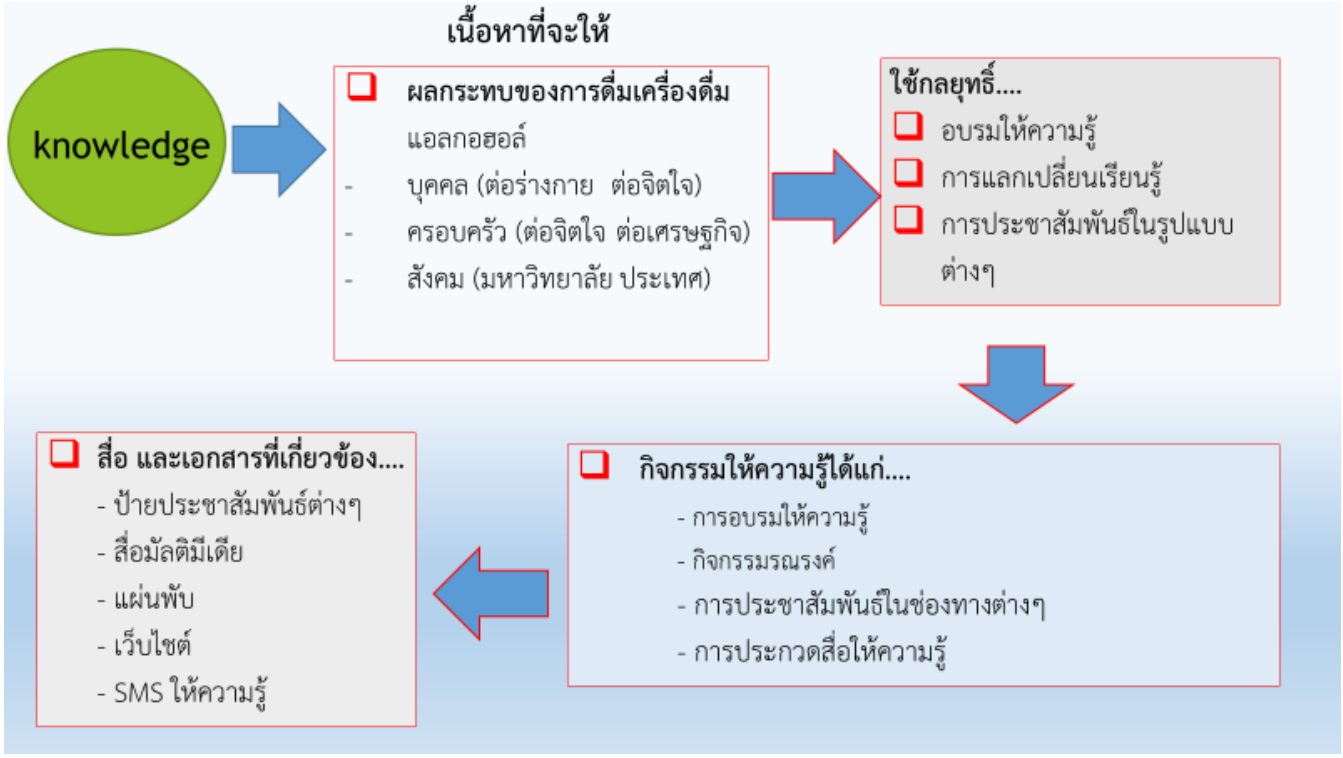
เนื้อหาที่จะให้
knowledge
ผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- บุคคล (ต่อร่างกาย ต่อจิตใจ)
- ครอบครัว (ต่อจิตใจ ต่อเศรษฐกิจ)
- สังคม (มหาวิทยาลัย ประเทศ)
ใช้กลยุทธ์....
อบรมให้ความรู้
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ
กิจกรรมให้ความรู้ได้แก่....
- การอบรมให้ความรู้
- กิจกรรมรณรงค์
- การประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ
- การประกวดสื่อให้ความรู้
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- ป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ
- สื่อมัลติมีเดีย
- แผ่นพับ
- เว็บไซต์
- SMS ให้ความรู้

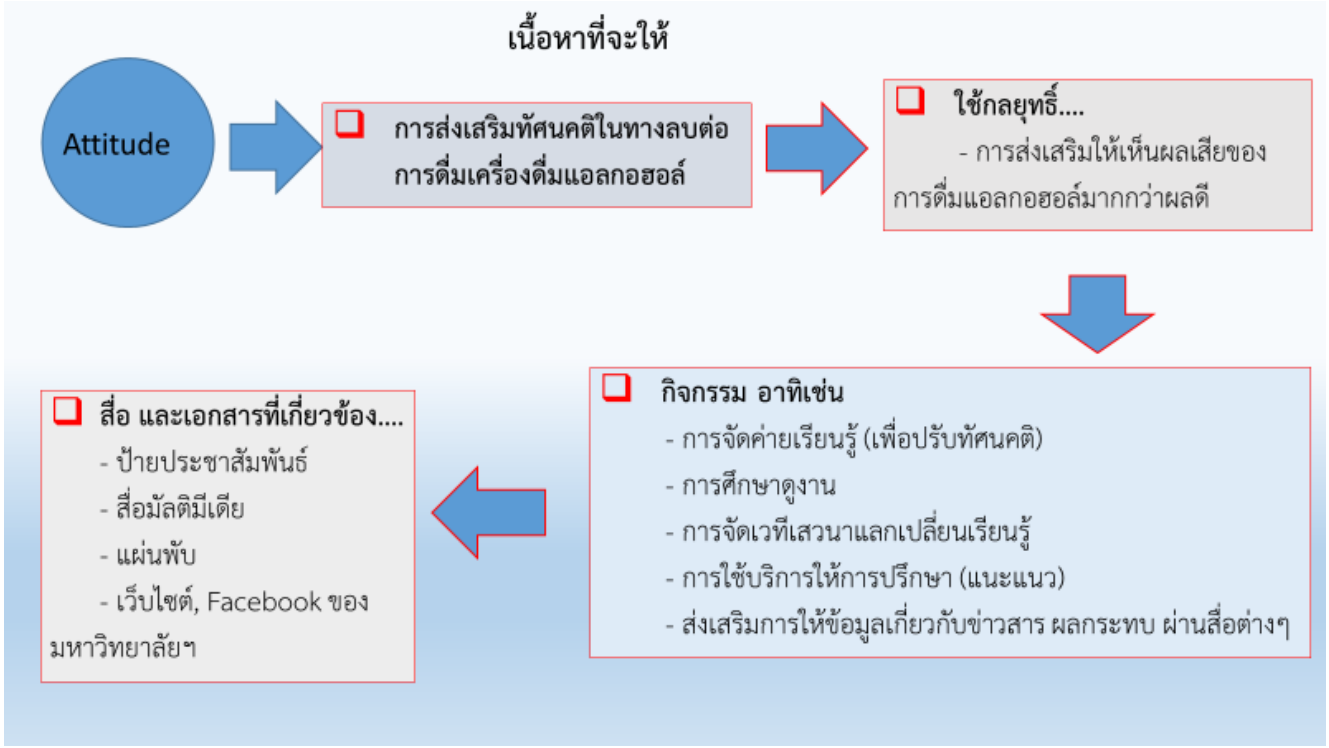
เนื้อหาที่จะให้
Attitude
การส่งเสริมทัศนคติในทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ใช้กลยุทธ์....
- การส่งเสริมให้เห็นผลเสียของการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผลดี
กิจกรรม อาทิเช่น
- การจัดค่ายเรียนรู้ (เพื่อปรับทัศนคติ)
- การศึกษาดูงาน
- การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การใช้บริการให้การปรึกษา (แนะแนว)
- ส่งเสริมการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสาร ผลกระทบ ผ่านสื่อต่างๆ
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- ป้ายประชาสัมพันธ์
- สื่อมัลติมีเดีย
- แผ่นพับ
- เว็บไซต์, Facebook ของมหาวิทยาลัยฯ

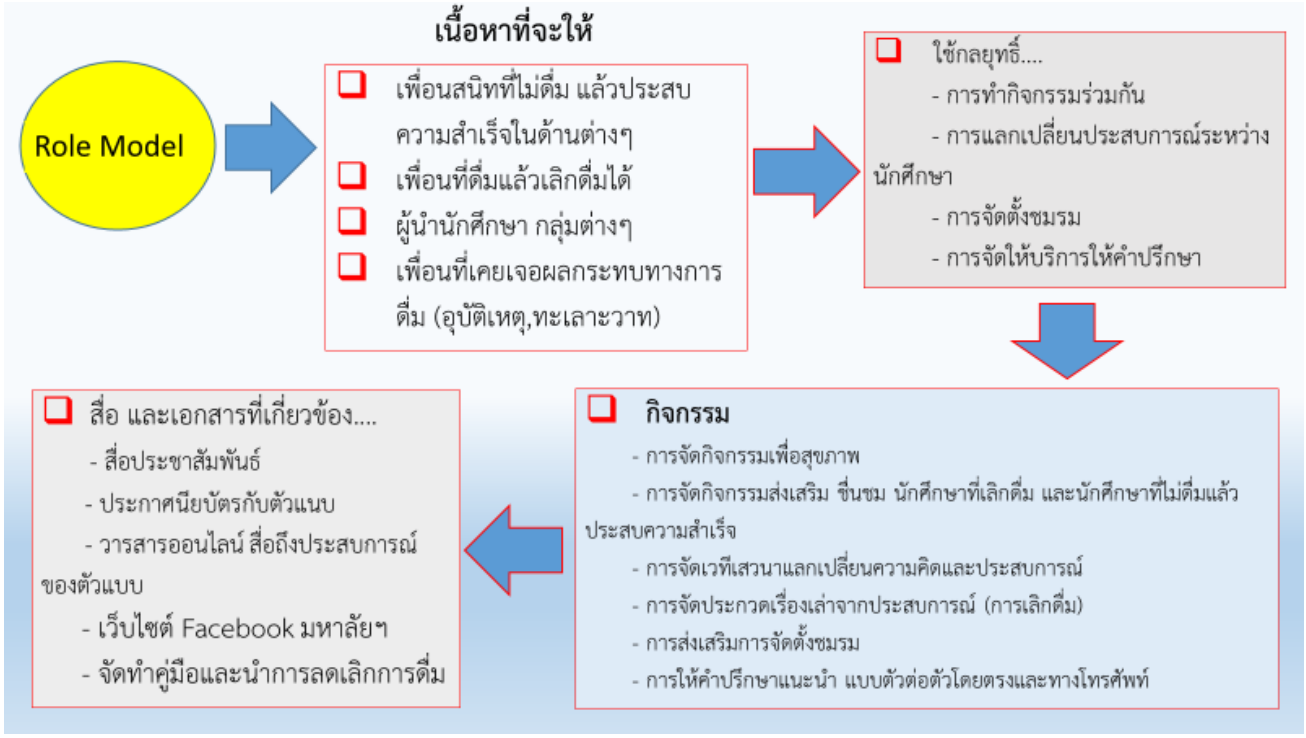
เนื้อหาที่จะให้
Role Model
เพื่อนสนิทที่ไม่ดื่ม แล้วประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ
เพื่อนที่ดื่มแล้วเลิกดื่มได้
ผู้นำนักศึกษา กลุ่มต่างๆ
เพื่อนที่เคยเจอผลกระทบทางการดื่ม (อุบัติเหตุ,ทะเลาะวาท)
ใช้กลยุทธิ์....
- การทำกิจกรรมร่วมกัน
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา
- การจัดตั้งชมรม
- การจัดให้บริการให้คำปรึกษา
กิจกรรม
- การจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ
- การจัดกิจกรรมส่งเสริม ชื่นชม นักศึกษาที่เลิกดื่ม และนักศึกษาที่ไม่ดื่มแล้วประสบความสำเร็จ
- การจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์
- การจัดประกวดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (การเลิกดื่ม)
- การส่งเสริมการจัดตั้งชมรม
- การให้คำปรึกษาแนะนำ แบบตัวต่อตัวโดยตรงและทางโทรศัพท์
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- สื่อประชาสัมพันธ์
- ประกาศนียบัตรกับตัวแนบ
- วารสารออนไลน์ สื่อถึงประสบการณ์ของตัวแบบ
- เว็บไซต์ Facebook มหาลัยฯ
- จัดทำคู่มือและนำการลดเลิกการดื่ม

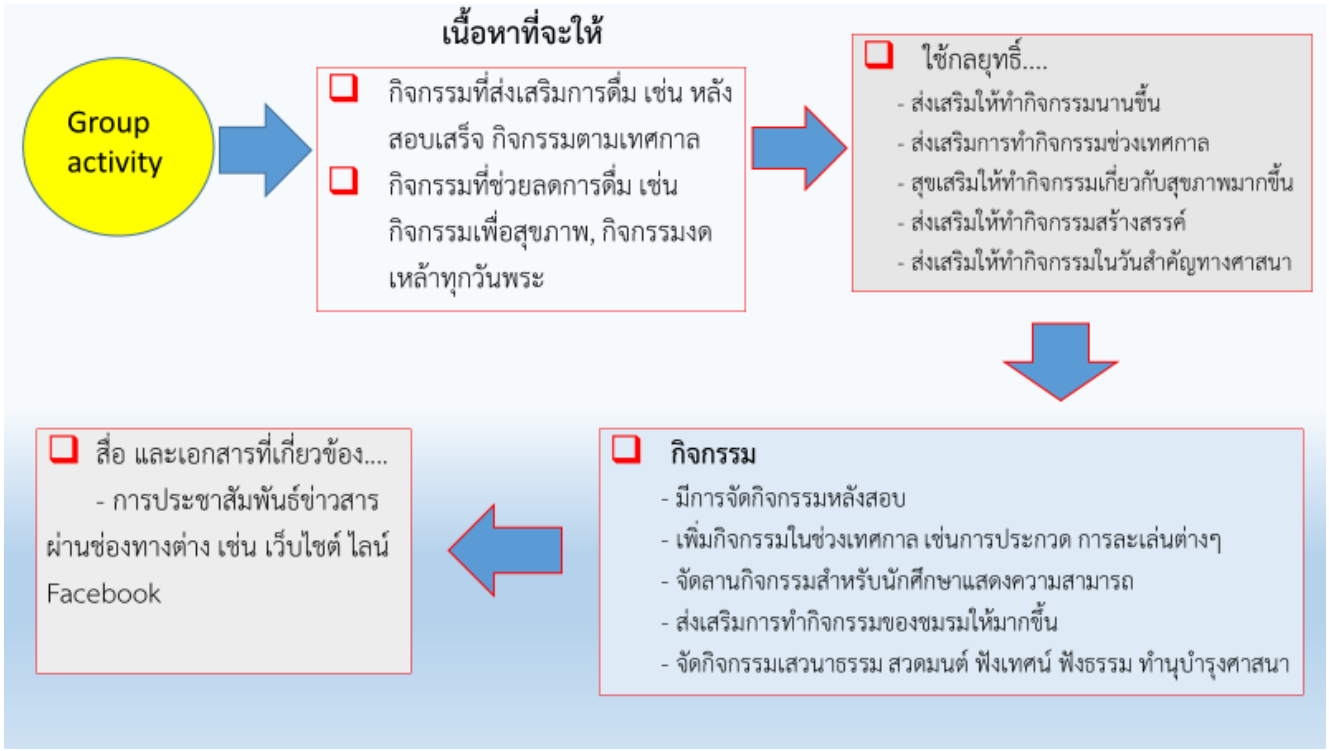
เนื้อหาที่จะให้
Group activity
กิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่ม เช่น หลังสอบเสร็จ กิจกรรมตามเทศกาล
กิจกรรมที่ช่วยลดการดื่ม เช่น กิจกรรมเพื่อสุขภาพ, กิจกรรมงดเหล้าทุกวันพระ
ใช้กลยุทธิ์....
- ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมนานขึ้น
- ส่งเสริมการทำกิจกรรมช่วงเทศกาล
- สุขเสริมให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น
- ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์
- ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา
กิจกรรม
- มีการจัดกิจกรรมหลังสอบ
- เพิ่มกิจกรรมในช่วงเทศกาล เช่นการประกวด การละเล่นต่างๆ
- จัดลานกิจกรรมสำหรับนักศึกษาแสดงความสามารถ
- ส่งเสริมการทำกิจกรรมของชมรมให้มากขึ้น
- จัดกิจกรรมเสวนาธรรม สวดมนต์ ฟังเทศน์ ฟังธรรม ทำนุบำรุงศาสนา
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- การประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านช่องทางต่าง เช่น เว็บไซต์ ไลน์ Facebook

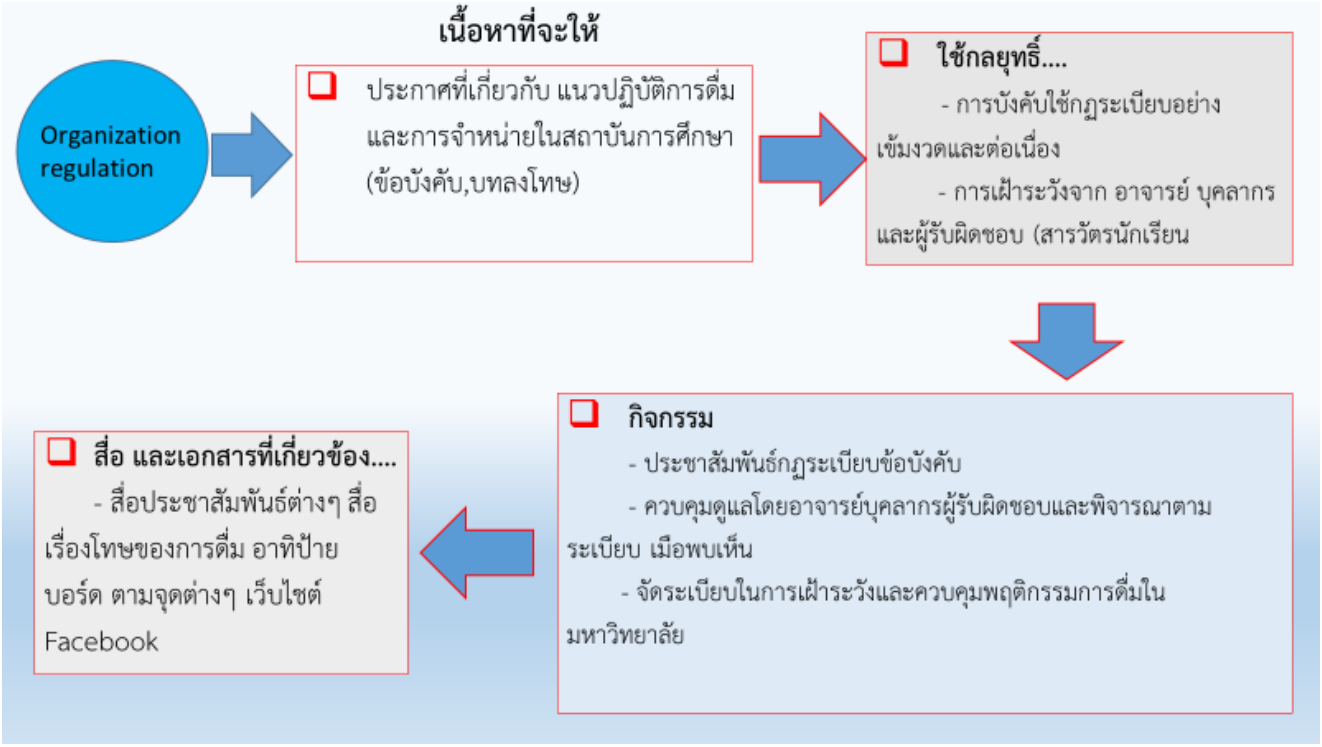
เนื้อหาที่จะให้
Organization regulation
ประกาศที่เกี่ยวกับ แนวปฏิบัติการดื่มและการจำหน่ายในสถาบันการศึกษา (ข้อบังคับ,บทลงโทษ)
ใช้กลยุทธ์....
- การบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
- การเฝ้าระวังจาก อาจารย์ บุคลากร และผู้รับผิดชอบ (สารวัตรนักเรียน
กิจกรรม
- ประชาสัมพันธ์กฎระเบียบข้อบังคับ
- ควบคุมดูแลโดยอาจารย์บุคลากรผู้รับผิดชอบและพิจารณาตามระเบียบ เมื่อพบเห็น
- จัดระเบียบในการเฝ้าระวังและควบคุมพฤติกรรมการดื่มในมหาวิทยาลัย
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ สื่อเรื่องโทษของการดื่ม อาทิป้าย บอร์ด ตามจุดต่างๆ เว็บไซต์ Facebook

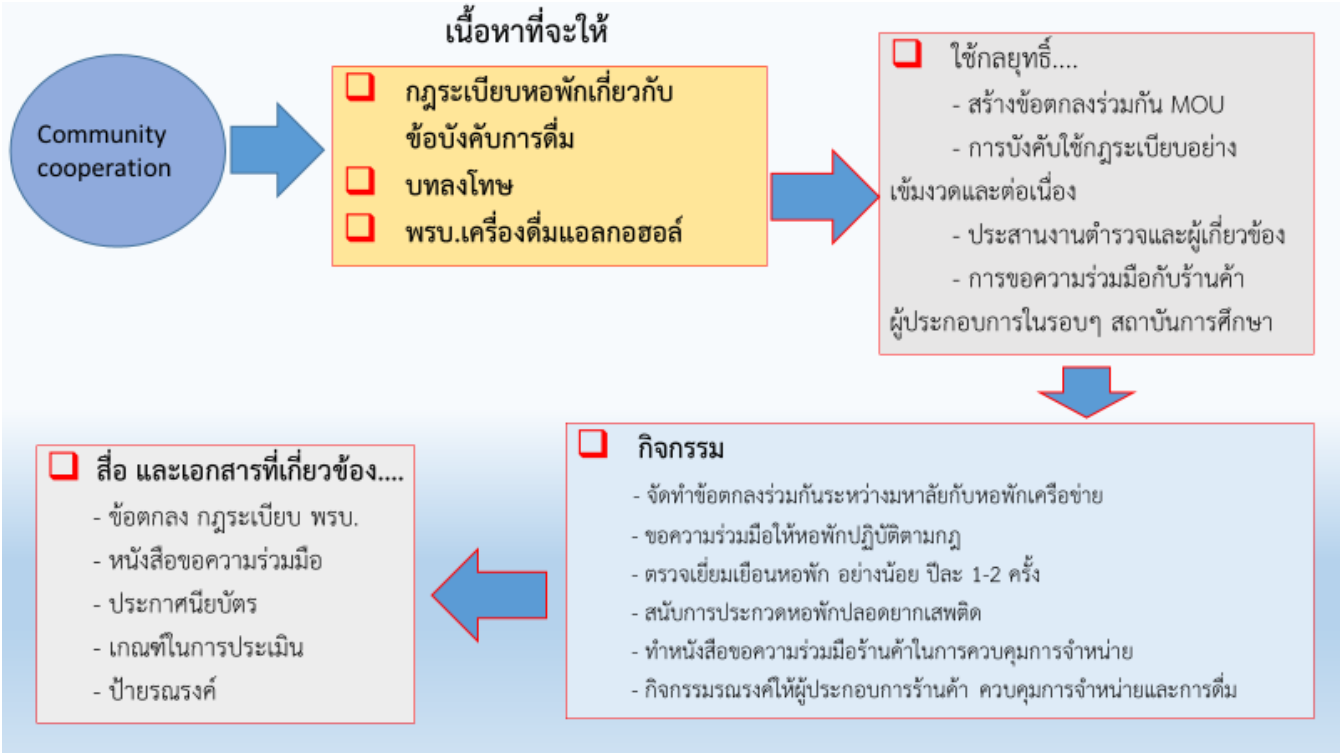
เนื้อหาที่จะให้
Community cooperation
กฎระเบียบหอพักเกี่ยวกับข้อบังคับการดื่ม
บทลงโทษ
พรบ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ใช้กลยุทธ์....
- สร้างข้อตกลงร่วมกัน MOU
- การบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
- ประสานงานตำรวจและผู้เกี่ยวข้อง
- การขอความร่วมมือกับร้านค้าผู้ประกอบการในรอบๆ สถาบันการศึกษา
กิจกรรม
- จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างมหาลัยกับหอพักเครือข่าย
- ขอความร่วมมือให้หอพักปฏิบัติตามกฎ
- ตรวจเยี่ยมเยือนหอพัก อย่างน้อย ปีละ 1-2 ครั้ง
- สนับการประกวดหอพักปลอดยากเสพติด
- ทำหนังสือขอความร่วมมือร้านค้าในการควบคุมการจำหน่าย
- กิจกรรมรณรงค์ให้ผู้ประกอบการร้านค้า ควบคุมการจำหน่ายและการดื่ม
สื่อ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง....
- ข้อตกลง กฎระเบียบ พรบ.
- หนังสือขอความร่วมมือ
- ประกาศนียบัตร
- เกณฑ์ในการประเมิน
- ป้ายรณรงค์

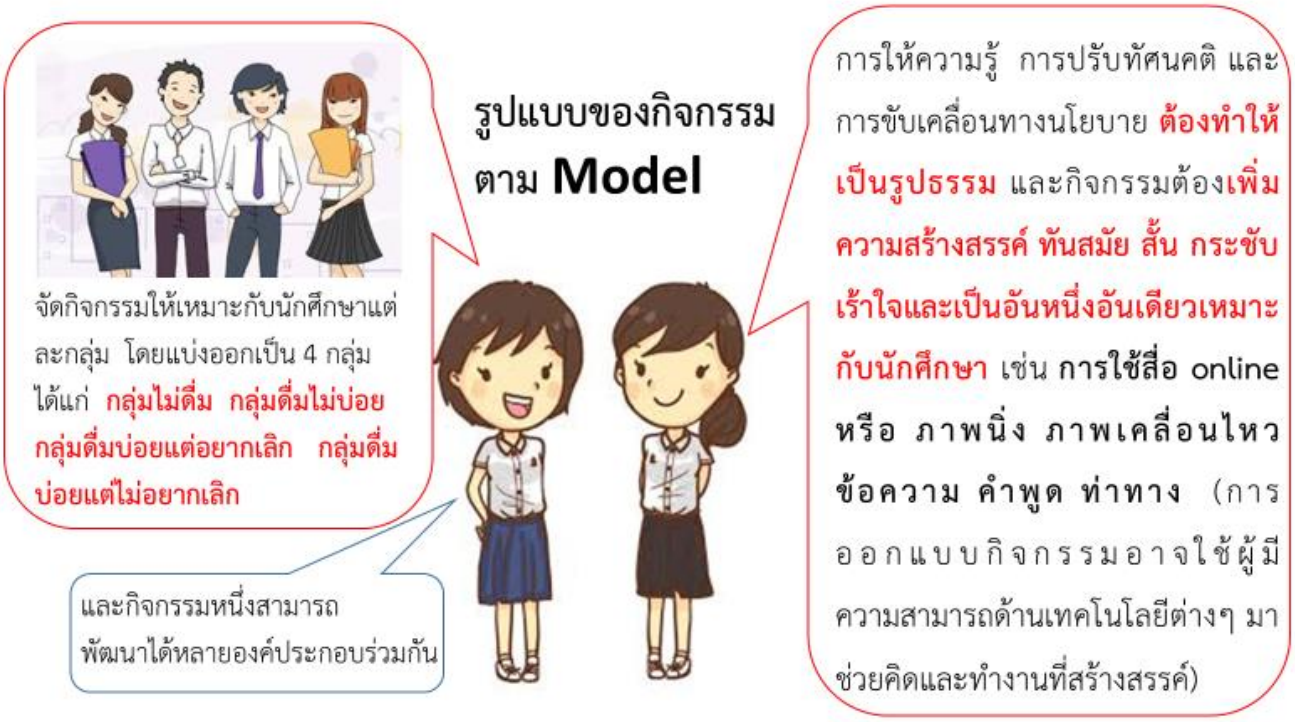

ตัวอย่าง การขับเคลื่อน CRRU Model การดำเนินการตาม โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”

เสริมกิจกรรมทางสังคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์

TO BE No.1 CRRU.

#WLP
HUMAN CRRU

กิจกรรมการแข่งขันการกล่าวสุนทรพจน์รณรงค์ห่างไกลยาเสพติด

27 ก.พ. 62 126 คน

กิจกรรมการแข่งขันการกล่าวสุนทรพจน์รณรงค์ห่างไกลยาเสพติด
ในหัวข้อ “เยาวชนคนกล้า ไม่พึ่งพายาเสพติด ลด ละ เลิกอบายมุขในชีวิตและต้านภัยร้ายสังคม”
ณ อาคารเรียนรวมและลานกิจกรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

HUMANITIES

HUMANITIES

HUMANITIES

3. ระยะศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นโดยศึกษาในกลุ่มนักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ จำนวน 10 ราย โดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ตามบอร์ดของมหาวิทยาลัย ใช้เครื่องมือในการประเมินความเป็นไปได้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มนักศึกษา แบบประเมินพฤติกรรมการดื่มโดยการติดตามเป็นช่วงเวลา (Time line follow back) แบบประเมินปัญหาจากการใช้สุราและสารเสพติด (ALCOHOL PROBLEMS QUESTIONNAIRE: APQ) แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว และแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกทางโทรศัพท์เกี่ยวกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้สุราของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มหนักเป็นครั้งคราว

สรุปการศึกษาความเป็นไปได้: รายกรณี 5 กรณี

ระยะศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility) ในการใช้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 10 ราย สรุปประเด็นตาม

1. ประวัติการดื่มสุราที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่ม (การดื่มหนัก ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนวันของการดื่ม) และ ปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรา
2. ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาดื่ม
3. ปัจจัยที่ทำใหเหยุดดื่ม
4. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CRRU Model)

CRRU: กรณีที่ 1-10

คนที่	พฤติกรรมการดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้หยุดดื่ม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CRRU Model)
1	ดื่มนานๆ ครั้ง มักดื่มหลังสอบ หรือหลังทำงานเสร็จ ส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ ครั้งละ 1-2 ขวด	1. เพื่อนชักชวน 2. สังสรรค์หลังสอบ/เสร็จงาน	1. มีปัญหาเกี่ยวกับความจำ 2. เพื่อรักษาภาพลักษณ์ 3. เริ่มมีปัญหาสุขภาพ	ชอบเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจาก 1. การสอดแทรกแง่คิดในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับน้อง งานกีฬาระหว่างคณะ

คนที่	พฤติกรรมการดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้หยุดดื่ม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CRRU Model)
	สุรา ครั้งละ 2-3 แก้ว (1 ขวด ร่วมกับเพื่อน) มาก 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ปี3 หยุดดื่ม		4. เริ่มมีปัญหาการเรียน	2. การรณรงค์ของชมรมต่างๆ (เช่น การติดป้ายห้ามดื่ม การประชาสัมพันธ์ผลเสียต่างๆ ของการดื่มให้นักศึกษาผ่านสื่อต่างๆ) 3. การออกกฎกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มสุรา ของมหาวิทยาลัย สื่อวีดีโอ และ ภาพนิ่งเกี่ยวกับผลเสียต่อสุขภาพกาย ใจ และปัญหาทางสังคม
2	ดื่มนานๆ ครั้ง 3 เดือน/ครั้ง มักดื่มหลังทำกิจกรรมเสร็จ ส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ ครั้งละ 1-2 ขวด สุรา ครั้งละ 5-6 แก้ว ปี1-2 ดื่มมาก 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ ปี3 ลดการดื่มลง	1.สังสรรค์หลังทำกิจกรรมเสร็จ 2. การย้ายมาอยู่หอพักกับเพื่อน	1. ปัญหาทางการเงิน 2. เคยประสบเหตุคนดื่มเหล้าตัดหน้ารถ 3. ผลการเรียนลดลง 4. การรักษาภาพลักษณ์ประธานฯ และภาพลักษณ์รุ่นพี่	ดีมากเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจาก 1. การสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย 2. การรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ (เช่น page สำนัก งานภายใน ป้ายชมรม) 3. การเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การดื่ม
3	ดื่มนานๆ ครั้ง มักดื่มหลังสอบ หรือหลังทำงานเสร็จ ปี1 ปี2 ดื่มมาก ประมาณ 1ขวด/ครั้ง ปี3 หยุดดื่ม	1.สังสรรค์หลังทำกิจกรรมเสร็จ	1. เกิดปัญหาสุขภาพ 2. ความจำไม่ดี เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง หลงลืมง่าย	ดีจริงๆเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจาก 1. การทำสื่อวิดีโอ ภาพนิ่ง แอนนิเมชั่น ประชาสัมพันธ์ให้เห็นภาพพิษภัยจากการดื่ม (ผลกระทบทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม) 2. ใช้เสียงตามสายของมหาวิทยาลัยประชาสัมพันธ์ผลกระทบจากการดื่มทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

คนที่	พฤติกรรมการดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้หยุดดื่ม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CRRU Model)
4	ดื่มหลังสอบ ไปดื่มต่อหลังงานสังสรรค์ ดื่มครั้งละ 5-6 แก้ว/ครั้ง ปี1-2 ดื่มมาก ปี3 ลดการดื่มลง	1. สังสรรค์กับเพื่อน 2. ผ่อนคลาย	1. กังวลเกี่ยวกับผลการเรียน	ช่วยได้เยอะเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจาก 1.การรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุรา ผ่านสื่อต่างๆ ของมหาวิทยาลัย และผ่านกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 2. สมาชิกชมรมช่วยกันสอดส่องตักเตือน และติดป้ายห้ามดื่มในชมรมหรือพื้นที่ชมรม
5	ดื่มนานๆครั้ง ปี 1 ปี2 ดื่มมาก ปี3 ดื่มลดลง 3 เดือนครั้ง ดื่มที่หอพัก/ที่บ้าน	1.ฉลองหลังสอบ (ดื่มเสาร์อาทิตย์)	1. เจอคนดื่มเหล้าขับรถตัดหน้ารถเกือบเจออุบัตเหตุ	ชอบเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจากการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการนำไปสู่การดื่ม
6	ดื่มไม่มาก นานดื่มครั้งประมาณปีละ 2 ครั้งในเทศกาลสำคัญ ดื่มตอนปี 1-2			ดีมากเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจาก 1.การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆเช่น Facebook ป้ายไวนิล เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่ม ภาพที่สื่อเกี่ยวกับอุบัติเหตุ 2. การมีเวทีเล่าประสบการณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์เลิกดื่มโดยตรง
7	ปี 1-2ดื่มบ่อยดือนละ 6-7 ครั้ง ไปดื่มกับเพื่อน ดื่มเหล้าขาวครั้งละมากกว่า 10 แก้ว	1. สังสรรค์กับเพื่อน	1.ปี 3 เรียนหนัก สอบบ่อย ห่างการสังสรรค์เลยไม่ค่อยได้ดื่ม 2.เริ่มมีปัญหาสุขภาพ ปวดท้อง อาเจียน และปัญหาความจำหลงลืม	ชอบเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจากการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เกี่ยวกับอันตรายจากการดื่ม อาจเป็น วิดีโอ ภาพถ่ายที่สื่อเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

คนที่	พฤติกรรมการดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาดื่ม	ปัจจัยที่ทำให้หยุดดื่ม	ความคิดเห็นต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ปัญญาชนคนไม่เมา”(CRRU Model)
8	ดื่มตอนปี1-2 ดื่มกับเพื่อน ดื่ม 2-3 ครั้ง/สัปดาห์ ปี 3 ดื่มลดลง ปี 4 หยุดดื่ม	ย้ายจากบ้านมาอยู่หอ อยากดื่มกับเพื่อน สังสรรค์กับเพื่อน	1. เป็นประธานสโมสร เลยหยุดเพื่อเป็นแบบอย่างให้น้อง เพื่อความน่าเชื่อถือ และมีบุคลิกภาพภาพลักษณ์ที่ดี	ชอบเพราะว่ามีกลไกในการช่วยลดการดื่มได้จริงๆจากการที่นายกองค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษาช่วยกันขับเคลื่อนนโยบาย ลดละเลิก แล้วให้ทำต่อเนื่อง และจริงจัง
9	ดื่มตอนปี1 บางครั้งดื่มเอง บางครั้งดื่มกับเพื่อน ปี1-2 ดื่มบ่อย 2-3 วัน/สัปดาห์ ปี 4 หยุดดื่ม ดื่มกับเพื่อน 5-6คน ครั้งละ 1 ขวดแม่โขง	ย้ายมาอยู่บ้านเช่าเอง สังสรรค์กับเพื่อน ร้านค้าไปจากบ้านเช่าง่าย	ปัญหาสุขภาพ เหนื่อยง่าย นอนไม่พอ เลยหยุดดื่ม	ดีมากเพราะว่าช่วยลดการดื่มได้จริงๆ จากการที่สโมสรนักศึกษามีการออกกฎเข้มงวดกับผู้ที่ดื่มในเขตสโมสร และมหาวิทยาลัย มีการสุ่มตรวจระหว่างทำงาน และตักเตือนเมื่อพบเจอก ส่วนใหญ่ไม่พบว่าทำผิด แต่คนที่พบเมื่อถูกเตือนต่อไปไม่มีใครทำอีก
10	ดื่มเยอะช่วงปี3 ดื่มเบียร์ 1-2 ขวด/ครั้ง เหล้าแดงดื่มร่วมกับเพื่อน ครั้งละ 1-2 ขวด	ทำกิจกรรมกับเพื่อน สังสรรค์หลังทำกิจกรรมเสร็จ (ฉลอง)	ปัญหาสุขภาพ เหนื่อยง่าย นอนไม่พอ หลงลืม มีปัญหาการเรียน ไม่มีเงินเก็บ เลยหยุดดื่มตอนปี 4	เป็นประโยชน์มากเพราะว่ามีการช่วยลดการดื่มได้จริงจากการจัดกีฬาภายในคณะ และระหว่างคณะ ซึ่งจะมีการรณรงค์ลด ละ เลิก การดื่มทั้งในก่อนแข่ง ระหว่างแข่ง แลละหลังแข่ง โดยมีกิจกรรมให้ทำต่อเนื่อง พบว่าก่อนและระหว่างแข่งไม่มีใครดื่ม แต่หลังแข่งมีบ้าง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาอภิปรายพบปัจจัยแห่งความสำเร็จดังนี้

1. ความเข้มแข็งขององค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษาช่วยกันขับเคลื่อนโยบาย ลดละเลิกอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง
2. ผู้บริหารและฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างใกล้ชิด
3. การสอดแทรกและบูรณาการในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับน้อง งานกีฬาระหว่างคณะ
4. การรณรงค์ของชมรมต่างๆ (เช่น การติดป้ายห้ามดื่ม การประชาสัมพันธ์ผลเสียต่างๆ ของการดื่มให้นักศึกษาผ่านสื่อต่างๆ)
5. การบังคับการใช้กฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มสุรา ของมหาวิทยาลัย
6. สื่อวีดีโอ และ ภาพนิ่งเกี่ยวกับผลเสียต่อสุขภาพกาย ใจ และปัญหาทางสังคม
7. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งคัดเลือกอาสาสมัครแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา และนำเสนอในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาพิจารณาอภิปรายพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. การเพิกเฉยไม่ใส่ใจในระดับบุคคลในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ
2. การไม่เห็นความจำเป็น และการขาดความตระหนักของนักศึกษาในเรื่องพิษภัยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. งบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในกิจกรรมไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าทำให้บางกิจกรรมขาดสภาพคล่อง

บทสรุป

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราว (binge drinking behavior) เป็นพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) หรือเป็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในการนั่งดื่มหนึ่งครั้ง อย่างน้อย 1 ครั้งในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างมาก แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างหนักและปัญหาจากพฤติกรรมการดื่มสุรานับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ถือว่าเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ การกำหนดแนวทาง และกิจกรรมในการป้องกันโดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action research) ในโครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยนี้ ได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาให้เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในกำกับ 1 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาความต้องการ (need assessment) และองค์ประกอบสำคัญ (critical component) ในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยโดยพบว่า รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยในกำกับ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบได้แก่การส่งเสริมการทำกิจกรรมในเวลาเย็นของนักศึกษา การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการใส่ใจสุขภาพและโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ และการป้องปรามการดื่มแอลกอฮอร์ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการการกำกับดูแลเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และดูแลความประพฤตินักศึกษาฯ รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบได้แก่ การให้ความรู้เรื่องการดื่ม การส่งเสริมทัศนคติในทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สร้างเพื่อนที่ไม่ดื่ม (ตัวแบบ) ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม ประชาสัมพันธ์นโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ไปใช้ตามมุมมองของนักศึกษา ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็น

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยในกำกับมี และ รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: มหาวิทยาลัยราชภัฏและพบว่ามีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และสร้างความพึงพอใจในผู้เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันปัจจัยระดับบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบันหรือองค์กร ชุมชน และนโยบายสาธารณะ และสามารถช่วยสร้างความตระหนักในกลุ่มนักศึกษาให้ลด ละ เลิกการดื่มสุราได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ได้มีการสังเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา โดยพบว่าต้องอาศัยความเข้มแข็งขององค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษา ผู้บริหารและฝ่ายกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ร่วมกับการสอดแทรกและบูรณาการในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย มีการบังคับการใช้กฎ ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดื่มสุราของมหาวิทยาลัยอย่างจริงจัง การสร้างสื่อวีดีโอ และภาพนิ่งเกี่ยวกับผลเสียของสุราต่อสุขภาพกาย ใจ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบ โครงการปัญญาชน คนไม่เมา พบว่าเกิดจากการไม่เห็นความจำเป็น และการขาดความตระหนัก การเพิกเฉยไม่ใส่ใจของนักศึกษาในเรื่องพิษภัยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยนี้นับว่าได้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความเป็นไปได้ในการช่วยให้นักศึกษาสามารถ ลด ละ เลิกการดื่มสุราได้ ดังนั้นควรมีการเสนอในระดับนโยบายในแต่ละพื้นที่ให้มีการดำเนินการตามกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการศึกษาประสิทธิผล ผลลัพธ์ทางกระบวนการ ผลลัพธ์ทางคลินิก ต้นทุน ต้นทุนประสิทธิผลใน 1 ปีการศึกษา นอกจากนี้อาจนำรูปแบบดังกล่าวมาปรับใช้เป็นรูปแบบแบบต้นแบบในการขับเคลื่อนการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย และเป็นประโยชน์ในการบูรณาการในงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นทางเลือกในการช่วยเหลือนักศึกษาให้สามารถลด ละ เลิกการดื่มได้อีกทางหนึ่ง สุดท้ายองค์กรเครือข่ายที่ทำงานด้านการป้องกันปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยสามารถนำรูปแบบที่พัฒนานี้ไปบูรณาการกับงานของเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยปลอดเหล้าเป็นการป้องกันปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยและปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ปัญหาการดื่มสุราในนักศึกษา เพื่อจะได้อนาคตของชาติที่ได้ชื่อว่าปัญญาชนที่มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธนีนุช เร็วการ, กนกอร รักเผื่อน และ แสงเดือน กุนา. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่เชียงราย.* รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เขตพื้นที่เชียงราย.

ลิขิต วงศ์อำนาจ. (2554). *พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.* รายงานวิจัยประกอบการเรียนวิชาวิจัย. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมพล วันต๊ะเมล์. (2553). การบริโภคสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย:การประยุกต์วิธีการทางนิเวศวิทยาทางสังคมสำหรับการป้องกันหลายระดับ. *Social Ecological Approach to Alcohol consumption*, 40(2), 354–369.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการดื่มสุรา พ.ศ. 2554* กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, Retrieved on October 5, 2012 from http://service.nso.go.th/nso/nso_center/**project/search_center/23project-th.htm**

สุมาลี วังธนากร, อุษณีย์ เพชรรัชตะชาติ และปิยะนุช จิตตนูนท์. (2550). พฤติกรรมด้านสุขภาพของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคใต้. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม.* 30(3). 68–79.

สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์และคณะ. (2553). *พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีปีการศึกษา 2552.* รายงานวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หรรษา เศรษฐบุปผา, เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล และอัศวินี ตันกุริมาน (2557) ปัญญาชนคนไม่เมา: โครงการ "ปัญญาชนคนไม่เมา": การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย. รายงานวิจัย แผนงานวิจัยระบบสุรา (ผรส.)

หรรษา เศรษฐบุปผา, เพชรสุนีย์ ทั้งเจริญกุล และอัศวินี ตันกุริมาน (2560) ปัญญาชน คนไม่เมา": การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย: การวิเคราะห์สถานการณ์ พัฒนารูปแบบ และศึกษาประสิทธิผล รายงานวิจัย แผนงานวิจัยระบบสุรา (ผรส.)

อ้อยทิพย์ ถานันตะ และอุบลพงษ์ วัฒนเสรี. (2550). ทัศนคติต่อการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา.* 1(2). 250–259.

Bonomo, Y., Coffey, C., Wolfe, R., Lynskey, M., Bowes, G. & Patton, G. (2001), Diverse outcomes of alcohol use in adolescents. *Addiction*, 96(10), 1485–1496. Doi: 10.1046/j.1360-0443.2001.9610148512.x

Borsari, B, Murphy, J.G. & Barnett, N.P. (2007). Predictors of alcohol use during the first year of college: Implications for prevention. *Addictive Behaviors*, 32, 2062–2086.

Brady, T.K. (2011). *Alcohol may not cause risky sexual behavior*. Retrieved on May 5, 2012 from http://www.thelantern.com/campus/a;cohol-may-not-cause-risky-sexual-behavior.

Center for Disease Control and Prevention. (2012). Vital Signs: Binge Drinking Prevalence, Frequency, and Intensity Among Adults — United States, 2010. *Morbidity and Mortality Weekly Report* (MMWR*).* 61(1), 14–19 Retrieved on August 10, 2012 from http://www.cdc.gov/mmwr

Center for Science in the Public Interest.(2008). *Binge Drinking on College Campuses*. Retrieved on July 20, 2012 from http://www.cspinet.org/booze/collfact1.htm

College Drinking Prevention. (2005). *High-Risk Drinking in College: What We Know and What We Need To Learn: Epidemiology of Alcohol Use Among College*

Delve, J, Smith, M. P., Howell, R. L., Harrison, D. F., Wilke, D. & Jackson, L. (2004). A study of the Relationship Between Protective Behaviors and Drinking Consequences Among Undergraduate College students. *Journal of American College Health*, 53(1); 19-26.

Engs, R.C., Hanson, D.J. & Diebold, B.A. (1996). The Drinking Patterns and Problems of a National Sample of College Students, 1994. *Journal of Alcohol and Drug Education*.,41(3),13-33.

Galvez-Buccolloni, J.A., Paz-Soldan, V., Herrera, P., DeLea, S., Gilman, R.H. & Anthony, J. C. (2008). Link Between Sex-Related Expectations About Alcohol, Heavy Episodic Drinking and Sexual Risk Among Youth Men in a Shantytown in Lima, Peru. *International Family Planning Perspectives*, 34(1), 15-20.

Hallett, J., Howat, P. M., Maycock, B.R., McManus, A., Kypri, K. & Dhaliwal, S. S. (2012). Undergraduate student drinking and related harms at an Australian university: web-based survey of a large random sample. *BioMed Central Public* Health, 12(37), 1-8. Retrieved from http://www.biomedcetral.com/1471-2458/12/37

Hingson, R.W., Zha, W., & Weitaman, E.R. (2009). Magnitude of and Trends in Alcohol-Related Mortality and Morbidity Among U.S. College Students Ages 18-24,1998-2005. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*/ Supplement,16, 12-20.

Hope, A. (2008). *Alcohol related harm in Ireland. A Health Service Executive Repor*t. Retrieved on February 21, 2012 from www.healthpromotion.ie

Hughes et. al. (2011). Environmental factors in drinking venues and alcohol-related harm: the evidence base for European intervention. *Addiction*, 106, 37-46.

Hustad, J. T. P, Barnett,N. P., Borsari, B. & Jackson, K. M. (2010). Web-based alcohol prevention for incoming college students: A randomized controlled trial. *Addictive Behaviors*, 35, 183–189.

Jamison, J. & Myers, L.B. (2008). Policy: Peer-Group and Price Influence Students Drinking along with Planned Behaviour. *Alcohol & Alcoholism*, 43(4), 492-497.

Kim et. al. (2009). University Binge Drinking Patterns and Changes in Patterns of Alcohol Consumption Among Chinese Undergraduates in a Hong Kong University. *Journal of American College Health*, 58(3), 255-266

LaBrie, J. W., Pedersen, E. R., Lamb, T. F., & Bove, L. (2006). Heads UP! A Nested Intervention With Freshmen Male College Students and the Broader Campus Community to Promote Responsible Drinking. *Journal of American College Health,* 54(5), 301-304.

National Youth Agency. (2012). *Alcohol*. Retrieved on February 21, 2012 from http://www.nya.org.uk/youthinformation-com/health/alcohol

Neighbors, C., Lee, C.M., Lewis, M.A., Fossos, N.& Larimer, M. E. (2007). Are social Norms the Best Predictor of Outcomes among Heavy-drinking College students?. *Journal Study Alcohol Drugs*, 64(4): 556-565.

Peralta, R. l., Steele, J. L., Nofziger, S. & Rickles, M. (2010). The Impact of Gender on Binge Drinking Behavior Among U.S. College Students Attending a Midwestern University: An Analysis of Two Gender Measures. *Feminist Criminology*, 5(355). DOI: 10.1177/1557085110386363. retrieved from http://fcx.sagepub.com/content/5/4/355

Perkins, H. W. (2002). "Surveying the Damage: A Review of Research on Consequences of Alcohol Misuse in College Populations." *Journal of Studies on Alcohol,* supplement, 14, 91–100.

Schaus, J.F., Sole, M.L., Mccoy, T.P., Mullett, N., & O'Brain, M.C. (2009). Alcohol Screening and Brief Intervention in a College Student Health Center: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs/Supplement*, 16, 131–141.

Schaus & et. al. (2009). Screening for High–risk Drinking in a College Student Health Center: Characterizing Students Based on Quantity, Frequency, and Harm. *Journal of Studies on Alcohol and Drug/ Supplement*, 16, 34–44.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration(SAMHSA). (2011)..*Results from the 2010 National Survey on Drug Use and Health: Summary of National Findings*, NSDUH Series H–41, HHS Publication No. (SMA) 11–4658. Rockville, MD. Author.

U.S. Department of Health and Human Service. (2007). *The Surgeon General's call to Action to Prevent and Reduce Underage Drinking*. Retrieved on July 5, 2012 from http://www.surgeongeneral.gov and http://www.hhs.gov/od

Wagener, T. L et.al. (2012). Randomized trial comparing computer–delivered and face–to–face personalized feedback interventions for high–risk drinking among college students. *Journal of Substance Abuse Treatment* , 43, 260–267.

Walters, S. T., Vader, A. M., & Harris, T. R. (2007). A controlled trial of web–based feedback for heavy drinking college students. *Prevention Science*, 8, 83–88.

Wechsler, H. & Issac,N. (1992)."Binge" drinkers at Massachusetts colleges: Prevalence, drinking style, time trends, and associated problems. *JAMA*, 267, 2929–2931,

Wechsler, H., Davenport, A., Dowdall, G., Moeykens, B. & Castillo, S., (1994). Health and Behavioral Consequences of Binge Drinking in College: A National Survey of Students at 140 Campuses. *The Journal of the American Medical Association*, 272 (21), 1672–1677.

Wechsler, H., Dowdall, G. W., Maener, G., Gledhill–Hoyt, J., & Lee, H. (1998). Changes in binge drinking and related problems among American college students between 1993 and 1997: Results of the Harvard School of Public Health College Alcohol Study. *Journal of American College Health*, 47(2), 57–69.

Wechsler, H. & Nelson, T. F. (2001). Binge Drinking and the American College Student: What's Five Drinks?. *Psychology of Addictive Behaviors*, 15(4), 287–291. doi: 10.1037//0893–164x.15.4.287

Wechsler, H., Lee, J. E, Nelson, T. F. & Kuo, M.(2002). Underage College Students' Drinking Behavior, Access to Alcohol, and the Influence of Deterrence Policies. *Journal of American College Health*, 50(5), 223–236.

Weitzman, E.R.& Nelson, T.F. (2004).College student binge drinking and The Prevention Paradox": Implications for Prevention and Harm reduction. *Journal drug Education*, 34(3), 247–266.

Windle, M.(2003). *Alcohol Use Among Adolescents and Young Adults*. Retrieved on July 20, 2012 from http://pubs.niaaa.nih.gov/publications/arh27-1/79-86.htm

ภาคผนวก

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน)

โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน)

โครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา": การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

ทีมผู้วิจัย : 1. ดร. หรรษา เศรษฐบุปผา หัวหน้าโครงการ
2. ผศ. ดร. เพชรสุนิย์ ทั้งเจริญกุล ผู้ร่วมวิจัย
3. ผศ. อัศวินี ตันกุริมาน ผู้ร่วมวิจัย

สถาบัน : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แหล่งทุนวิจัย : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่าน คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ไม่มีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย และ/หรือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาที่เคยมีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือบุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษา หรือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆ มหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย โครงการวิจัยนี้จะคัดเลือกผู้เข้าร่วมการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 คน จากความสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ โปรดใช้เวลาในการอ่านเอกสารฉบับนี้ ซึ่งจะช่วยให้ท่านเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ท่านจะมีส่วนร่วมในโครงการ และหากมีข้อสงสัยโปรดซักถามผู้วิจัย หรือนำไปปรึกษาผู้ใกล้ชิด

ผู้วิจัยขอเน้นว่าการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน **(ดูกรอบที่1)**

กรอบที่ 1 การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน

- ท่าน**สามารถปฏิเสธ**การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้
- ท่าน**สามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม)** จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้

หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษาหรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่ โดยท่านจะได้รับ **(ดู กรอบที่2)**

กรอบที่ 2 ทางเลือกสำหรับแนวทางการรักษา ในกรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงแหล่งให้การช่วยเหลือในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความต้องการในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

จากสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพ ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย การถูกข่มขืน การไม่เข้าเรียนหรือไม่เข้าสอบ การมีผลการเรียนต่ำลง การมีปัญหาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ และการมีปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ นับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ หากได้ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ในระดับประเทศ โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและคณะทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน และจะสามารถได้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในระดับภาคและระดับประเทศ อีกทั้งยังสามารถนำนวัตกรรมต่อยอดในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยระดับเดียวกันต่อไป

กรอบที่ 3 ผลไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการวิจัย

- ไม่มีผลไม่พึงประสงค์ที่สำคัญหรือพบได้บ่อยจากการวิจัย

กรอบที่ 4 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการศึกษาการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรอบที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติตัวของอาสาสมัครหากเข้าร่วมโครงการ

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนี้ ผู้วิจัยขอให้ท่าน (กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะทำงาน) ปฏิบัติเหมือนกันทุกกลุ่มตามรายละเอียดดังนี้

1.ในการพบครั้งแรกผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2. หลังจากนั้นท่านจะได้เข้าร่วมในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง คือ การให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคำถามในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ เนื้อหา กลยุทธ์กิจกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย และการสนทนากลุ่มในแนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชน คนไม่เมา ซึ่งในแต่ละครั้งจะใช้เวลาในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มประมาณ 45 นาที และจะมีการบันทึกเสียงในขณะดำเนินการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อไป

3.หลังสิ้นสุดการดำเนินการของโครงการ ท่านจะได้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา ซึ่งการตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 15 นาที

กรอบที่ 6 ความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ความเสี่ยงและวิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	ประโยชน์
- ความเสี่ยง 1) ท่าน(อาสาสมัครทุกกลุ่ม) อาจมีความเสี่ยงและความไม่สบายใจทางด้านจิตใจและทางด้านสังคมจาก	- ประโยชน์ทางตรง/ทางอ้อม สำหรับกลุ่มนักศึกษาท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มสุรา รวมถึงแหล่งให้การ

การตอบแบบสอบถาม การให้สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม 2) ท่าน (อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) อาจมีความเสี่ยงทางด้านสังคม หากสังคมทราบว่าเป็นผู้เคยดื่มสุราอย่างหนัก อาจมีความเสี่ยงด้านวินัยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย **-วิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** 1) เปิดโอกาสให้อาสาสมัครทุกกลุ่ม สอบถามข้อสงสัยก่อนเข้าร่วมการศึกษา และสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆ กับอาสาสมัคร และหากมีความไม่สบายทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม และต้องการความช่วยเหลือจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญต่อไป 2) ท่าน(อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) สามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆและไม่มีผลต่อสภาพการเป็นนักศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการโครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน	ช่วยเหลือ และหมายเลขโทรศัพท์ในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มสุรา และความต้องการในการเลิกดื่มสุรา สำหรับกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ท่านจะได้รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการปัญหานี้ ในมหาวิทยาลัยต่อไป สำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ท่านจะได้รับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการที่จะมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมในวงกว้าง และร่วมมีส่วนในการทำประโยชน์ให้สังคมภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

กรอบที่ 7 สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษา

สถานการณ์	แนวทางการปฏิบัติ
หากท่านถอนความยินยอมระหว่างการศึกษา	ท่านมีอิสระที่จะปฏิเสธหรือขอถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการวิจัย หรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และในระหว่าง การตอบแบบสอบถามหากข้อคำถามใดที่ทำให้ท่านไม่สบายใจ ท่านสามารถเลือก "ข้าม" ในข้อนั้นได้โดยไม่สูญเสียประโยชน์ใดๆ และไม่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตของท่าน
เมื่อมีข้อมูลใหม่ที่สำคัญที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบโดยเร็ว โดยท่านสามารถตัดสินใจได้ว่าท่านจะร่วมอยู่ในโครงการวิจัยนี้ต่อหรือไม่
เกณฑ์การยุติการเข้าร่วมวิจัย	ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้และสามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม) จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษา หรือการดูแลทางการแพทย์ และสิทธิที่ท่านได้รับอยู่

ข้อมูลของท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา/ปฏิบัติงานอยู่ ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการโครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน อย่างไรก็ตาม **คณะกรรมการจริยธรรม ผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลการวิจัย และบุคลากรจากองค์การอาหารและยา จะสามารถเข้าดูข้อมูลของท่านได้** เพื่อตรวจสอบข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ท่านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอดูข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากท่านต้องการใช้สิทธิดังกล่าว กรุณาแจ้งให้ ดิฉัน ได้ทราบ และสิทธิประโยชน์อันเกิดจากผลการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการวิจัยครั้งนี้ท่านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น และท่านจะได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมการศึกษาวิจัยนี้เป็นของที่ระลึก คือ เสื้อโครงการ จำนวน 1 ตัว

หากท่านมีข้อสงสัยเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมการศึกษา ท่านสามารถสอบถามได้ที่บุคคลในกรอบที่ 8

กรอบที่ 8 บุคคลที่ท่านสามารถติดต่อเพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

นางหรรษา เศรษฐบุปผา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 110 ถนนอินทวโรรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053-949014 (ในเวลาราชการ) และโทรศัพท์ 089-8517208 (นอกเวลาราชการ)

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมโครงการท่านสามารถติดต่อได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร. 0 53-936080 (เวลาราชการ) หรือ โทรสาร 053-894170

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการ)

โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการ)

โครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา": การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

ทีมผู้วิจัย : 1. ดร. หรรษา เศรษฐบุปผา หัวหน้าโครงการ
2. ผศ. ดร. เพชรสุนิย์ ทั้งเจริญกุล ผู้ร่วมวิจัย
3. ผศ. อัศวินี ต้นกุริมาน ผู้ร่วมวิจัย

สถาบัน : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แหล่งทุนวิจัย : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่าน คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ไม่มีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย และ/หรือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาที่เคยมีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือบุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษา หรือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆ มหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย โครงการวิจัยนี้จะคัดเลือกผู้เข้าร่วมการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 คน จากความสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ โปรดใช้เวลาในการอ่านเอกสารฉบับนี้ ซึ่งจะช่วยให้ท่านเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ท่านจะมีส่วนร่วมในโครงการ และหากมีข้อสงสัยโปรดซักถามผู้วิจัย หรือนำไปปรึกษาผู้ใกล้ชิด

ผู้วิจัยขอเน้นว่าการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน **(ดูกรอบที่1)**

กรอบที่ 1 การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน

- ท่าน**สามารถปฏิเสธ**การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้
- ท่าน**สามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม)** จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้

หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษาหรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่ โดยท่านจะได้รับ **(ดู กรอบที่2**

กรอบที่ 2 ทางเลือกสำหรับแนวทางการรักษา ในกรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงแหล่งให้การช่วยเหลือในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความต้องการในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

จากสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพ ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย การถูกข่มขืน การไม่เข้าเรียนหรือไม่เข้าสอบ การมีผลการเรียนต่ำลง การมีปัญหาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ และการมีปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ นับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ หากได้ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ในระดับประเทศ โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและคณะทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน และจะสามารถได้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในระดับภาคและระดับประเทศ อีกทั้งยังสามารถนำนวัตกรรมต่อยอดในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยระดับเดียวกันต่อไป

กรอบที่ 3 ผลไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการวิจัย

- ไม่มีผลไม่พึงประสงค์ที่สำคัญหรือพบได้บ่อยจากการวิจัย

กรอบที่ 4 <u>รูปแบบการวิจัย</u>

รูปแบบการศึกษาการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรอบที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติตัวของอาสาสมัครหากเข้าร่วมโครงการ

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนี้ ผู้วิจัยขอให้ท่านปฏิบัติตามรายละเอียดดังนี้

ในการพบครั้งแรกผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 15 นาที และหลังจากนั้นท่านจะได้เข้าร่วมในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ และประเด็นปัญหาในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งจะใช้เวลาในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มประมาณ 45 นาที และจะมีการบันทึกเสียงในขณะดำเนินการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อไป

กรอบที่ 6 ความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ความเสี่ยงและวิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	ประโยชน์
- ความเสี่ยง 1) ท่าน(อาสาสมัครทุกกลุ่ม) อาจมีความเสี่ยงและความไม่สบายใจทางด้านจิตใจและทางด้านสังคมจากการตอบแบบสอบถาม การให้สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม 2) ท่าน (อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) อาจมีความเสี่ยงทางด้านสังคม หากสังคมทราบว่าเป็นผู้เคยดื่มสุราอย่างหนัก อาจมีความเสี่ยงด้านวินัยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย **-วิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** 1) เปิดโอกาสให้อาสาสมัครทุกกลุ่ม สอบถามข้อสงสัยก่อนเข้าร่วมการศึกษา และสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆ กับอาสาสมัคร และหากมีความไม่สบายทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม และต้องการความช่วยเหลือจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญต่อไป	**- ประโยชน์ทางตรง/ทางอ้อม** สำหรับกลุ่มนักศึกษาท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มสุรา รวมถึงแหล่งให้การช่วยเหลือ และหมายเลขโทรศัพท์ในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มสุรา และความต้องการในการเลิกดื่มสุรา สำหรับกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ท่านจะได้รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการปัญหานี้ ในมหาวิทยาลัยต่อไป สำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ท่านจะได้รับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการที่จะมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมในวงกว้าง และร่วมมีส่วนในการทำประโยชน์ให้สังคมภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย

2) ท่าน(อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) สามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆและไม่มีผลต่อสภาพการเป็นนักศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการโครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน	ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

กรอบที่ 7 สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษา

สถานการณ์	แนวทางการปฏิบัติ
หากท่านถอนความยินยอมระหว่างการศึกษา	ท่านมีอิสระที่จะปฏิเสธหรือขอถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยหรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และในระหว่าง การตอบแบบสอบถามหากข้อคำถามใดที่ทำให้ท่านไม่สบายใจ ท่านสามารถเลือก "ข้าม" ในข้อนั้นได้โดยไม่สูญเสียประโยชน์ใดๆ และไม่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตของท่าน
เมื่อมีข้อมูลใหม่ที่สำคัญที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบโดยเร็ว โดยท่านสามารถตัดสินใจได้ว่าท่านจะร่วมอยู่ในโครงการวิจัยนี้ต่อหรือไม่
เกณฑ์การยุติการเข้าร่วมวิจัย	ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้และสามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม) จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษา หรือการดูแลทางการแพทย์ หรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่

ข้อมูลของท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา/ปฏิบัติงานอยู่ ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการ โครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน อย่างไรก็ตาม **คณะกรรมการจริยธรรม ผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลการวิจัย และบุคลากรจากองค์การอาหารและยา จะสามารถเข้าดูข้อมูลของท่านได้** เพื่อตรวจสอบข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ท่านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอดูข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากท่านต้องการใช้สิทธิดังกล่าว กรุณาแจ้งให้ ดิฉัน ได้ทราบ และสิทธิประโยชน์อันเกิดจากผลการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการวิจัยครั้งนี้ท่านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น และท่านจะได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมการศึกษาวิจัยนี้เป็นของที่ระลึก คือ เสื้อโครงการ จำนวน 1 ตัว

หากท่านมีข้อสงสัยเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมการศึกษา ท่านสามารถสอบถามได้ที่บุคคลในกรอบที่ 8

กรอบที่ 8 บุคคลที่ท่านสามารถติดต่อเพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

นางหรรษา เศรษฐบุปผา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 110 ถนนอินทวโรรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053-949014 (ในเวลาราชการ) และโทรศัพท์ 089-8517208 (นอกเวลาราชการ)

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมโครงการท่านสามารถติดต่อได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร. 0 53-936080 (เวลาราชการ) หรือ โทรสาร 053-894170

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการ)

โครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา": การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

ทีมผู้วิจัย : 1. ดร. หรรษา เศรษฐบุปผา หัวหน้าโครงการ
2. ผศ. ดร. เพชรสุนิย์ ทั้งเจริญกุล ผู้ร่วมวิจัย
3. ผศ. อัศวินี ตันกุริมาน ผู้ร่วมวิจัย

สถาบัน : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แหล่งทุนวิจัย : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่าน คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ไม่มีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย และ/หรือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาที่เคยมีประสบการณ์การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวในขณะศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือบุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษา หรือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆ มหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย โครงการวิจัยนี้จะคัดเลือกผู้เข้าร่วมการศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 30 คน จากความสมัครใจและยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัย

การดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราว หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปริมาณตั้งแต่ 5 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศชาย และตั้งแต่ 4 แก้วมาตรฐานขึ้นไปในเพศหญิง ในช่วงเวลาสั้น (ประมาณ 2 ชั่วโมง) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ โปรดใช้เวลาในการอ่านเอกสารฉบับนี้ ซึ่งจะช่วยให้ท่านเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ท่านจะมีส่วนร่วมในโครงการ และหากมีข้อสงสัยโปรดซักถามผู้วิจัย หรือนำไปปรึกษาผู้ใกล้ชิด

ผู้วิจัยขอเน้นว่าการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน **(ดูกรอบที่1)**

กรอบที่ 1 การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน

- ท่าน**สามารถ**ปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้
- ท่าน**สามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม)** จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้

หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษาหรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่ โดยท่านจะได้รับ **(ดู กรอบที่2**

กรอบที่ 2 ทางเลือกสำหรับแนวทางการรักษา ในกรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงแหล่งให้การช่วยเหลือในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความต้องการในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

จากสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพ ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย การถูกข่มขืน การไม่เข้าเรียนหรือไม่เข้าสอบ การมีผลการเรียนต่ำลง การมีปัญหาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ และการมีปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ นับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ หากได้ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ในระดับประเทศ โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและคณะทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน และจะสามารถได้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในระดับภาคและระดับประเทศ อีกทั้งยังสามารถนำนวัตกรรมต่อยอดในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยระดับเดียวกันต่อไป

กรอบที่ 3 ผลไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการวิจัย

- ไม่มีผลไม่พึงประสงค์ที่สำคัญหรือพบได้บ่อยจากการวิจัย

กรอบที่ 4 <u>รูปแบบการวิจัย</u>

รูปแบบการศึกษาการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรอบที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติตัวของอาสาสมัครหากเข้าร่วมโครงการ

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนี้ ผู้วิจัยขอให้ท่านปฏิบัติตามรายละเอียดดังนี้

ในการพบครั้งแรกผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 15 นาที และหลังจากนั้นท่านจะได้เข้าร่วมในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวคำถามในการสัมภาษณ์ความต้องการ และประเด็นปัญหาในการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งจะใช้เวลาในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มประมาณ 45 นาที และจะมีการบันทึกเสียงในขณะดำเนินการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อไป

กรอบที่ 6 ความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ความเสี่ยงและวิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	ประโยชน์
- ความเสี่ยง 1) ท่าน(อาสาสมัครทุกกลุ่ม) อาจมีความเสี่ยงและความไม่สบายใจทางด้านจิตใจและทางด้านสังคมจากการตอบแบบสอบถาม การให้สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม 2) ท่าน (อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) อาจมีความเสี่ยงทางด้านสังคม หากสังคมทราบว่าเป็นผู้เคยดื่มสุราอย่างหนัก อาจมีความเสี่ยงด้านวินัยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย **-วิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** 1) เปิดโอกาสให้อาสาสมัครทุกกลุ่ม สอบถามข้อสงสัยก่อนเข้าร่วมการศึกษา และสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆ กับอาสาสมัคร และหากมีความไม่สบายทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม และต้องการความช่วยเหลือจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญต่อไป	**- ประโยชน์ทางตรง/ทางอ้อม** สำหรับกลุ่มนักศึกษาท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการดื่มสุรา รวมถึงแหล่งให้การช่วยเหลือ และหมายเลขโทรศัพท์ในกรณีที่ท่านต้องการความช่วยเหลือ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่ความเข้าใจในสาเหตุและผลกระทบจากการดื่มสุรา และความต้องการในการเลิกดื่มสุรา สำหรับกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ท่านจะได้รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการปัญหานี้ ในมหาวิทยาลัยต่อไป สำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ท่านจะได้รับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการที่จะมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมในวงกว้าง และร่วมมีส่วนในการทำประโยชน์ให้สังคมภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย

2) ท่าน(อาสาสมัคร กลุ่มนักศึกษา) สามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษา โดยไม่มีการบังคับใดๆและไม่มีผลต่อสภาพการเป็นนักศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการโครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน	ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

กรอบที่ 7 สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษา

สถานการณ์	แนวทางการปฏิบัติ
หากท่านถอนความยินยอมระหว่างการศึกษา	ท่านมีอิสระที่จะปฏิเสธหรือขอถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการวิจัย หรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และในระหว่าง การตอบแบบสอบถามหากข้อคำถามใดที่ทำให้ท่านไม่สบายใจ ท่านสามารถเลือก "ข้าม" ในข้อนั้นได้โดยไม่สูญเสียประโยชน์ใดๆ และไม่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตของท่าน
เมื่อมีข้อมูลใหม่ที่สำคัญที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบโดยเร็ว โดยท่านสามารถตัดสินใจได้ว่าท่านจะร่วมอยู่ในโครงการวิจัยนี้ต่อหรือไม่
เกณฑ์การยุติการเข้าร่วมวิจัย	ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้และสามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม) จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสภาพการเป็นนักศึกษา หรือการดูแลทางการแพทย์ หรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่

ข้อมูลของท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านศึกษา/ปฏิบัติงานอยู่ ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการโครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน อย่างไรก็ตาม **คณะกรรมการจริยธรรม ผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลการวิจัย และบุคลากรจากองค์การอาหารและยา จะสามารถเข้าดูข้อมูลของท่านได้** เพื่อตรวจสอบข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ท่านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอดูข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากท่านต้องการใช้สิทธิดังกล่าว กรุณาแจ้งให้ ดิฉัน ได้ทราบ และสิทธิประโยชน์อันเกิดจากผลการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการวิจัยครั้งนี้ท่านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น และท่านจะได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมการศึกษาวิจัยนี้เป็นของที่ระลึก คือ เสื้อโครงการ จำนวน 1 ตัว

หากท่านมีข้อสงสัยเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมการศึกษา ท่านสามารถสอบถามได้ที่บุคคลใน**กรอบที่ 8**

กรอบที่ 8 บุคคลที่ท่านสามารถติดต่อเพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

นางหรรษา เศรษฐบุปผา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 110 ถนนอินทวโรรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053-949014 (ในเวลาราชการ)
และโทรศัพท์ 089-8517208 (นอกเวลาราชการ)

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมโครงการท่านสามารถติดต่อได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร. 0 53-936080 (เวลาราชการ) หรือโทรสาร 053-894170

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)

โครงการ “ปัญญาชน คนไม่เมา”: การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

เอกสารข้อมูลสำหรับอาสาสมัครโครงการวิจัย (กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนประเมินความเป็นไปได้)
โครงการ "ปัญญาชน คนไม่เมา": การพัฒนารูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ระยะที่ 2: การพัฒนารูปแบบโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)

ทีมผู้วิจัย : 1. ดร. หรรษา เศรษฐบุปผา หัวหน้าโครงการ
2. ผศ. ดร. เพชรสุนิย์ ทั้งเจริญกุล ผู้ร่วมวิจัย
3. ผศ. อัศวินี ตันกุริมาน ผู้ร่วมวิจัย
สถาบัน : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
แหล่งทุนวิจัย : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ เนื่องจากท่าน คือ บุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษา หรือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆ มหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย โครงการวิจัยนี้จะคัดเลือกผู้เข้าร่วมการศึกษา เป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 คน และมีความสมัครใจยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้หรือไม่ โปรดใช้เวลาในการอ่านเอกสารฉบับนี้ ซึ่งจะช่วยให้ท่านเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ท่านจะมีส่วนร่วมในโครงการ และหากมีข้อสงสัยโปรดซักถามผู้วิจัย หรือนำไปปรึกษาผู้ใกล้ชิด

ผู้วิจัยขอเน้นว่าการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน **(ดูกรอบที่1)**

กรอบที่ 1 การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของท่าน
- ท่าน**สามารถปฏิเสธ**การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้
- ท่าน**สามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม)** จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้

หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อสิทธิที่ท่านได้รับอยู่ โดยท่านจะได้รับ **(ดู กรอบที่2)**

กรอบที่ 2 ทางเลือกสำหรับแนวทางการรักษา ในกรณีที่ท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

เนื่องจากท่านคือ บุคคลากรที่ทำงานด้านบริหารของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยและดูแลในส่วนของกิจการนักศึกษา หรือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านค้ารอบๆ มหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการหอพักนอกมหาวิทยาลัย ดังนั้นหากท่านไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ท่านไม่มีความจำเป็นที่ต้องรับแนวทางการรักษา

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

จากสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาสัมพันธภาพ ปัญหาสังคมและปัญหาเศรษฐกิจเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทั้งจากอุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย การถูกข่มขืน การไม่เข้าเรียนหรือไม่เข้าสอบ การมีผลการเรียนต่ำลง การมีปัญหาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมาย หรือกฎระเบียบต่างๆ และการมีปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ นับเป็นจุดวิกฤติของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอันตรายอย่างยิ่งต่อทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่งของชาติ หากได้ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ในระดับประเทศ โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารและคณะทำงานในระดับมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการใกล้มหาวิทยาลัย ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาไปด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน และจะสามารถได้รูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในระดับภาคและระดับประเทศ อีกทั้งยังสามารถนำนวัตกรรมต่อยอดในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยระดับเดียวกันต่อไป

กรอบที่ 3 ผลไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการวิจัย

- ไม่มีผลไม่พึงประสงค์ที่สำคัญหรือพบได้บ่อยจากการวิจัย

กรอบที่ 4 <u>รูปแบบการวิจัย</u>

รูปแบบการศึกษาการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กรอบที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติตัวของอาสาสมัครหากเข้าร่วมโครงการ

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมโครงการนี้ ผู้วิจัยขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และแบบสอบถามความพึงพอใจในการดำเนินการตามรูปแบบโครงการปัญญาชนคนไม่เมา ซึ่งจะใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามทั้งหมดประมาณ 30 นาที

กรอบที่ 6 ความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

ความเสี่ยงและวิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	ประโยชน์
- ความเสี่ยง ท่านอาจมีความเสี่ยงและความไม่สบายใจทางด้านจิตใจจากการตอบแบบสอบถาม **-วิธีการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง** เปิดโอกาสให้อาสาสมัคร สอบถามข้อสงสัยก่อนเข้าร่วมการศึกษา และสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษาโดยไม่มีการบังคับใดๆ กับอาสาสมัคร และหากมีความไม่สบายทางด้านจิตใจ และต้องการความช่วยเหลือจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญต่อไป	**- ประโยชน์ทางตรง/ทางอ้อม** สำหรับกลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัย ท่านจะได้รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการปัญหานี้ ในมหาวิทยาลัยต่อไป สำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ท่านจะได้รับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการที่จะมีส่วนช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัย ที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมในวงกว้าง และร่วมมีส่วนในการทำประโยชน์ให้สังคมภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

กรอบที่ 7 สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษา

สถานการณ์	แนวทางการปฏิบัติ
หากท่านถอนความยินยอมระหว่างการศึกษา	ท่านมีอิสระที่จะปฏิเสธหรือขอถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการวิจัย หรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และในระหว่าง การตอบแบบสอบถามหากข้อคำถามใดที่ทำให้ท่านไม่สบายใจ ท่านสามารถเลือก “ข้าม” ในข้อนั้นได้โดยไม่สูญเสียประโยชน์ใดๆ และไม่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตของท่าน
เมื่อมีข้อมูลใหม่ที่สำคัญที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบโดยเร็ว โดยท่านสามารถตัดสินใจได้ว่าท่านจะร่วมอยู่ในโครงการวิจัยนี้ต่อหรือไม่
เกณฑ์การยุติการเข้าร่วมวิจัย	ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ได้และสามารถถอนตัว (ถอนความยินยอม) จากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ หากท่านไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจะไม่มีผลใดๆ ต่อการดูแลทางการแพทย์หรือสิทธิที่ท่านได้รับอยู่

ข้อมูลของท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะใช้รหัสแทนชื่อจริงของท่าน และจะไม่ระบุชื่อสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ /ชื่อสถานประกอบการของท่าน ในการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากการ โครงการวิจัยทีมวิจัยจะเป็นผู้เดียวที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เอกสารจะถูกเก็บอย่างมิดชิดและจะถูกทำลายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและทำรายงานฉบับสมบูรณ์แล้ว การนำเสนอผลของการศึกษาในที่ประชุมหรือวารสารวิชาการจะไม่มีการระบุชื่อของท่าน อย่างไรก็ตาม **คณะกรรมการจริยธรรม ผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลการวิจัย และบุคลากรจากองค์การอาหารและยา จะสามารถเข้าดูข้อมูลของท่านได้** เพื่อตรวจสอบข้อมูลและขั้นตอนการวิจัย ท่านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอดูข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากท่านต้องการใช้สิทธิดังกล่าว กรุณาแจ้งให้ ดิฉัน ได้ทราบ และสิทธิประโยชน์อันเกิดจากผลการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการวิจัยครั้งนี้ท่านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น และท่านจะได้รับค่าตอบแทนจากการเข้าร่วมการศึกษาวิจัยนี้เป็นของที่ระลึก คือ เสื้อโครงการ จำนวน 1 ตัว

หากท่านมีข้อสงสัยเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมการศึกษา ท่านสามารถสอบถามได้ที่บุคคลใน**กรอบที่ 8**

กรอบที่ 8 บุคคลที่ท่านสามารถติดต่อเพื่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

นางหรรษา เศรษฐบุปผา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 110 ถนนอินทวโรรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053-949014 (ในเวลาราชการ)
และโทรศัพท์ 089-8517208 (นอกเวลาราชการ)

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสิทธิของท่านก่อนหรือระหว่างเข้าร่วมโครงการท่านสามารถติดต่อได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทร. 0 53-936080 (เวลาราชการ) หรือ โทรสาร 053-894170

ประวัติผู้เรียบเรียง

ดร.หรรษา เศรษฐบุปผา
Hunsa Sethabouppha, PhD., RN, APN
อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.-พ.ศ.	สาขาวุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา
2540-2543	PhD. (Nursing)	University of Virginia, Charlottesville, USA
2538-2540	MSN. Mental Health and Psychiatric Nursing (Clinical Nurse Specialist)	University of Virginia, Charlottesville, USA
2527-2530	พยาบาลและผดุงครรภ์	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2519-2526	มัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย
2515-2525	มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนเรยีนาเชลี วิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

ปี พ.ศ.-พ.ศ.	ตำแหน่ง	สถานที่หน่วยงาน
2534-ปัจจุบัน	อาจารย์ -ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลมหาศาสตรบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (2549-2558) -กรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลมหาศาสตรบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (2549-ปัจจุบัน) -กรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) (2555-ปัจจุบัน)	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2532-2533	พยาบาลวิชาชีพ	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รางวัลที่เคยได้รับ

2562 รางวัลเพชรดีศรีพยาบาล

2561 รางวัลธัญญรักษ์ Awardประจำปี 2561ประเภท บุคคลที่มีผลงานวิชาการด้านการบำบัดรักษาผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดการป้องกัน และการแก้ไขปัญหายาเสพติด จากสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

2561 TOP TEN FINALIST นวัตกรรมใกล้บ้าน สมานใจได้รับการคัดเลือกให้ หนึ่งในสิบนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประกวดนวัตกรรมแห่งชาติ (National Innovation Awards)

2560 รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นสายวิชาการ โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย

2560 รางวัลพยาบาลจิตเวชดีเด่น จากสมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย

2559 รางวัลอาจารย์ดีเด่นด้านการวิจัย ประจำปี 2559 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2559 รางวัลด้านนวัตกรรมบูรณาการ ICT ในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2559 เข็มเชิดชูเกียรติ 720 ปีคนดีศรีเชียงใหม่ จากคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองคนดีศรีเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2558 รางวัลชนะเลิศการประกวดนวัตกรรมทางการพยาบาลเพื่อสร้างเสริมสุขภาพโปรแกรมใกล้บ้าน สมานใจ โปรแกรมการดูแลเชิงรุกในชุมชนในการดูแลผู้มีปัญหาติดสุรา ประเภทการสร้างเสริมสุขภาพประชาชน จากสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และสภาพยาบาลแห่งประเทศไทย

การปฏิบัติงานวิชาการ <u>ด้านการวิจัย</u>

2560-2562 "ปัญญาชน คนไม่เมา": การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ระยะที่ 2: พัฒนารูปแบบ และศึกษาประสิทธิผล

2559-2560 "ปัญญาชน คนไม่เมา": การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ระยะที่ 1: การวิเคราะห์สถานการณ์ พัฒนารูปแบบ และศึกษาประสิทธิผล

2559-2560 “โครงการเลิกเหล้า เพราะมีเรา” การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้เป็นโรคติดสุราเพื่อป้องกันการกลับเป็นซ้ำในระบบบริการสุขภาพ

2558-2560 ผลลัพธ์ทางคลินิกและกระบวนการ ต้นทุนและต้นทุนประสิทธิผลของการดำเนินการโปรแกรมโทรถาม ตามเยี่ยม ฉบับสั้น (โปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนทางโทรศัพท์สำหรับผู้ติดสุราและใช้สารเสพติด (โครงการโทรถาม ตามเยี่ยม ฉบับสั้น) : กรณีศึกษา 4 ภาค

2557-2558 โครงการ ปัญญาชน คนไม่เมา: การป้องกันการดื่มสุราอย่างหนักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2556-2557 โครงการผลลัพธ์ทางคลินิกและกระบวนการต้นทุนและต้นทุนประสิทธิผลของการดำเนินการโปรแกรมโทรถามตามเยี่ยม (โปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนทางโทรศัพท์สำหรับผู้ติดสุราและใช้สารเสพติด: โครงการโทรถามตามเยี่ยมกรณีศึกษา 4 ภาค)

2553-2556 โครงการผลลัพธ์ทางคลินิกและกระบวนการต้นทุนและต้นทุนประสิทธิผลของการดำเนินการโปรแกรมใกล้บ้าน สมานใจ (โปรแกรมการบำบัดดูแลเชิงรุกในชุมชนสำหรับผู้ติดสุราและใช้สารเสพติด: โครงการใกล้บ้าน สมานใจกรณีศึกษา 4 ภาค)
